

Las actitudes lingüísticas del alumnado ante el catalán

Júlia Lucas Ruiz

Facultad de Humanidades - Utrecht University

Máster en Comunicación Intercultural

Dr. Sergio Baauw

Junio de 2024

El conreu d'una llengua no es pot abandonar mai

Pompeu Fabra

Abstract

This thesis investigates linguistic attitudes towards the Catalan language among students in Catalan-speaking regions, specifically Catalonia and the Valencian Community. By conducting interviews with educators and distributing surveys to students, the study explores the status and relevance of Catalan within educational institutions. The research aims to answer two key questions: What are the attitudes towards Catalan among students, and do these attitudes vary between different regions? The findings reveal significant insights into how regional socio-economic and political contexts influence language perceptions.

Keywords: Catalan language, linguistic attitudes, sociolinguistics, education, Catalonia, Valencian Community, language perception.

Tabla de contenidos

1. Introducción	6
2. Marco teórico	9
2.1. Actitudes lingüísticas	9
2.2. Lengua catalana ¿y valenciana?	12
2.3. Cataluña: charnegos, olas migratorias e internet	14
2.4. Políticas lingüísticas en las escuelas	18
3. Metodología	19
3.1. Estudio cualitativo.....	19
3.1.1. Participantes	20
3.1.2. Recopilación de Datos	20
3.1.3. Análisis de datos.....	21
3.2. Estudio cuantitativo.....	21
3.2.1. Participantes	22
3.2.2. Materiales	22
3.2.3. Procedimiento: distribución y resultados.....	23
3.2.4. Limpieza de datos	23
3.2.5. Análisis.....	23
4. Resultados	24
4.1. Estudio cualitativo.....	24

4.1.1. Actitud lingüística propia	25
4.1.1.1. Hacia el catalán	25
4.1.1.2. Hacia el castellano	27
4.1.1.3. Hacia el bilingüismo	28
4.1.2.1. Alumnado local	28
4.1.2.2. Alumnado migrante	29
4.1.2.3. Alumnado de ESO	31
4.1.2.4. Alumnado de Bachillerato	32
4.1.3. Experiencias y ejemplos	32
4.1.3.1. Experiencias personales	32
4.1.3.2. Experiencias negativas	33
4.1.3.3. Experiencias positivas	34
4.1.4. Contexto sociopolítico	35
4.2. Estudio cuantitativo	37
4.2.1. Cataluña	37
4.2.1.1 Participantes	37
4.2.1.2. Respuestas	37
4.2.2. Comunidad Valenciana	49
4.2.2.1. Participantes	49
4.2.2.2. Respuestas	49

5. Discusión: estado de la cuestión según los participantes	61
6. Prospectivas de estudio	64
7. Conclusión	65
8. Lista de referencias	66
Apéndice A. Mensajes de difusión.....	69
Apéndice B. Formulario de consentimiento	71
Apéndice C. Entrevista	72
Apéndice D. Transcripciones	72
Apéndice E. Cuestionarios.....	156
Apéndice F. Resultados de los cuestionarios	201

1. Introducción

¿Hay lenguas mejores que otras? Es una pregunta que muchos investigadores se han hecho a lo largo de la historia estudiando la psicología del lenguaje o la sociolingüística. Lo cierto es que todos los expertos están de acuerdo con que no hay lenguas superiores a otras; aun así, es innegable que hay personas, y no pocas, que sostienen actitudes lingüísticas que relegan a las lenguas ajenas a un segundo puesto en la escala de importancia. Y es que es inevitable para los seres humanos no hacer juicios de valores cuando entramos en contacto con la otredad. Estos juicios, según Molinero (1997, p. 59), afectan al juicio del oyente, pero también les ayuda a crear una imagen más clara del interlocutor: '[...] You will realise how closely language attitudes are bound up with regional, social and cultural stereotypes. People

from different cultural environments will have different reactions to these factors and will create different stereotypes' (Molinero, 1997, p. 59).

El catalán tiene el estatus de lengua cooficial en el Estado español, junto con el vasco, el gallego y el castellano. Esta lengua se habla en diversos territorios del Estado , como Cataluña, el País Valenciano, las Islas Baleares y algunos lugares de Aragón. Además, está presente en otros países europeos, siendo la única lengua oficial en Andorra, y utilizada también en el sur de Francia y en la localidad de Alguer, en Cerdeña. De hecho, casi un tercio de la población del Estado español, vive en territorios catalanohablantes: el 95% de ciudadanos de Catalunya, las Islas Baleares y Andorra entienden el catalán. En el País Valenciano un 80% entienden el catalán (Institut Ramón Llull, n.d.).

Figura 1. Mapa del dominio catalanohablante. (Institut Ramón Llull, n.d.).

El estatus lingüístico del catalán experimenta variaciones significativas en función del punto geográfico, considerando que cada región tiene su propia historia, contexto socioeconómico y político. En consecuencia, la educación en catalán también se ve influenciada por estas diferencias sociopolíticas. De aquí surge la necesidad de esta investigación, que será estudiar

la posición y relevancia de la lengua catalana entre los alumnos de los centros educativos. En este proyecto se llevarán a cabo dos líneas de investigación. Por una parte, se entrevistará a docentes de centros educativos catalanoparlantes –concretamente de Cataluña y la Comunidad Valenciana–. Por otra parte, y para oír las voces de los alumnos de primera mano, se distribuirán encuestas sobre las actitudes lingüísticas que sostienen.

La pregunta de investigación principal será *¿Cuáles son las actitudes ante el catalán entre los estudiantes?* También habrá una segunda pregunta de investigación que se centrará en los matices regionales; *¿Hay diferencias entre las actitudes de los estudiantes en las diferentes regiones catalanoparlantes?*

Por lo que se refiere al corpus de esta tesina, en primer lugar, se proporcionará un marco teórico que aportará al lector todo el contexto científico necesario para poder entender los objetivos y resultados de este estudio. Seguidamente, se presentará la metodología utilizada para conducir la investigación, aportando toda la información relevante sobre la recogida de datos, los métodos y su posterior análisis. El tercer capítulo se centrará en el estudio de resultados obtenidos. Una vez hecho esto, se compararán los resultados junto con la teoría presentada al inicio para crear una discusión lo más fidedigna posible. Por último, las conclusiones resumirán la investigación al completo y se hará una última valoración teniendo en cuenta las preguntas de investigación. Adicionalmente, se aportará una lista de referencias y los apéndices pertinentes a este tipo de estudios.

2. Marco teórico

2.1. Actitudes lingüísticas

Las actitudes lingüísticas son un fenómeno ampliamente estudiado en el campo de la sociología, la psicología del comportamiento y la psicología del lenguaje. Según Kircher y Zipp (2022) uno de los retos principales cuando se estudian las actitudes lingüísticas es su propia naturaleza poco substancial: “Namely that attitudes are states or readiness, dispositions, or tendencies – and therefore have no overt substance” (2022, p. 2). A pesar de esto, es crucial entender lo que se esconde tras las actitudes e intentar trazar líneas de investigación que pretendan abordar estas cuestiones, ya que los humanos por naturaleza buscamos categorizar al *otro* (Kircher & Zipp, 2022).

Las actitudes lingüísticas, como cualquier actitud, vienen explicadas por patrones de comportamiento, sostiene Baker (1992). Por lo que el estudio de estas actitudes “frequently resides at the core of interaction analysis” (Giles & Bilings, 2004, p. 2). Por ello, la investigación que se conducirá en este estudio tiene que ir más allá del uso de la lengua catalana, se deberán estudiar los contextos en los que se usa, con quién se usa, cómo se manifiestan estas actitudes en el comportamiento, etc.

Aun así, el uso es uno de los factores que más impacto tiene en las actitudes lingüísticas de los hablantes. Baker (1992) sostiene que existen dos tipos de orientaciones ante a las lenguas: las instrumentales y las integrativas. Las instrumentales son aquellas que se centran en la utilidad, mientras que las integrativas se centran en las relaciones interpersonales o sociales. Ambas son importantes y deberían complementarse. Tomando el catalán como ejemplo, Hawkey (2018) presenta estos conceptos adaptados al contexto de la

Catalunya norte¹. Expone que, al contrario de lo que se pueda pensar, el catalán en la Catalunya norte posee tanto un valor integrativo como un potencial valor instrumental:

The Catalan language is thus endowed with a degree of usefulness, in terms of economic and social advancement. Moreover, participant LQ reminds us that French is not the only language to carry overt prestige, and particularly for those who work in the tourism sector, the diglossic relationship between French (as high status language) and Catalan (as low status language) is far more nuanced and complex. (Hawkey, 2018, p. 161).

Aunque objetivamente, el valor instrumental del francés o el español sea superior al del catalán, el valor integrativo puede ser el motor principal para el incremento en el uso de una lengua y, a su vez, para fomentar una mejor actitud lingüística; demostrando que ambas orientaciones son relevantes para la vitalidad de las lenguas.

Choi (2003) habla de las paradojas entre lo instrumental y lo integrativo con el guaraní en Paraguay, más concretamente, dentro de las escuelas. A pesar de que la mayoría de los alumnos mostraran una buena actitud frente a la lengua indígena —que es considerada “lo que nos identifica como paraguayos” (2010, p. 86)—, la mayoría de los alumnos —el 97.5% de los alumnos de escuelas privadas y el 85.3% de las escuelas pública— decían expresarse mejor en español, la lengua con mayor valor instrumental. Su estudio es particularmente relevante a esta investigación porque pone en tela de juicio la importancia del sector educativo en la conservación de las lenguas. “Education is a key component in language maintenance, especially for a minority language. However, education cannot be the sole tool, and it definitely cannot be entirely responsible for the revitalisation and

¹ Sur de Francia.

maintenance of a language” (Choi, 2003, p. 91). Y es que, como también sostiene Barker (1992, 2001), a pesar de la importancia de incluir la enseñanza de las lenguas minoritarias, depende de los usuarios y de la sociedad al completo el uso que se le da la lengua, por ello, tanto el valor integrativo como el instrumental se deben complementar: si se crean políticas lingüísticas desde los gobiernos, si se decide usar el valor integrativo a su favor, si se asegura el uso de las lenguas minorizadas en las administraciones, si se fomenta la creación de contenido, etc.

Volviendo a las actitudes lingüísticas ante el catalán, Ros *et al.* (1988, dentro de Molinero 1997) condujeron una investigación donde miembros de cinco comunidades autónomas (vascos, castellanos, catalanes, gallegos y valencianos) tenían que clasificar sus pensamientos ante la lectura de un informe meteorológico en la lengua de origen de cada uno de los grupos. Los resultados fueron los siguientes:

TABLE 5.2 Dimensions of intergroup categorisation

Dimensions	Groups				
	Castilians	Catalans	Basques	Galicians	Valencians
Sociability	=	-	-	+*	+
Personality	=	+	+	=*	+
Identity	-	+*	+	+	=
Competence	+	+*	+	-	=
Morality	=	-*	+	+	+
	High ethnolinguistic vitality groups		Low ethnolinguistic vitality groups		

+ Positive evaluation
 = Neutral evaluation
 - Negative evaluation
 * Group with the highest frequency of occurrence in the dimension
 Source: Ros *et al.* 1988: 100

Figura 2. Molinero (1997, p. 65)

Portolés (2015) sostiene la importancia de comprender en profundidad las actitudes lingüísticas en sociedades multilingües como la española: “Analysis of language attitudes in multilingual societies is an important aspect to discuss since it determines the growth or decay of languages [...] In fact, attitudes towards a language may explain certain behaviours such as language choice and use” (2015, p. 77).

El estudio de las actitudes lingüísticas nos presenta, entonces, además del estado de la cuestión sobre el uso, un reflejo de la sociedad en la que coexisten estas lenguas. Por lo tanto, resulta vital contextualizar la situación sociopolítica de las regiones que se estudiarán.

2.2. Lengua catalana ¿y valenciana?

Los valencianos y los catalanes son percibidos con actitudes totalmente diversas. Según la Figura 2, los valencianos son vistos como más sociables y morales, mientras que los catalanes tienen la identidad más distintiva y son más competentes – cabe decir que también se les considera los menos morales y, junto con los vascos, los menos sociables. Pero ¿a qué se debe? ¿son tan diferentes los unos y los otros? ¿hablan idiomas diferentes o son diferencias meramente culturales?

La respuesta a esta pregunta es de alta complejidad, puesto que desde hace siglos, Cataluña y la Comunidad Valenciana han estado desvinculadas por cuestiones políticas. Históricamente, mientras que la Comunidad Valenciana se ha mostrado más próximo al mundo castellano –exceptuando dos legislaturas, desde la caída del régimen franquista todos de los gobiernos valencianos han corrido a cargo del Partido Popular–, Cataluña se ha aislado considerablemente en nombre de la preservación cultural. Algunos ejemplos de esta *bunker mentality* son la proclamación de la Mancomunidad de Cataluña en 1914 o el referéndum para la independencia en 2017. Estas diferencias afectan directamente a las actitudes lingüísticas; Portolés (2015, p. 89) afirma que “due to historical, political, and social reasons, the asymmetric bilingualism which characterises the Valencian Community determines the language attitudes of the inhabitants”.

Según la Acadèmia Valenciana de la Llengua, la definición de “valenciano” es la siguiente:

2. m. LING. Llengua romànica parlada a la Comunitat Valenciana, així com a Catalunya, les Illes Balears, el departament francès dels Pirineus Occidentals, el Principat d'Andorra, la franja d'Aragó i la ciutat sarda de l'Alguer, llocs on rep el nom de català (AVL, n.d.).

Según el Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans (DIEC): “2 1 m. [LC] [FL] Dialecte occidental del català parlat al País Valencià”. Además, el valenciano se ha considerado históricamente como un dialecto del bloque occidental en los estudios de dialectología catalana (Veny, 1982; Veny & Massanell, 2015; Giner, 2020).

Baker (1992) ejemplifica la necesidad de mantener una buena actitud lingüística para preservar una lengua comparándolo con los buenos hábitos físicos; si se mantiene una buena mentalidad frente a una dieta saludable y ejercicio, mejorará la calidad y expectativa de vida. Lo mismo ocurre con las lenguas: “In the life of a language, attitudes to that language appear to be important in language restoration, preservation, decay or death” (Baker, 1992, p. 9).

El pancatalanismo quiso conseguir este preciso objetivo: mejorar la actitud lingüística ante el catalán para revitalizar la cultura del pueblo valenciano. El académico Joan Fuster habla de esto en *Nosaltres els valencians* (1996): “Necessitàvem, necessitem llibres, escrits per algú o altre, tant se val, on d'una vegada i sense ambages, quedin replantejats uns quants dels problemes bàsics que ens afecten en el nostre destí de col·lectivitat diferenciada” (1996, p. 3). Acuñando el concepto de “colectividad diferenciada”, Fuster representó una nueva mentalidad. Demostró que, por muy paradójico que pareciera, cuidar la lengua catalana significaba cuidar las raíces del pueblo valenciano. Según Pla: “No es un valenciano estricto, ni un catalán de Valencia, ni un valenciano catalanizado. Fuster es un elemento normal de la

totalidad de nuestra área lingüística” (1995, p. 185). La cultura catalana y valenciana se complementan desde la distancia a través de la lengua.

A pesar de estos intentos, actualmente no se puede generalizar una actitud lingüística favorable en la totalidad de la Comunidad Valenciana:

The studies have shown that language attitudes towards the minority language are more positive in the province of Castelló and less favourable in the province of Alacant, with the Valencian province being in between. The reverse pattern is found with reference to the majority language (Portolés, 2015, p. 89).

2.3. Cataluña: charnegos, olas migratorias e internet

El catalán, reconocido como la novena lengua europea con más número de hablantes, con un total de diez millones de hablantes (Institut Ramon Llull, n.d.). Se distingue por su rica tradición literaria y está amparado por una vasta legislación que defiende y promociona su uso. Podría suponerse, por tanto, que el catalán goza de una gran vitalidad, sobre todo en Cataluña. Sin embargo, las Encuestas de Uso de la Lengua Catalana (‘EULP’ en catalán) de las últimas décadas plasman una realidad distinta: se observa una significativa regresión en su empleo lingüístico año tras año.

El consenso general es que el catalán es una lengua minorizada. Aun así, autores como Branchadell (2022, p. 42) niegan este peligro: “ni les dades de l’EULP —ben analitzades— ni l’aplicació dels criteris de la UNESCO —ben interpretats permeten afirmar que el català estigui greument amenaçat”. La EULP de 2018 demostró que tan sólo el 36,1% de la población de Cataluña tenía el catalán como lengua de uso habitual. Massanell (2022) nos habla un pasado “lingüicida” contra la lengua catalana: desde los Decretos de Nueva Planta de Felipe V entre 1707 i 1716 hasta “el intento franquista de genocidio cultural”

(2022, p. 96). A pesar de que se hayan conseguido ciertos logros, tales como la inmersión lingüística en catalán en las escuelas, como hemos visto anteriormente con Choi (2003) y Baker (1992, 2001), el uso frecuente de las lenguas minorizadas depende de los propios hablantes y no tan sólo de las políticas lingüísticas. Pero, nos encontramos con un pueblo damnificado e históricamente perseguido. Resulta irrisorio, entonces, pensar que, como se superaron estos terribles episodios, todo el daño y exclusión hechos a la lengua catalana quedarán superados y el éxito de las políticas lingüísticas estarán asegurados (Massanell, 2022). Desgraciadamente, la historia falla a favor del trauma lingüístico del catalán.

Otro de los retos a los que se enfrenta Cataluña es la migración. Entre las décadas de 1960 y 1980, tanto el área metropolitana de Barcelona —como la de Valencia— experimentaron una oleada migratoria de personas procedentes de otras zonas de España, las cuales se encontraban en situaciones de precariedad tras la dictadura franquista. Figuras como Paco Candel, ejemplificaron la integración en la nueva cultura catalana, publicando obras como *Els altres catalans* (1964) o *Un charnego en el senado* (1981) entre otros títulos que promovían la idea de inclusión. Durante este periodo, tanto en Cataluña como en Valencia se llevaron a cabo importantes campañas de normalización y normativización del catalán, marcando el fin de su persecución y el inicio de la creación de un estándar lingüístico: vemos en la Figura 3 al personaje Norma, que protagonizó la campaña de normalización lingüística en los años ochenta bajo el lema “el catalán es de todos”.

Figura 3. La Norma. Rocabert, El País, "De la Norma a l'Aina" (10/12/2020).

A estas campañas se le sumaron las políticas de inmersión lingüística que surgieron de la necesidad de garantizar un nivel de competencia similar en ambas lenguas para los estudiantes con el español como L1: “such programs have played a key role in the revitalization of Catalan in the region, and that they have not been detrimental to the levels of competence in Spanish or other basic curricular abilities” (Huguet, 2014, p.2).

Asimismo, actualmente Cataluña se enfrenta a una segunda oleada de migración, pero esta vez extranjera, cosa que obliga a cambiar las estrategias de inclusión. Según el Instituto Nacional de Estadística, en 2019 España fue el segundo país de la Unión Europea en recibir más población migrante. Las comunidades autónomas con más saldo migratorio en 2022 fueron: Cataluña (158.546), la Comunidad de Madrid (135.620), y la Comunidad Valenciana (113.402).

Saldo migratorio de las comunidades y ciudades autónomas. Año 2022

	Saldo migratorio		
	Total	Exterior	Interior
TOTAL	727.005	727.005	0
Andalucía	87.592	87.039	553
Aragón	19.331	19.240	91
Asturias, Principado de	10.163	9.129	1.034
Baleares, Illes	22.676	20.740	1.936
Canarias	33.900	31.946	1.954
Cantabria	6.548	6.335	213
Castilla y León	26.075	25.941	134
Castilla - La Mancha	31.761	27.538	4.223
Cataluña	152.681	158.546	-5.865
Comunitat Valenciana	121.273	113.402	7.871
Extremadura	3.054	5.469	-2.415
Galicia	27.251	25.867	1.384
Madrid, Comunidad de	128.738	135.620	-6.882
Murcia, Región de	21.455	23.316	-1.861
Navarra, Comunidad Foral de	9.246	9.186	60
País Vasco	21.326	22.739	-1.413
Rioja, La	3.927	3.735	192
Ceuta	-178	419	-597
Melilla	186	798	-612

Figura 4. Saldo migratorio de las comunidades y ciudades autónomas. Año 2022. (INE, 2022)

Se podría pensar que los mismos métodos aplicados en los ochenta podrían servir actualmente, pero nada más lejos de la realidad. La España de tres décadas era profundamente monolingüe a causa del régimen y ahora nos encontramos con un panorama multilingüe (Huguet, 2014). De hecho, el 18.6% de la población catalana afirmó que no usaban ni el catalán ni el castellano “en un día cualquiera” (EULP, 2018, p.29). Esto dificulta enormemente la creación de políticas inclusivas que a su vez promuevan el uso de la lengua catalana: “la manca d’accés a aquesta [la llengua catalana] d’un contingent immigrant difícil d’integrar pel seu volum i per la situació política del període en què va arribar” (Massanell, 2022, p. 96).

Figura 5. Anuncio *Activa't per la llengua* (Plataforma per la Llengua, n.d.)

Massanell (2022) añade que a este panorama sociopolítico se le suma la globalización y la revolución digital. Según Internet World Stats (n.d.), el español es la tercera lengua de más uso en la red, con 186,4 millones de usuarios. En contraste, el catalán se encuentra en vigesimoséptimo lugar, con 2,4 millones de usuarios. Retomemos una vez más a Choi (2003, p. 91): “El futuro de las lenguas minoritarias depende en gran medida de los individuos que hablan estas lenguas y de la esfuerzos de toda la comunidad”. La diferencia en el uso es abrumadora, la falta de referentes se hace evidente, lo que provoca que las juventudes no perciban el catalán como una lengua útil en el mundo virtual – que desgraciadamente, es el que más peso tiene en la actualidad.

2.4. Políticas lingüísticas en las escuelas

Para poder comprender mejor el contexto en el que se encuentran tanto Cataluña como la Comunidad Valenciana, se deben mencionar brevemente los sistemas educativos de ambas comunidades autónomas. En Cataluña el catalán es la lengua única y vehicular en la enseñanza pública:

L'Estatut d'autonomia de Catalunya determina, en l'article 6, que la llengua pròpia de Catalunya és el català i que és també la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament. En el mateix sentit, la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, en l'article 20 defineix la llengua catalana com a llengua pròpia de Catalunya i de l'ensenyament en tots els seus nivells educatius. (Generalitat de Catalunya, 2018, p. 7)

En la Comunidad Valenciana, en cambio, actualmente optan por un sistema educativo plurilingüe que combina el castellano, valenciano e inglés:

La Llei 4/2018, per la qual es regula i promou el plurilingüisme en el sistema educatiu valencià, és el referent normatiu a través del qual s'estructura l'ensenyament i l'ús vehicular de les llengües curriculars [...] Aquest programa estableix el temps mínim destinat als continguts curriculars en cada llengua (valencià, castellà i llengua estrangera), que inclou les hores de cada àrea lingüística i de les àrees o matèries en les quals s'utilitza cada llengua: En valencià i castellà: el 25% [i] en anglès: entre el 15% i el 25%. (Educació i Formació Professional, Conselleria d'Educació, n.d.).

3. Metodología

3.1. Estudio cualitativo

La presente parte del estudio adopta un diseño de investigación cualitativa con un enfoque etnográfico para entender mejor las experiencias a las que se enfrenta el profesorado con los jóvenes de las áreas catalanoparlantes del país: "Data are collected through observations and interviews, which are then used to draw conclusions about how societies and individuals function. Ethnographers observe life as it happens instead of trying to

manipulate it in a lab” (IRB-SBS, n.d.). Al elegir la investigación cualitativa, se recopila información rica y detallada que proporciona explicaciones claras de los pensamientos y razonamientos de los participantes, lo que hace que la investigación sea rica en matices.

3.1.1. Participantes

Este estudio incluye la colaboración de cinco profesores de secundaria: tres de la Comunidad Valenciana y dos de Cataluña. Se seleccionaron por su disposición a participar y su función en los centros educativos, garantizando así la mejor información sobre las actitudes lingüísticas de los alumnos.

Los participantes fueron contactados por correo electrónico y mensajes de WhatsApp (Apéndice A), informándoles sobre el proyecto y solicitando su participación. Se utilizó el método de muestreo en bola de nieve (Goodman, 1961; Heckathorn, 1997). Inicialmente se realizaron tres entrevistas, que aumentaron a nueve gracias a los contactos del grupo inicial.

Por lo que se refiere a las citas, para mantener su anonimato, se les llamará en orden alfabético: "A afirma", "B comenta", etc. Además, para ofrecer la versión más auténtica y fidedigna de sus testimonios, sensaciones y sentimientos, se mantendrán los diálogos en versión original: en catalán y valenciano.

3.1.2. Recopilación de Datos

Los datos se recopilieron mediante entrevistas semiestructuradas individuales, realizadas tanto en línea como en persona según la preferencia del entrevistado. Las entrevistas, conducidas por la investigadora, se realizaron en tres semanas, con una duración de entre veinte y treinta minutos. Se obtuvo el consentimiento informado de los participantes (ver Apéndice B).

Las preguntas de la entrevista (ver Apéndice C) se diseñaron para explorar el propósito y función de cada docente, y sus experiencias y desafíos con diversos antecedentes culturales y políticos. Este formato de entrevista es flexible, permitiendo preguntas abiertas que fomentan respuestas personales (George, 2023), y la libertad del entrevistador para añadir preguntas según las respuestas de los sujetos (Mwita, 2022). Se exploraron temas como prácticas en la enseñanza, políticas lingüísticas y perspectivas futuras de las lenguas.

Se entrevistó a nueve profesores, pero finalmente se seleccionaron cinco entrevistas que mostraron ejemplos relevantes y reflexiones adecuadas. Las entrevistas descartadas se debieron a respuestas simples o falta de compromiso. Aunque las entrevistas pueden generar datos matizados, también pueden producir gran cantidad de datos no siempre de calidad: “Qualitative interviews always lead to the creation of bulky data which, if not well managed, may cause the study to be less effective” (Mwita, 2022, p. 314).

3.1.3. Análisis de datos

Las entrevistas fueron grabadas y transcritas literalmente usando el software público SoftCatalà con tecnología Whisper, y luego verificadas y corregidas manualmente.

Tras la transcripción, las entrevistas se codificaron en temas generales (por ejemplo, actitudes lingüísticas) y subcategorías específicas (por ejemplo, ante el catalán, el castellano, ambas, etc.). El sistema de codificación final comprende cuatro categorías y sus subcategorías, basado en la selección y división del corpus de las entrevistas (Figura 7).

3.2. Estudio cuantitativo

Para la segunda parte de la investigación, se eligió un enfoque cuantitativo, centrado en las similitudes entre grupos de personas, específicamente las experiencias del alumnado (Dörnyei, 2007). Este enfoque minimiza los sesgos de los investigadores al contrastar las

respuestas de los profesores obtenidas en la parte cualitativa. Además, dado que las entrevistas no siempre son el método más refinado, se optó por el análisis cuantitativo como refuerzo a la investigación (Anyan, 2013).

3.2.1. Participantes

La población objetivo está compuesta por estudiantes de las áreas catalanoparlantes del Estado español. Los participantes fueron seleccionados en base a su disposición a participar; este tipo de muestreo se llama “convenience or opportunity sampling” (Dörnyei, 2007, p. 98). Además, al igual que con las entrevistas, se empleó el *snowball sampling* (Goodman 1961), lo que significa que se invitó a los participantes a compartir la encuesta con otros posibles estudiantes como ellos.

3.2.2. Materiales

Las encuestas son herramientas adecuadas para la investigación cuantitativa, proporcionando datos fácticos, comportamentales y actitudinales (Dörnyei, 2007). Por ello, se usó una encuesta (ver Apéndice E) para recopilar datos en este estudio, dirigida exclusivamente a estudiantes de Cataluña y la Comunidad Valenciana. La encuesta, realizada después de las entrevistas, incluía información sobre su estructura y el anonimato de los participantes. Los encuestados debían confirmar haber leído esta declaración antes de continuar.

El cuestionario, adaptado del estudio de Barker (1992) "Attitudes and Language", incluía preguntas sobre actitudes lingüísticas, adaptaciones al entorno digital y nuevas preguntas sobre clase social, como "¿es el catalán una lengua de pijos?" o "¿es el castellano la

lengua del barrio?". La encuesta se dividió en dos partes: recopilación de datos demográficos y una serie de preguntas de tipo Likert adaptadas de Barker (1992) para un análisis profundo.

3.2.3. Procedimiento: distribución y resultados

La encuesta en línea se distribuyó por WhatsApp e Instagram (Apéndice A). Se pidió a los usuarios que hicieran la máxima difusión posible. Idealmente, se hubieran conseguido el mismo número de participantes en ambas regiones (veinte de cada, por ejemplo), pero finalmente se registraron sesenta y cinco respuestas de alumnos de Cataluña y doce respuestas de alumnos de la Comunidad Valenciana. Este hecho también se discutirá en el apartado de “Discusión”.

3.2.4. Limpieza de datos

Para mejorar la calidad, precisión y fiabilidad de los datos, se revisaron todas las respuestas detenidamente y se incluirán en el Apéndice F.

Algunos de los gráficos generados por QualtricsXM resultaron difíciles de interpretar por la cantidad de respuestas obtenidas. Por ello, se ha optado por crear gráficos más intuitivos con Excel para facilitar la lectura e interpretación de los resultados.

3.2.5. Análisis

El análisis de datos no se realiza en SPSS, ya que no se busca establecer correlaciones entre los encuestados. En su lugar, se pretende examinar la relación entre las respuestas cualitativas de los profesores y las respuestas cuantitativas de los estudiantes. Inspirado en parte por el estudio de Choi (2003), el enfoque se centrará en comparar las experiencias y percepciones

del profesorado con las de los alumnos, para así ofrecer una representación clara del estado de la cuestión.

Para el análisis de las preguntas que presentan situaciones específicas, se ha utilizado Excel para calcular la media, la varianza y la desviación estándar. Dado que se trata de preguntas actitudinales, estos instrumentos permiten contrastar las respuestas de los encuestados y evaluar la semejanza y disparidad en sus opiniones. De este modo, se podrá obtener una visión clara de las tendencias y diferencias entre las respuestas.

4. Resultados

4.1. Estudio cualitativo

La imagen a continuación muestra la codificación generada a partir de las entrevistas que se realizaron y el software de codificación XMind creó una imagen clara con varias categorías y subcategorías. Las dos primeras categorías se dedican al tema central de esta investigación que son las actitudes lingüísticas, tanto las personales como las de los alumnos. Las otras categorías, *Experiencias y ejemplos* y *Contexto sociopolítico*, se han creado para poder agrupar el resto de reflexiones hechas por los entrevistados. Asimismo, estas dos últimas categorías nos sirven para entender mejor el contexto en el que se encuentran los alumnos y profesores.

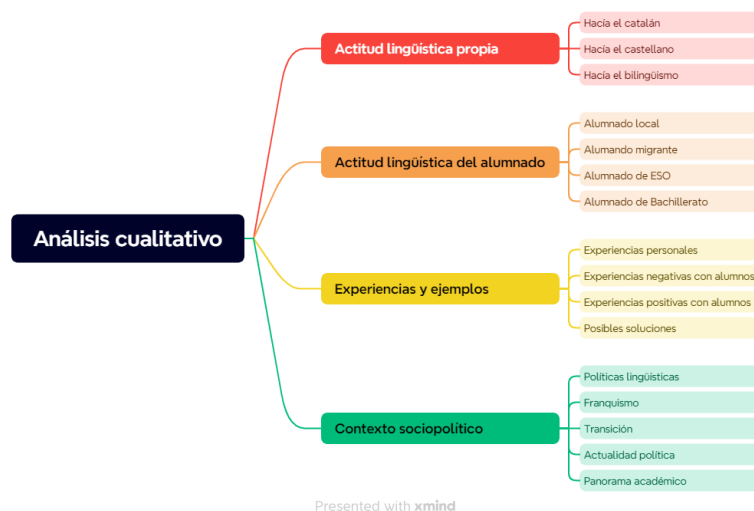

Figura 6. Codificación de las entrevistas

4.1.1. Actitud lingüística propia

4.1.1.1. Hacia el catalán

Todos los entrevistados mostraron una actitud positiva ante el catalán. Los que resultaron más apegados a la lengua fueron los entrevistados D y E, que curiosamente comparten ciudad de origen a pesar de no vivir allí; en comarca del Baix Camp, en Cataluña. Según D: “Jo soc un ferm defensor del català, de la llengua catalana. Intento... *Bueno*, parlo català sempre amb tothom.”. A D también se le suma un fuerte componente político que hace que el catalán sea su lengua prioritaria. E igualmente para E: “la preferència meva és parlar en català”. Para ambos ha sido la lengua en la que se comunicaban con su familia, por lo tanto es la que consideran como preferente y la que intentan usar lo máximo posible, ya sea con alumnos, colegas, amigos y familiares. Asimismo, si se encuentran en una situación en la que el interlocutor no entiende el catalán, no les importa cambiar al castellano, inglés u otra lengua en la que poder entenderse.

Nos encontramos con casos diferentes como A y B, que no demostraron preferencia o inclinación directa hacia ninguna de las lenguas, aunque ambas tengan el catalán como lengua materna y sean profesoras de lengua catalana. En palabras de B, sus actitudes lingüísticas han ido cambiando en consecuencia de su profesión: “per tal d'aconseguir més adhesió cap a mi com a professora demostro molt d'amor per totes”. A pesar de esta posible neutralidad forzada, reitera el amor que tiene hacia todas las lenguas y la importancia de reafirmarnos como seres multilingües y todos los beneficios que eso conlleva. No hay una clara preferencia lingüística. Por lo que se refiere a A, también adopta una posición más neutral y no tan beligerante: “Crec que potser el fet de lligar amb la política és contraproduent, no? Perquè al final els estem donant la raó a totes aquestes persones que ataquen el català pensant que estan atacant una agenda, i no és el cas, no?”. Ambas comparten el pensamiento que las lenguas no se deberían ver como herramientas políticas, si no como beneficios de los que enriquecernos.

En último lugar nos encontramos con C, el único neo parlante de catalán que se entrevistó. C nos explica que, a pesar de que sus padres hablaran valenciano, no fue la lengua que se le transmitió en su infancia, haciendo así que su lengua materna fuera el castellano — aun así, con sus abuelos sí que hablaba valenciano. Comenta que su transición lingüística vino de la mano con la Transición española: “...aleshores va ser un procés de conscienciació a través dels meus pares que, tot i que no els havíem parlat en català, tenia una actitud favorable. Gràcies a això i a l'ambient dels anys 80, que era un ambient que acabava de passar la transició, hi havia moltes il·lusions.”. Muestra una actitud positiva ante el catalán y que, a pesar de tenerle mucha estima al castellano, cree que lo más adecuado sería “fer tots els esforços possibles en favor d'una discriminació positiva i envers la llengua que està en inferioritat de condicions”, ya que el catalán se encuentra minorizado frente al gigante

lingüístico que es el castellano. Por lo tanto su actitud resulta más proteccionista a favor del catalán.

4.1.1.2. Hacia el castellano

Por lo que se refiere a las actitudes lingüísticas hacia el castellano, resultan más variadas. Como se ha visto, hay una visión positiva unánime hacia la lengua catalana, no ocurre lo mismo con la lengua castellana.

Los más apegados al castellano fueron los que tuvieron esta lengua como lengua materna, A y C. Esta primera, A, se crió en una familia totalmente bilingüe en Cataluña; con su padre hablan catalán y con su madre castellano. En su entrevista reconoce que ella es más propensa al *code-switching* que sus compañeros de departamento: “Tenim una lluita per intentar mantenir sempre i no canviar en totes les situacions, però com que per mi el castellà també és una llengua que m’és pròpia...”.

Desde la Comunidad Valenciana, tanto B como C muestran una actitud neutral hacia el castellano. Lo mismo ocurre con E. Los tres la aprecian: C por ser su lengua materna y B y E por el valor lingüístico que aporta, pero son conscientes que es la lengua que amenaza al catalán por estar en “inferioridad de condiciones” como decía C. Según B: “Nosaltres som els primers que som multilingües i, per tant, ens respectem quan diguem ‘En el meu territori que puc parlar català’. I no t’estic ofenent, sinó que és el meu territori i això és el que ens hem passat, és la meva història i això també implica una certa actitud cap al castellà.”.

El único entrevistado que mostró una actitud claramente negativa hacia el castellano fue D, el profesor con raíces del Baix Camp, Cataluña. Habla de la instrumentalización de la lengua castellana en el Estado español que da lugar a una supremacía lingüística que ataca directamente a la lengua catalana. Reconoce que sus actitudes lingüísticas se ven

ampliamente afectadas por sus inclinaciones políticas y personales: “El fet que la nostra llengua estigui en perill és culpa de la supremacia de Castella i de la seva cultura, que és el conjunt de l'estat espanyol. I, per tant, saps? Té un component polític, aquesta supremacia, perquè una de les coses amb què es veu és amb la llengua, en el cas de Catalunya [...] Sí, sí. *Bueno*, tot i que jo parlo català, castellà perfectament, tot i que el parlo poc, però... a veure, reticència”. En resumen, la lengua castellana para él representa al enemigo.

4.1.1.3. Hacía el bilingüismo

No todos los entrevistados hablaron sobre el bilingüismo. A, B y C hablaron brevemente sobre la cuestión y ninguno se oponía a esta idea. Como hemos visto anteriormente, B se enorgullece de poder decir que vivimos en una sociedad multilingüe y que nos aporta muchos beneficios. A y C, al haber estado en contacto con ambas lenguas, también muestran afecto por ambas. Asimismo, hay un cierto consenso sobre las políticas lingüísticas que abogan por modelos multilingües (ver más adelante).

Cabe decir que, a pesar de que D no mencionara explícitamente el concepto de bilingüismo, queda claro que rechaza el concepto puesto que ve que “que la nostra llengua estigui en perill és culpa de la supremacia de Castella”.

4.1.2. Actitud lingüística del alumnado

4.1.2.1. Alumnado local

La actitud lingüística ante el catalán por parte del alumnado es bastante variada. Tanto B y C —desde la Comunidad Valenciana— como A, D, E —desde Cataluña—, sostienen que el uso del catalán entre los compañeros va en descenso. Esto no implica que haya una actitud negativa necesariamente, pero el uso del catalán queda restringido a las comunicaciones con los profesores y con sus familias, ya que en el recreo la lengua que impera es el castellano. E

nos cuenta que hay una clara presión social en los institutos y que hablar catalán no se considera algo positivo: “tinc alumnes que són catalanoparlants que a l'institut entre ells són castellanoparlants o germans catalanoparlants que a l'institut parlen en castellà... [impactada] Què? Qué estrany això! Jo això a [localidad donde ejerce] m'ho he vist germans catalanoparlants a casa que a l'institut parlen en castellà per la pressió”.

De hecho, la misma E nos habla de una cierta radicalización por parte de alumnos de origen castellanoparlante que, por cuestiones políticas, se niegan a hablar catalán. Es decir, no tan sólo no usan el catalán, si no que además muestran un claro rechazo hacia la lengua por creer que se les está imponiendo: “*El Procés* a Catalunya potser es va mostrar totalment en contra i veuen el català com una imposició [...] Qui és bel·ligerant? L'extraradi. Jo noto molt més bel·ligerant que cap al català”.

4.1.2.2. Alumnado migrante

Todos los entrevistados mencionaron a la población migrante en algún modo u otro en las entrevistas. Se distinguen dos tipos de migración; la local y la internacional. Por lo que se refiere a la migración local y su actitud frente al catalán, en general era positiva. A sostiene que los migrantes de la primera oleada (es decir, de otras áreas del Estado español) venían en un modo más “constante”, con la expectativa de asentarse en Cataluña y poder integrarse como objetivo final: “Llavors, és molt diferent. És molt diferent el tarannà o la intenció, no? Jo crec que quan les famílies venien aquí i realment venien, clar, aquests també venen pensant que aquí tenen millors condicions i més oportunitats i progressaran, però no tenen aquesta idea d'integració, d'integrar-se. Sí, jo crec que és diferent”.

Ahora, en cambio, A opina que con los migrantes de segunda oleada (es decir, internacionales), se encuentra con que las estancias son más circunstanciales y dúctiles, lo

que hace que los alumnos migrantes extranjeros no estén en el mismo sitio durante un tiempo prolongado, dificultando así su integración: “Em sembla molt imprudent, amb perdó, per part dels pares esperar que els nens s'adaptaran així a una cultura nova, perquè per molt que siguis latinoamericano i parlis espanyol, perfecte, no es pot comparar la cultura de Perú amb la cultura espanyola i amb la catalana, o sigui, també és molt dur pels fills”.

B cuenta que antaño, los migrantes tenían una mejor actitud frente a la lengua y la cultura, puesto que sabían que querían establecerse allá dónde estuvieran: “Perquè jo fa 20 anys, quan vaig arribar a l'Institut, no hi havia... Ningú gosava, cap immigrant gosava dir ‘en valenciano no’ i en canvi comencen ara. Estan començant.”. Ahora en cambio nota una actitud más beligerante, que ella relaciona con países en específico: “També hi ha hagut molta immigració llatinoamericana que, en principi, s'integrava molt bé fins que han començat a arribar els argentins. Els argentins són molt bel·ligerants, però molt bel·ligerants [...] Hi havia més humilitat en els equatorians, humilitat en el sentit de ‘no, no, sí, sí, yo te entiendo’ [...] En general, no hi ha hagut problemes mai. Colombians, equatorians, n'hi ha hagut sempre. I al cap de tres mesos ja estan.[integrats]”.

C en cambio opina que los migrantes extranjeros se encuentran en una situación que les margina y, por lo tanto, son víctimas de una situación que les impide integrarse como es debido: “A veure, ells no tenen en absolut cap responsabilitat, ells són víctimes d'una situació que els margina perquè si no s'incorporen a les dues llengües oficials que hi ha en els territoris en els quals es parla català, doncs també estaran marginats”.

En resumen, se podría decir que ha habido un incremento en la reticencia ante la lengua catalana en comparación con el pasado, tanto en la migración local como extranjera.

4.1.2.3. Alumnado de ESO

Según las experiencias de los entrevistados, los alumnos de ESO son los menos interesados en la lengua catalana. E resalta la falta de conocimiento lingüístico que demuestran y cómo esto dificulta el querer promocionar una mejor actitud frente al catalán: “Els meus alumnes a 4t i la llingüística que tenen és brutal i moltes vegades no entenen fins i tot, estem parlant de coses molt *heavies*”. Un ejemplo que plantea es el mero hecho de que en la clase de lengua catalana se tenga que hablar en catalán: “I això és preocupant, que no entenguin que s'hagi de parlar català”. En esta misma clase de cuarto de la ESO –alumnos de catorce y quince años— nos comenta que se encuentra con un claro rechazo, sobre todo por parte de los alumnos que harán ciclos formativos en lugar de bachillerato. También recalca que esto no ocurre con los que siguen un itinerario encarado a las humanidades.

A habla de la concepción que tienen los alumnos sobre el catalán en su centro, lo ven como una lengua *pija* que además no es demasiado importante: “És això, un esforç que l'han d'aprendre i llavors pensen que ‘total no fa falta perquè si ja saben castellà doncs no els farà falta el català’. I ja veig cada vegada més també que aquesta barreja que dèiem amb una qüestió política, que llavors ho associen i llavors és com una mena de rebuig. Onestic jo, no? Sembla pijo, per ells el català és *pijo*”. No obstante, y como veremos seguidamente, una manera de motivarlos a aprender el catalán, si esta es la concepción que tienen sobre la lengua es hacerles ver la utilidad en dominarla: “També els ho venem així, eh? També els ho venem com a que és una oportunitat, no? Aprendre la llengua. O sigui, *el saber no ocupa lloc*, no? Mai serà una cosa que et farà mal de cap de les maneres i sí que és cert que al final vivim a Catalunya i si tu vols accedir a certes feines si no tens el català no les tindràs”.

4.1.2.4. Alumnado de Bachillerato

E nos habla de la tendencia positiva que tienen los alumnos de bachillerato ante el catalán, aunque les cueste hablarlo: “No he notat cap tipus de menyspreu a Batxillerat. A segon [de bachillerato], no hi ha cap menyspreu. Els costa molt, sí que és veritat.”. También comenta A que uno de sus alumnos de bachillerato decidió hacer su Treball de Recerca² sobre los usos del catalán entre sus compañeros y los resultados de su investigación fueron muy interesantes: “Hi havia alumnes que consideraven que era una llengua valuosa que caldria que els agradaria poder-la parlar perquè també creuen que els dona més categoria”. Una vez más, el catalán se percibe en este centro del AMB³ como una lengua de categoría, asociada a las elites de la sociedad. También en la AMB, D habla de la imposibilidad de hablar en catalán con sus alumnos, incluidos los de bachillerato: “I fins i tot ja arribem a Batxillerat. Jo sempre, sempre, sempre, sempre, amb qualsevol alumne ja sigui, i amb qualsevol circumstància, a la classe, al passadís, fins i tot pel carrer, de festa, sempre, sempre, sempre, sempre els hi parlo en català, sempre. I ells no és així.”. Por lo que parece que, a pesar de ser más mayores y esperar una mayor concienciación, el uso del catalán se ve muy restringido, a pesar de no tener una actitud claramente negativa —viéndose incluso como una lengua de altas esferas que se querría dominar. Esto convierte al castellano en la lengua de uso habitual entre los alumnos de bachillerato y el catalán como la mera lengua de instrucción.

4.1.3. Experiencias y ejemplos

4.1.3.1. Experiencias personales

Los entrevistados han demostrado una clara buena actitud lingüística frente al catalán, pero sobre todo algunos han demostrado que el cambio lo puede empezar uno mismo. E

² Pequeña tesina que realizan los alumnos de segundo de bachillerato en Cataluña para poder graduarse.

³ Área Metropolitana de Barcelona

comenta que al pasar por el instituto ella era castellanohablante, pero que tras hablar con su abuela decidió que desde entonces ella se dirigiría solamente en catalán con sus compañeros, aunque ellos contestaran en castellano. La resiliencia lingüística también es un claro indicador del afecto que se le tiene a una lengua. C también demuestra que se puede adquirir una buena actitud, al fin y al cabo, él es un filólogo catalán que se crió con el castellano como lengua materna. Este par de experiencias sirven para demostrar que, con voluntad, se puede adoptar una mejor percepción ante una lengua.

4.1.3.2. Experiencias negativas

D nos asegura que la lengua que se usa en casa no es otra que el catalán, única y exclusivamente. Sus hijos van al mismo instituto dónde él trabaja, y cuál fue su sorpresa cuando se dio cuenta que su hijo tenía pareja, catalanohablante como ellos, pero con la que se comunicaba en castellano. Ya hemos visto que esta misma actitud es muy común entre los alumnos, como comentaba E con los hermanos que cambian al castellano cuando están en clase por presión social. Parece ser que hay un consenso entre los entrevistados y es que el castellano es la lengua vehicular entre los alumnos, ya no hay tal cosa como inmersión lingüística, asegura E.

Tanto es esto que A comenta que se ha encontrado con alumnos imitándola en tono burlesco cuando hablaba en catalán: “Dic, ‘fa tota la sensació’, dic, ‘que et burles’, dic, ‘és la meva llengua, és la llengua que jo he après de petita, és la llengua la que és quan somio... és que no sé quina gràcia et fa’, dic, ‘no és diferent de la teva’, i això sí que ho treballem també”.

Tristemente vemos como se asocia constantemente una lengua a una ideología política, B nos comenta que ha tenido problemas con “tres familias contadas” que exigían las

comunicaciones en ambas lenguas. B confiesa que mintió a estas familias asegurándoles que todas las comunicaciones serían bilingües, pero en realidad solo las adaptaron a estos casos aislados, el resto siguen siendo únicamente en valenciano: “Nosaltres tenim garantit el dret per poder parlar la nostra llengua.”. Aunque esto también se aplica a la inversa, como hemos visto con D, también existen personas con un claro rechazo a la lengua castellana por todo lo que representa históricamente.

4.1.3.3. Experiencias positivas

A pesar de estas experiencias, aún hay esperanza de cambio. E nos comenta que tiene un alumno, N, que es muy simpatizante de las ideologías de extrema derecha anti catalanista. E nos explica que siempre había sido un alumno muy beligerante en contra de la lengua. Su sorpresa fue que, en una reunión con la madre de N, se enteró que N tenía una pareja catalana y que con ella hablaba catalán. E lo comenta con un tono cómico, pero tiene razón cuando dice que nunca se sabe dónde te llevarán los derroteros de la vida: “Ara, de sobte, tens una nòvia que parla català, que el seu pare et fa parlar català i ara s'aguanta. I llavors va dir, ‘hòstia, doncs és veritat’”. Esta cómica experiencia nos demuestra la inocencia de las lenguas y como no necesariamente son herramientas políticas, si no herramientas para comunicarnos, entendernos y amarnos.

4.1.3.4. Posibles soluciones

Todos los entrevistados están de acuerdo en una misma cosa: el catalán corre peligro. Es innegable que el catalán ha ganado mucho prestigio con los años, C nos dice: “ha millorat el prestigi de la llengua, ha millorat moltíssim perquè sí que s'ha aconseguit una presència en els mitjans de comunicació jurídica, literària, etc.”. Asimismo, ha habido un claro retroceso en el uso como hemos visto con las EULP. La conclusión a la que llegan todos los profesores

es que no hay que dejar de intentarlo. Hacer ver a los alumnos que con el catalán se puede hacer arte, como propone A. O que vean que es una lengua útil, porque no hay lenguas inútiles, como dice B. O separarla de la política, como comenta E. “El català està malalt” dice C parafraseando a Carme Junyent, pero eso no debe impedir que se intenten buscar todos los remedios posibles.

4.1.4. Contexto sociopolítico

Después del franquismo, el catalán y el valenciano experimentaron un renacimiento crucial, impulsado por las políticas de inmersión lingüística que se implementaron para revitalizar y proteger estas lenguas, C o el marido de A son un claro ejemplo del éxito de éstas. Cabe recordar que durante el régimen franquista, se suprimió el uso público y oficial de estas lenguas.

C comenta que a mediados y finales del siglo XX, la "Renaixença" valenciana surgió a imitación de la catalana, fomentando contactos entre literatos, escritores e intelectuales de ambas regiones, así como con occitanos —como se ha visto en el marco teórico. Sin embargo, el franquismo causó un gran daño, fomentando el anticatalanismo, especialmente desde Madrid y la derecha española, a lo que se sumó la derecha regionalista valenciana. Desde Cataluña, en cambio, la derecha catalanista siempre ha estado en auge, lo que resulta afortunado según el mismo C.

E habla de un episodio político muy concreto para justificar el declive en el uso de la lengua catalana: la creación del partido político Ciudadanos. Este partido de centroderecha liberal puso en tela de juicio la importancia de aprender la lengua catalana, argumentando desde una perspectiva de "utilidad". En tiempos pasados, el catalán era absolutamente útil para los extranjeros, ya que era la lengua de la calle y los migrantes españoles no dudaban en

aprenderla, como dicen A, B y E. Sin embargo, hoy en día, a causa de esta visión más liberal de la lengua, instrumental, vemos que no se le presta la misma atención.

Tampoco ayuda que en regiones como la Comunidad Valenciana se adopten modelos plurilingües⁴ sin tener en cuenta que eso también supone una amenaza hacia la lengua catalana. B comenta extensivamente esta problemática, otras regiones como Castilla y León, fueron cautelosas con la implementación del inglés en las materias, no como en la Comunidad Valenciana donde ahora se enfrentan a desafíos por la falta de preparación de los profesores en lenguas extranjeras. Esto a menudo resulta en clases que solo enseñan vocabulario sin profundidad. El sistema educativo busca implementar la educación plurilingüe, pero se enfrenta a problemas como la falta de incentivos para los profesores y la inclusión de estudiantes con diversas necesidades. Por lo que se refiere al sistema de inmersión lingüística, ya hemos visto que también ha quedado obsoleto y requiere una reforma al contexto en el que nos encontramos, como sostiene E.

Según C, es vital continuar con una discriminación positiva en favor de las lenguas minoritarias para asegurar su supervivencia. La instrumentalización política de las lenguas ha agravado el conflicto, pero a nivel filológico, es esencial reconocer la riqueza que cada lengua aporta, como también asegura B. Las lenguas minoritarias no solo representan un medio de comunicación, sino también una parte integral de la identidad cultural y el patrimonio histórico de sus hablantes, como afirma D.

⁴ Se hace referencia concretamente a los modelos plurilingües que, además de tener la lengua castellana y la lengua regional —si se da el caso— se educa también en inglés.

4.2. Estudio cuantitativo

4.2.1. Cataluña

4.2.1.1 Participantes

Sesenta y cinco personas respondieron a la encuesta para los alumnos de Cataluña: uno era estudiante de secundaria, seis de bachillerato, dos de formación profesional, treinta de grado universitario, dieciocho de máster y tres de posgrado. En cuanto a edades de los participantes, cinco están entre los 15 y 19, cuarenta y siete están entre los 20 y 24, cuatro están entre los 25 y 29 y cuatro son de más de 30 años. Cuarenta y cuatro son mujeres, catorce son hombres y tres no especificado. Cabe decir que tan sólo cuarenta y cuatro respondieron a la encuesta en su totalidad.

Culturalmente, treinta se consideran catalanes, tres se consideran españoles, trece se consideran más catalán que español, uno se considera más español que catalán, diez se consideran tanto catalanes como españoles y tres se consideran como “otro” — una peruana, un catalán no español y “otro”. La primera lengua adquirida en la infancia fue el catalán para treinta y tres de los encuestados, español para quince y ambas para doce. Aun así, cuándo se les preguntó con qué lengua se identificaban más, treinta y seis respondieron “catalán”, dieciséis respondieron “español” y ocho “ambas por igual”.

4.2.1.2. Respuestas

“¿En qué lengua hablas con estas personas?”

¿En qué lengua hablas con estas personas? 55 ⓘ

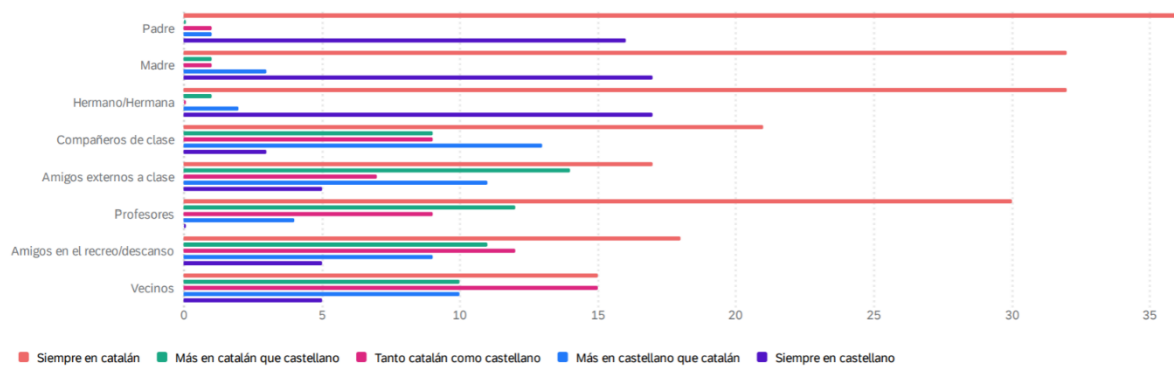

Tabla 1. Resultados “¿En qué lengua hablas con estas personas?”

En esta primera pregunta vemos que en el ámbito familiar suele predominar únicamente una lengua, ya sea el catalán o el castellano. Aunque a simple vista pueda parecer que el catalán domina las respuestas, cabe prestar atención a los índices de amistades y relaciones extrafamiliares, donde ambas lenguas parece que tengan el mismo peso. Otro valor que destacar es la lengua que se usa con los profesores, a diferencia de los padres, con los profesores no hay nadie que haya dicho que únicamente usen el castellano.

“¿En qué lengua te hablan estas personas?”

¿En qué lengua te hablan estas personas? 55 ⓘ

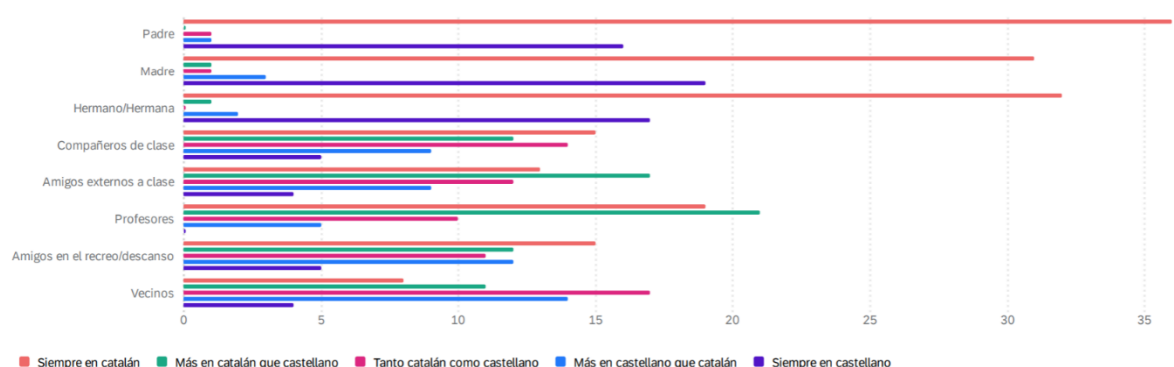

Tabla 2. Resultados “¿En qué lengua te hablan estas personas?”

Por otro lado, en la segunda pregunta, vemos que los valores cambian respecto a la primera pregunta. Excepto con sus padres, que los valores se mantienen exactamente igual en una pregunta y en la otra, el resto de los valores cambian significativamente:

Cómo vemos, el índice de “Siempre en catalán” se ha reducido en la mayoría de los valores. Esto sugiere que, mientras que hay un número mayor de encuestados que se suele dirigir exclusivamente en catalán, no siempre se dirigen de vuelta a ellos en su lengua de preferencia: es decir, el entorno social de los entrevistados tiende más al cambio de lengua o *code-switching*⁵ respecto a los encuestados. El poco incremento en el índice de “Siempre en castellano”, ayuda a sostener esta suposición.

“¿Qué lengua usas en estas situaciones y redes sociales?”

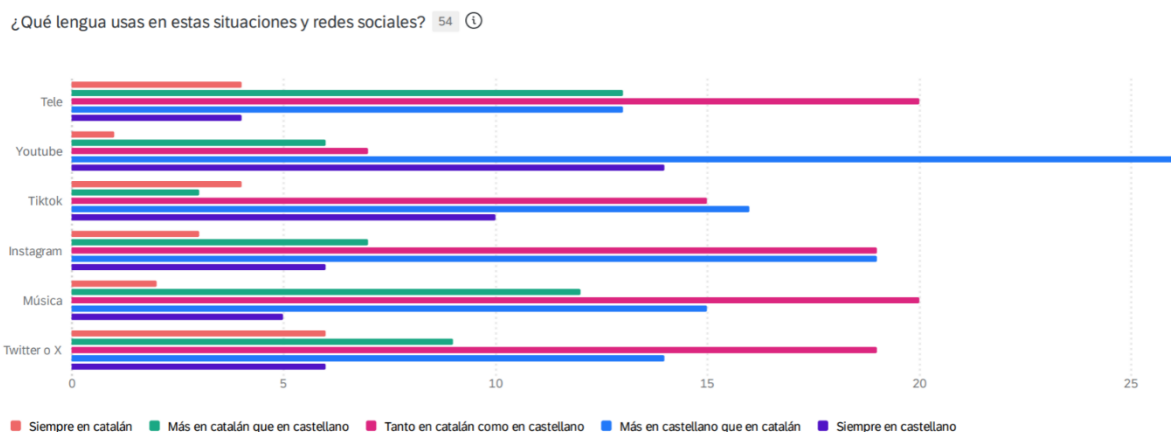

Tabla 3. Resultados “¿Qué lengua usas en estas situaciones?”

La tendencia general de los encuestados es la lengua española, veamos a continuación una sinterización de los resultados. Para calcular los porcentajes de uso de cada aplicación, necesitamos determinar la distribución de las preferencias de los encuestados entre catalán (más cercano a 1) y español (más cercano a 5) y las medias de cada respuesta:

⁵ “The act of changing between two or more languages, dialects (=forms of language), or accents (=ways of pronouncing words) when you are speaking. Cambridge Dictionary, n.d. [<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/code-switching>]

	En catalán (%)	En español (%)
Televisión	50%	50%
YouTube	28.75%	71.25%
TikTok	37%	63%
Instagram	41.75%	58.25%
Música	45.75%	54.25%
Twitter o X	47.75%	52.25%

Tabla 4. Resultados. Porcentajes de uso de las RRSS en Cataluña.

“¿Cómo de importante crees que es el catalán para las siguientes situaciones?”

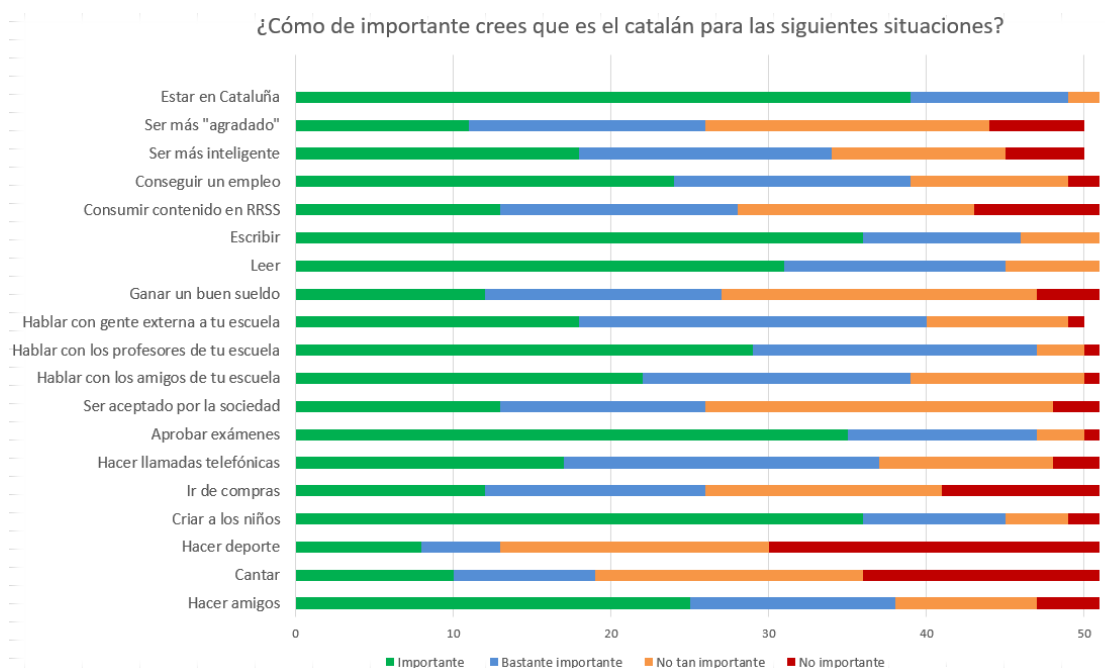

Tabla 5. Resultados “¿Cómo de importante crees que es el catalán para las siguientes situaciones?”

En esta pregunta se les presenta a los encuestados una serie de situaciones y deben valorar la importancia que tiene el catalán en éstas. A simple vista, podría parecer que predomina la importancia del catalán —la línea verde correspondiente al índice de

“importante” es la más prominente. Aunque en la mayoría de los valores es cierto, hay algunas situaciones en las que el catalán no se considera tan importante. Al tratarse de una pregunta de tipo Likert⁶, consideramos que “importante” es (1.00) y “no importante” es (4.00).

En orden de más a menos importancia, estas son las situaciones en las que el catalán no se considera tan importante (valores mayores a 2.00) son las siguientes: hacer llamadas (2.00), ser más inteligente (2.06), ser aceptado por la sociedad (2.29), ganar un buen sueldo (2.31), consumir contenido en redes sociales (2.35), ser más agradado (2.38), ir de compras (2.45), cantar (2.73) y hacer deporte (3.00).

En el resto de las situaciones, se tiende a que el catalán se considere importante. Los cinco contextos donde más prevalece esta idea son: para estar en Cataluña (1.27), para escribir (1.39) y para aprobar exámenes (1.41), para criar a los niños (1.45) y para leer (1.51). Los cinco contextos restantes se encuentran en equilibrio entre la importancia y la no importancia. Aquí hay un resumen de los valores de promedio, varianza y desviación estándar:

Métrica	Valor mínimo	Valor máximo
Media	1.392157	3.000000
Varianza	0.277586	1.179546
Desviación Estándar	0.526864	1.086069

Tabla 6. Valores de los resultados.

⁶ Una *Likert Scale* (Escala de Likert) es una herramienta comúnmente utilizada en encuestas y cuestionarios para medir actitudes, opiniones o percepciones de los encuestados hacia una serie de afirmaciones. Fue desarrollada por Rensis Likert en 1932

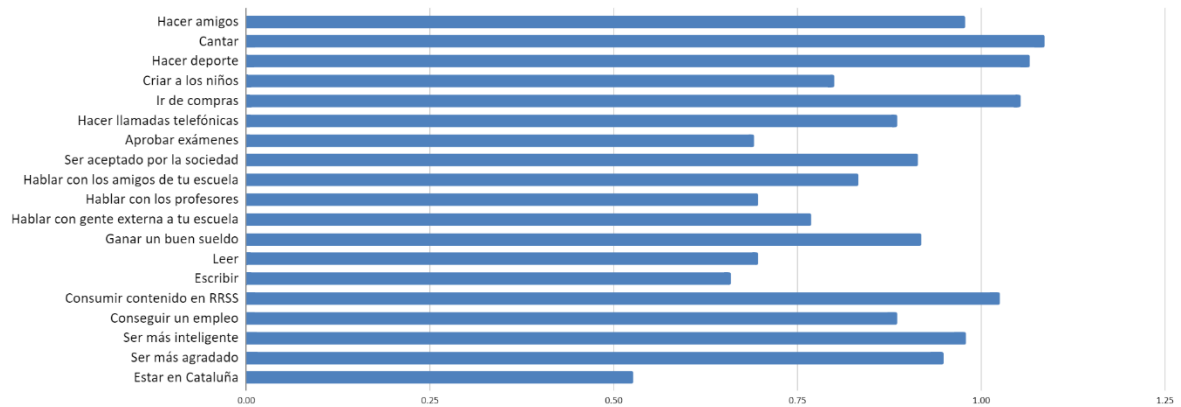

Tabla 7. Gráfico de la desviación estándar.

Algunos puntos de datos tienen valores de desviación estándar bajos (por ejemplo, 0.526864, que corresponde a “estar en Cataluña”), lo que indica que estos valores están estrechamente agrupados alrededor de la media, es decir, un mayor consenso en las respuestas.

Valores más altos de desviación estándar —por ejemplo, 1.086069, que corresponde a “cantar”— indican una mayor variabilidad y dispersión respecto a la media, sugiriendo una distribución más amplia de los puntos de datos.

“A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el catalán, indica si estás de acuerdo o en desacuerdo con ellas”

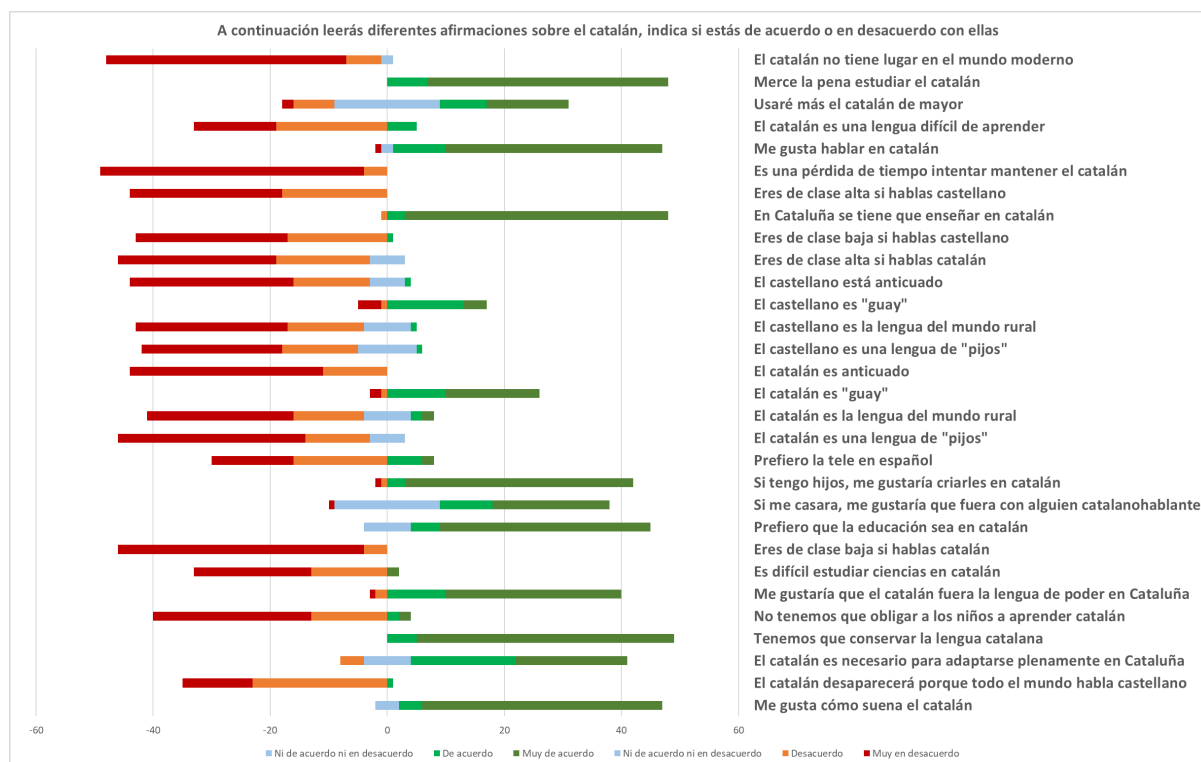

Tabla 8. Resultados “A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el catalán...”

El gráfico representa la totalidad de las respuestas de los encuestados, por ello el axis horizontal muestra un valor de 50 (para respuestas más cercanas al “de acuerdo”) y -50 (para respuestas más cercanas al “desacuerdo”). Para esta pregunta, también se ha empleado la escala de Likert para medir la conformidad de los encuestado sobre las siguientes afirmaciones. “Muy de acuerdo” corresponde a (1.00) y “muy en desacuerdo” corresponde a (5.00). Se puede observar una tendencia a los extremos, puesto que nos encontramos con una prevalencia en la media de más de (4.00) en las afirmaciones en las más en desacuerdo se está. Son consideradas negativas, aquellas que tengan una media superior a 2.50. De menos a más en desacuerdo:

- “El castellano es *guay*” 2.74
- “Prefiero la tele en español” 3.69
- “El catalán es una lengua difícil de aprender” 3.86
- “El catalán desaparecerá porque todo el mundo habla castellano” 3.94

- “Es difícil estudiar ciencias en catalán” 4.02
- “El catalán es la lengua del mundo rural” 4.14
- “No tenemos que obligar a los niños a aprender catalán” 4.24
- “El castellano es la lengua del mundo rural” 4.33
- “Eres de clase baja si hablas castellano” 4.39
- “El castellano es anticuado” 4.42
- “Eres de clase alta si hablas catalán” 4.43
- “Eres de clase alta si hablas castellano” 4.43
- “El catalán es una lengua de *pijos*” 4.53
- “El catalán es anticuado” 4.57
- “Eres de clase baja si hablas catalán” 4.80
- “El catalán no tiene lugar en el mundo moderno” 4.80
- “Es una pérdida de tiempo intentar mantener el catalán” 4.92

En su contra y por lo que se refiere a las afirmaciones en las que se tiende a estar más de acuerdo, encontramos las siguientes –de menos a más de acuerdo:

- “Usaré más el catalán de mayor” 2.49
- “El catalán es *guay*” 2.23
- “Si me casara, me gustaría que fuera con alguien catalanohablante” 2.02
- “El catalán es necesario para adaptarse plenamente en Cataluña” 1.94
- “Me gustaría que el catalán fuera la lengua de poder en Cataluña” 1.63
- “Prefiero que la educación sea en catalán” 1.43
- “Si tengo hijos, me gustaría criarles en catalán” 1.41
- “Me gusta hablar en catalán” 1.35
- “Me gusta cómo suena el catalán” 1.24

- “Merece la pena estudiar catalán” 1.18
- “En Cataluña se tiene que enseñar en catalán” 1.12
- “Tenemos que conservar la lengua catalana” 1.10

Aquí hay un resumen de los valores de promedio, varianza y desviación estándar:

Métrica	Valor mínimo	Valor máximo
Media	1.102041	4.918367
Varianza	0.074969	1.351937
Desviación Estándar	0.273804	1.162728

Tabla 9. Valores de los resultados.

Tabla 10. Gráfico de la desviación estándar.

Algunos puntos de datos tienen valores de desviación estándar bajos (por ejemplo, 0.273804, que corresponde a “tenemos que conservar la lengua catalana”), lo que indica que estos valores están estrechamente agrupados alrededor de la media, es decir, un mayor consenso en las respuestas.

Tabla 11. “A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el catalán y el castellano”

Valores más altos de desviación estándar —por ejemplo, 1.162728, que corresponde a “es una pérdida de tiempo intentar mantener el catalán”— indican una mayor variabilidad y dispersión respecto a la media, sugiriendo una distribución más amplia de los puntos de datos.

“A continuación leerás más afirmaciones sobre el catalán y el español. Indica si estás de acuerdo o en desacuerdo con ellas”

En esta pregunta, en lugar de preguntar únicamente por sus opiniones ante el catalán como en la pregunta anterior, se les pregunta por el castellano y el catalán a la vez. El gráfico representa la totalidad de las respuestas de los encuestados, por ello el axis horizontal muestra un valor de 50 (para respuestas más cercanas al “de acuerdo”) y -50 (para respuestas más cercanas al “desacuerdo). Para esta pregunta, también se ha empleado la escala de Likert para

medir la conformidad de los encuestado sobre las siguientes afirmaciones. “Muy de acuerdo” corresponde a (1.00) y “muy en desacuerdo” corresponde a (5.00).

Parece ser que en el caso de estas afirmaciones hay una tendencia al consenso. En comparación con el otro grupo de afirmaciones, vemos una tendencia más positiva. Veamos las afirmaciones que tienden a estar en desacuerdo –más de 2.50, de menos a más en desacuerdo:

- “Las señales de tráfico deberían estar en ambas lenguas” 3.23
- “Ser bilingüe es algo más común entre la gente mayor” 3.77
- “Sólo se necesita una lengua en Cataluña” 4.05
- “La gente solo necesita saber una lengua” 4.27
- “Los niños se confunden cuando estudian catalán y español al mismo tiempo” 4.32
- “Saber catalán y español da problemas a las personas” 4.80

En su contra y por lo que se refiere a las afirmaciones en las que se tiende a estar más de acuerdo, encontramos las siguientes –de menos a más de acuerdo:

- “Tanto el catalán como el español deberían ser importantes en Catalunya” 2.14
- “Todas las personas en Cataluña deberían hablar catalán y español” 2.11
- “Lo siento por la gente que no es bilingüe” 2.07
- “La gente que habla ambas lenguas tiene más posibilidades de hacer más amigos” 2.05
- “La gente sabe más cosas si hablan ambas lenguas” 1.73
- “Hablar tanto catalán como castellano hace a la gente más inteligente” 1.70
- “No me gusta que el español gane importancia sobre el catalán” 1.68
- “Ser bilingüe no es difícil” 1.61
- “Hablar ambas lenguas te da posibilidades de ascenso laboral” 1.61

- “Es importante hablar tanto catalán como español” 1.59
- “El catalán y el castellano pueden coexistir en Cataluña” 1.55
- “Si tengo hijos, me gustaría que hablaran ambas lenguas” 1.52
- “Hablar ambas lenguas te ayuda a conseguir trabajo” 1.45
- “Todas las escuelas de Cataluña deberían enseñar a hablar catalán y español” 1.36
- “Me gustaría que me considerasen una persona bilingüe” 1.36
- “Los niños en Cataluña deberían aprender a leer tanto en catalán como en español” 1.34
- “Los niños pequeños aprenden ambas lenguas sin problemas” 1.30
- “Es importante saber escribir en ambas lenguas” 1.18

Aquí un resumen de los valores de promedio, varianza y desviación estándar:

Métrica	Valor mínimo	Valor máximo
Media	1.181818	4.795455
Varianza	0.162707	1.902893
Desviación Estándar	0.403369	1.379454

Tabla 12. Resultados de los valores.

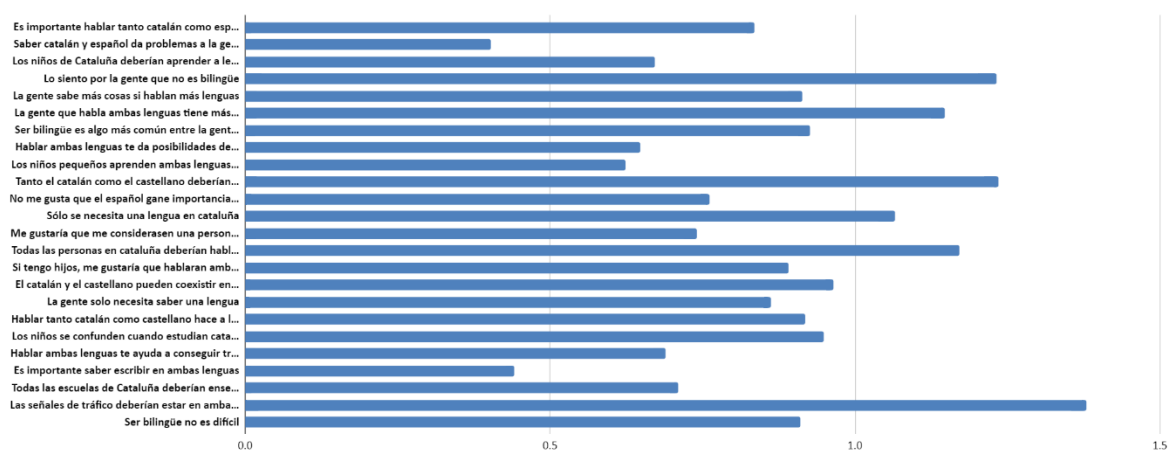

Tabla 13. Gráfico de la desviación estándar.

Algunos puntos de datos tienen valores de desviación estándar bajos (por ejemplo, 0.403369, que corresponde a “saber catalán y español da problemas a la gente”), lo que indica que estos valores están estrechamente agrupados alrededor de la media, es decir, un mayor consenso en las respuestas.

Valores más altos de desviación estándar —por ejemplo, 1.379454, que corresponde a “las señales de tráfico deberían estar en ambas lenguas”— indican una mayor variabilidad y dispersión respecto a la media, sugiriendo una distribución más amplia de los puntos de datos.

4.2.2. Comunidad Valenciana

4.2.2.1. Participantes

Trece personas respondieron a la encuesta para los alumnos de la Comunidad Valenciana: nueve eran estudiantes de grado universitario y cuatro de máster. En cuanto a edades de los participantes, doce están entre 20 y 24 años y solo uno entre 25 y 29. Once son mujeres y dos hombres. Los once contestaron toda la encuesta.

Culturalmente, ocho se consideran valencianos, tres se consideran “más valencianos que españoles” y dos “tanto valencianos como españoles”. La primera lengua adquirida en la infancia fue el valenciano para diez de los encuestados, español para dos y ambas para uno. Aun así, cuándo se les preguntó con qué lengua se identificaban más, once respondieron “valenciano” y dos “español”.

4.2.2.2. Respuestas

¿En qué lengua hablas con estas personas?

¿En qué lengua hablas con estas personas? 13 ⓘ

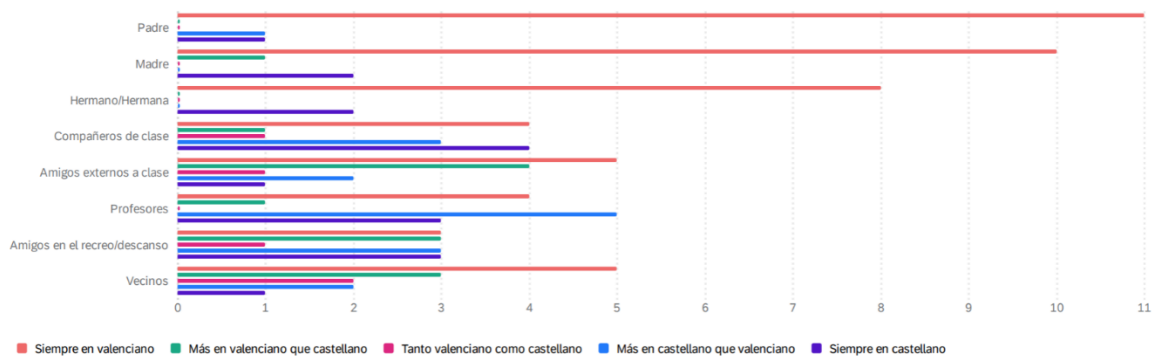

Tabla 14. Resultados “¿En qué lengua hablas con estas personas?”

En esta primera pregunta vemos que en el ámbito familiar suele predominar únicamente una lengua, ya sea el catalán o el castellano. A pesar de esto, en las relaciones extrafamiliares no parece que haya una tendencia clara: se hablan ambos idiomas indistintamente.

¿En qué lengua te hablan estas personas?

¿En qué lengua te hablan estas personas? 13 ⓘ

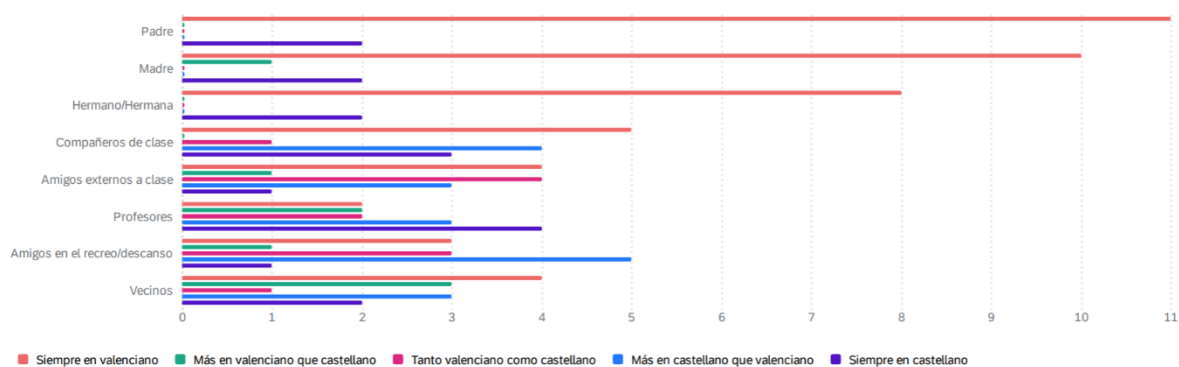

Tabla 15. Resultados ¿En qué lengua te hablan estas personas?

Del mismo modo que ocurría en Cataluña, vemos que los valores cambian respecto a la primera pregunta. Excepto con los vínculos familiares, que los valores se mantienen exactamente igual en una pregunta y en la otra, el resto de los valores cambian:

Consecuentemente, esto sugiere una vez más que hay un número mayor de encuestados que se suele dirigir exclusivamente en catalán, no siempre se dirigen de vuelta a

ellos en su lengua de preferencia: es decir, el entorno social de los entrevistados tiende más al cambio de lengua o *code-switching* respecto a los encuestados.

¿Qué lengua usas en estas situaciones y redes sociales?

¿Qué lengua usas en estas situaciones y redes sociales? 13

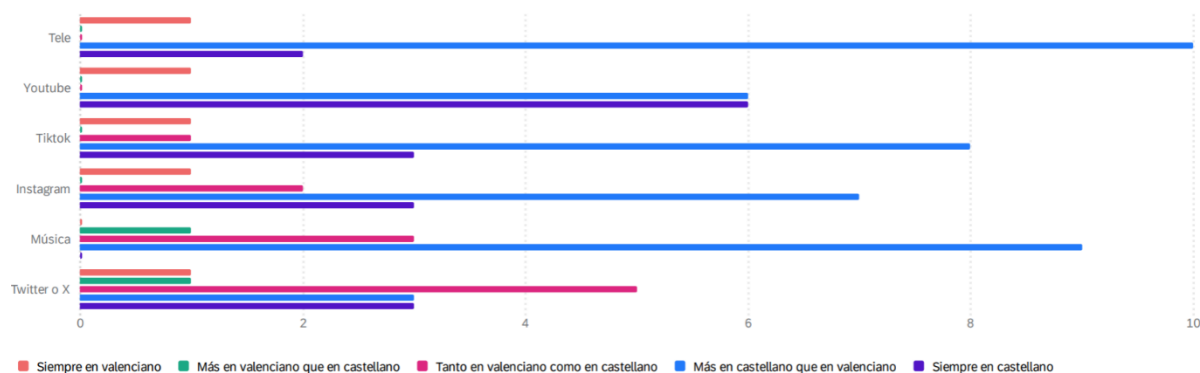

Tabla 16. Resultados “¿Qué lengua usas en estas situaciones y redes sociales?”

La tendencia general de los encuestados es la lengua española, veamos a continuación una sinterización de los resultados. Para calcular los porcentajes de uso de cada aplicación, necesitamos determinar la distribución de las preferencias de los encuestados entre catalán (más cercano a 1) y español (más cercano a 5) y las medias de cada respuesta:

	En valenciano (%)	En español (%)
Televisión	27%	73%
YouTube	19%	81%
TikTok	27%	73%
Instagram	29%	71%
Música	35%	65%
Twitter o X	39%	61%

Tabla 17. Porcentajes de uso de las RRSS.

¿Cómo de importante crees que es el valenciano para estas situaciones?

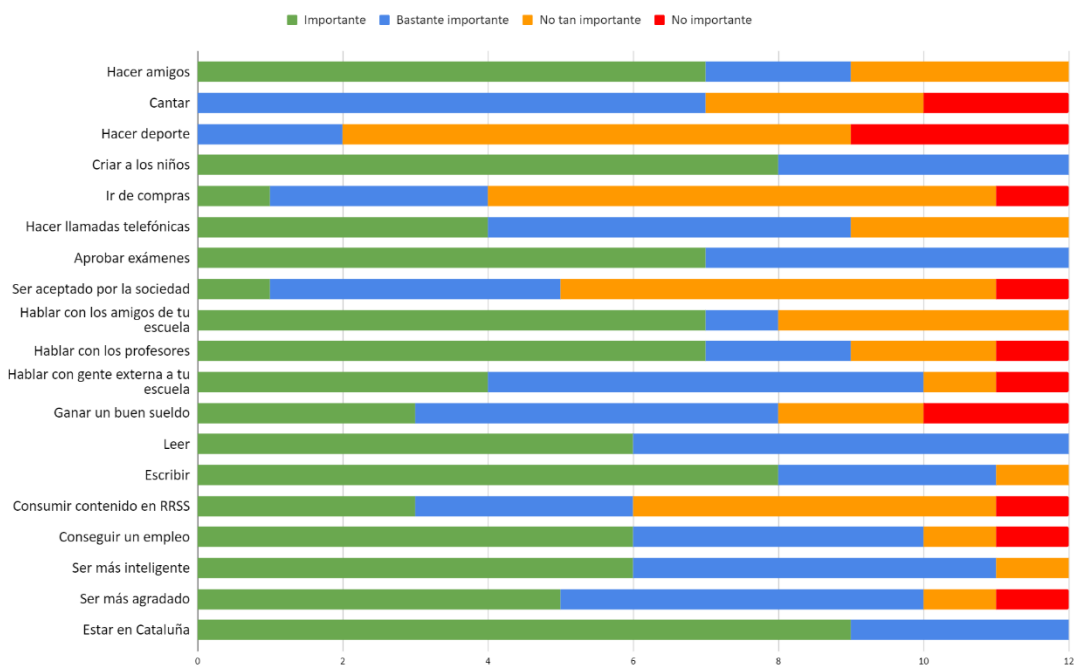

Tabla 18. Resultados “¿Cómo de importante crees que es el valenciano en estas situaciones?”

En esta pregunta se les presenta a los encuestados una serie de situaciones y deben valorar la importancia que tiene el catalán en éstas. A simple vista, parece que predomina la importancia del catalán —la línea verde correspondiente al índice de “importante” es la más prominente, junto con la línea azul que corresponde a “bastante importante “. Al tratarse de una pregunta de tipo Likert⁴, consideramos que “importante” es (1.00) y “no importante” es (4.00).

En orden de más a menos importancia, estas son las situaciones en las que el catalán no se considera tan importante (valores mayores a 2.00) son las siguientes: ganar un buen sueldo (2.25), consumir contenido en las RRSS (2.33), cantar (2.58), ser aceptado por la sociedad (2.58), ir de compras (2.67) y hacer deporte (3.08).

En el resto de las situaciones, se tiende a que el catalán se considere importante. Los contextos donde más prevalece esta idea son: estar en Cataluña (1.25), criar a los niños (1.33), escribir (1.42), aprobar exámenes (1.42) y leer (1.50) Los contextos restantes se

encuentran en equilibrio entre la importancia y la no importancia. Aquí hay un resumen de los valores de promedio, varianza y desviación estándar:

Métrica	Valor mínimo	Valor máximo
Media	1.25	3.08
Varianza	0.1875	1.0208
Desviación Estándar	0.4330	1.0104

Tabla 19. Resultados de los valores.

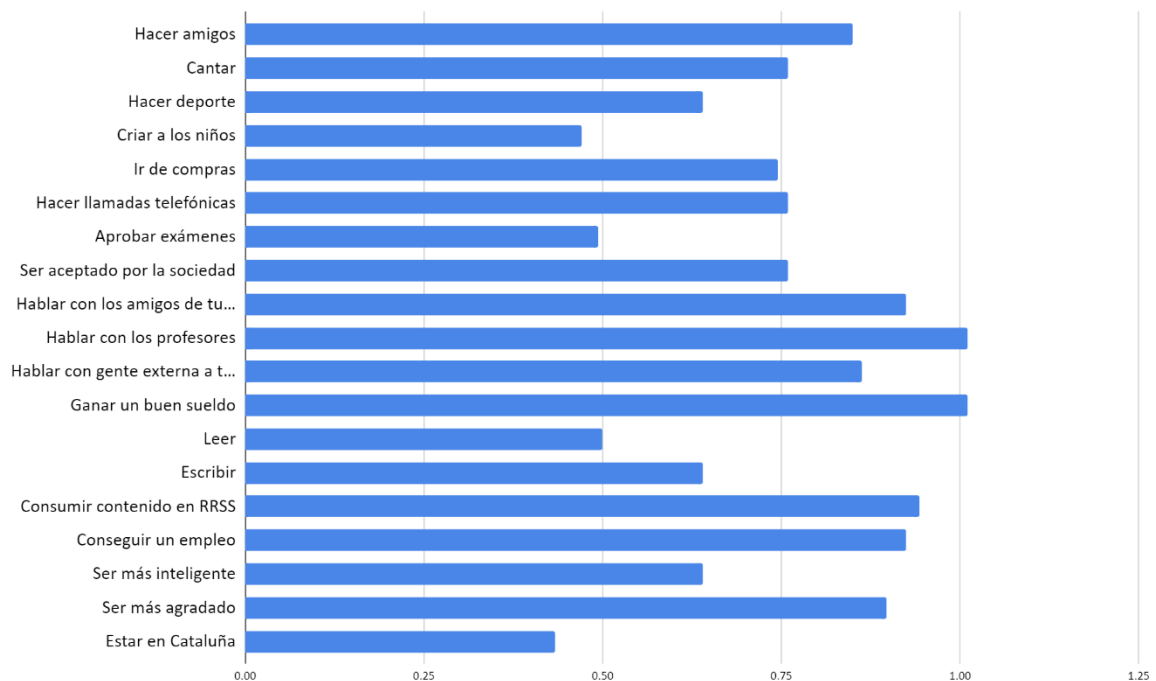

Tabla 20. Gráfico de la desviación estándar.

Algunos puntos de datos tienen valores de desviación estándar bajos (por ejemplo, 0.4330, que corresponde a “estar en Cataluña”), lo que indica que estos valores están estrechamente agrupados alrededor de la media, es decir, un mayor consenso en las respuestas. Valores más altos de desviación estándar —por ejemplo, 1.0104, que corresponde a “ganar un buen sueldo” y “hablar con los profesores” — indican una mayor variabilidad y

dispersión respecto a la media, sugiriendo una distribución más amplia de los puntos de datos.

“A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el valenciano. Indica si estás de acuerdo o en desacuerdo con ellas”

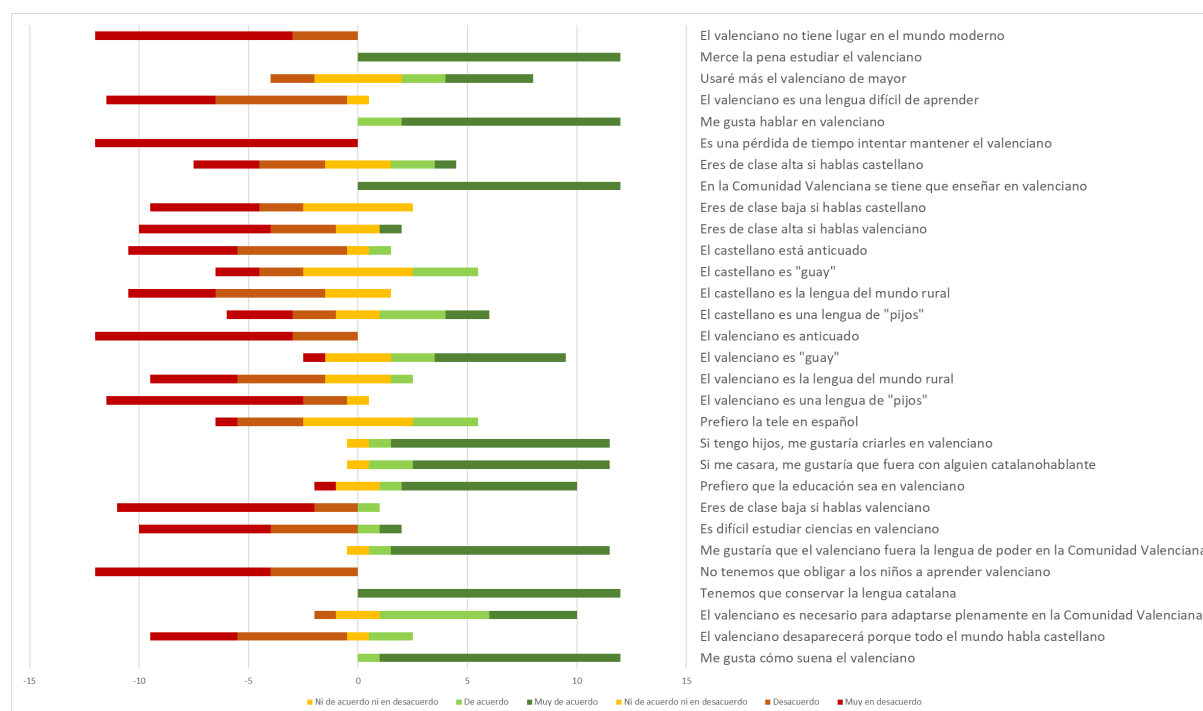

Tabla 21. Resultados “A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el valenciano...”

El gráfico representa la totalidad de las respuestas de los encuestados, por ello el axis horizontal muestra un valor de 12 (para respuestas más cercanas al “de acuerdo”) y –12 (para respuestas más cercanas al “desacuerdo). Para esta pregunta, también se ha empleado la escala de Likert para medir la conformidad de los encuestado sobre las siguientes afirmaciones. “Muy de acuerdo” corresponde a (1.00) y “muy en desacuerdo” corresponde a (5.00). Igual que ocurre en Cataluña, se puede observar una tendencia a los extremos, puesto que nos encontramos con una prevalencia en la media de más de (4.00) en las afirmaciones en las más en desacuerdo se está. De hecho, nos encontramos con respuestas dónde se llega al consenso absoluto (media de 1.00 o 5.00), en parte debido al poco número de encuestados.

Son consideradas negativas, aquellas que tengan una media superior a 2.50. De menos a más en desacuerdo:

- “El castellano es una lengua de *pijos*” 3.08
- “Prefiero la tele en español” 3.17
- “El castellano es *guay*” 3.25
- “Eres de clase alta si hablas castellano” 3.42
- “El valenciano desaparecerá porque todo el mundo habla castellano” 3.92
- “El valenciano es la lengua del mundo rural” 3.92
- “Eres de clase baja si hablas castellano” 4.00
- “El castellano es la lengua del mundo rural 4.08
- “Es difícil estudiar ciencias en valenciano” 4.08
- “Eres de clase alta si hablas valenciano” 4.08
- “El castellano está anticuado” 4.17
- “El valenciano es una lengua difícil de aprender” 4.33
- “Eres de clase baja si hablas valenciano” 4.58
- “No tenemos que obligar a los niños a aprender valenciano” 4.67
- “El valenciano es una lengua de *pijos*” 4.67
- “No tenemos que obligar a los niños a aprender valenciano” 4.67
- “El valenciano no tiene lugar en el mundo moderno” 4.75
- “El valenciano es anticuado” 4.75
- “Es una pérdida de tiempo intentar mantener el valenciano” 5.00

En su contra y por lo que se refiere a las afirmaciones en las que se tiende a estar más de acuerdo, encontramos las siguientes –de menos a más de acuerdo:

- “Usaré más el valenciano de mayor” 2.33

- “El valenciano es necesario para adaptarse plenamente en la Comunidad Valenciana”
2.00
- “El valenciano es *guay*” 2.00
- “Prefiero que la educación sea en valenciano” 1.75
- “Si me casara, me gustaría que fuera con alguien valencianohablante” 1.33
- “Si tengo hijos, me gustaría criarles en valenciano” 1.25
- “Me gustaría que el valenciano fuera la lengua de poder en la Comunidad Valenciana”
1.25
- “Me gusta hablar en valenciano” 1.17
- “Me gusta como suena el valenciano” 1.08
- “En la Comunidad Valenciana se tiene que enseñar en valenciano” 1.00
- “Tenemos que conservar la lengua valenciana” 1.00
- “Merece la pena estudiar el valenciano” 1.00

Aquí hay un resumen de los valores de promedio, varianza y desviación estándar:

Métrica	Valor mínimo	Valor máximo
Media	1.00	5.00
Varianza	0.00	2.08
Desviación Estándar	0.00	1.44

Tabla 22. Resultados de los valores.

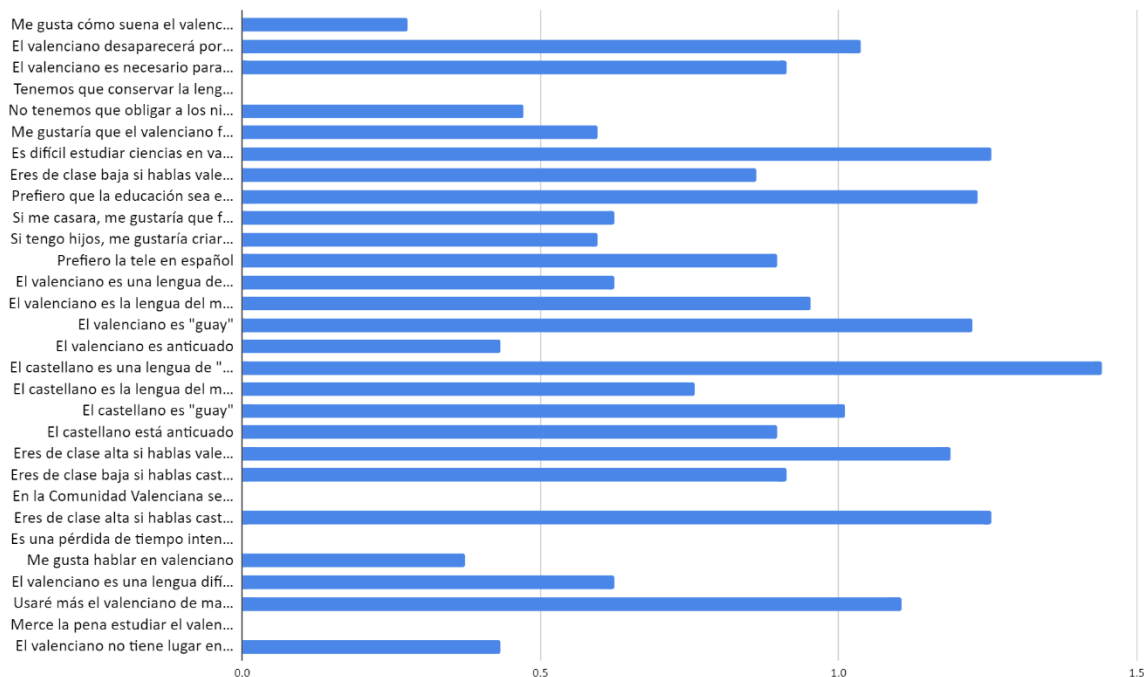

Tabla 23. Gráfico de la desviación estándar.

Algunos puntos de datos tienen valores de desviación estándar bajos —por ejemplo, 0.00, que corresponde a “tenemos que conservar la lengua valenciana”, “en la Comunidad Valenciana se tiene que enseñar en valenciano” y “merece la pena estudiar la lengua valenciana”—, lo que indica que estos valores están estrechamente agrupados alrededor de la media, es decir, un mayor consenso en las respuestas.

Valores más altos de desviación estándar —por ejemplo, 5.00, que corresponde a “es una pérdida de tiempo intentar mantener el valenciano”, en el caso de Cataluña está también fue la respuesta con una desviación más elevada— indican una mayor variabilidad y dispersión respecto a la media, sugiriendo una distribución más amplia de los puntos de datos.

“A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el valenciano y el español. Indica si estás de acuerdo o en desacuerdo con ellas”

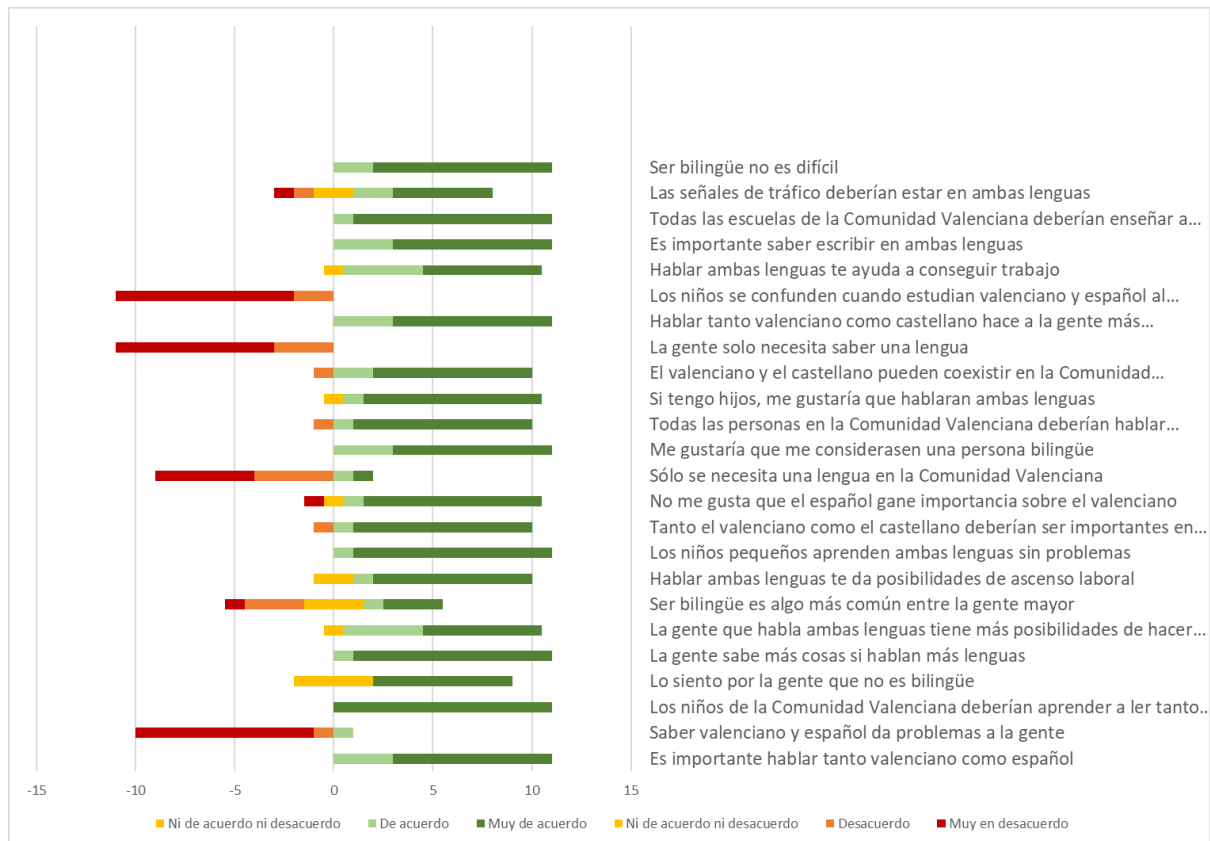

Tabla 24. Resultados “A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el valenciano y el español...”

En esta pregunta, en lugar de preguntar únicamente por sus opiniones ante el catalán como en la pregunta anterior, se les pregunta por el castellano y el valenciano a la vez. El gráfico representa la totalidad de las respuestas de los encuestados, por ello el axis horizontal muestra un valor de 12 (para respuestas más cercanas al “de acuerdo”) y -12 (para respuestas más cercanas al “desacuerdo”). Para esta pregunta, también se ha empleado la escala de Likert para medir la conformidad de los encuestado sobre las siguientes afirmaciones. “Muy de acuerdo” corresponde a (1.00) y “muy en desacuerdo” corresponde a (5.00).

Igual que ocurría con Cataluña, parece ser que en el caso de estas afirmaciones hay una tendencia al consenso. En comparación con el otro grupo de afirmaciones, vemos una tendencia más positiva. Veamos las afirmaciones que tienden a estar en desacuerdo –más de 2.50, de menos a más en desacuerdo:

- “Ser bilingüe es algo más común entre la gente mayor” 2.82
- “Sólo se necesita una lengua en la Comunidad Valenciana” 4.00
- “Saber valenciano y español da problemas a las personas” 4.64
- “La gente sólo necesita saber una lengua” 4.73
- “Los niños se confunden cuando estudian valenciano y español al mismo tiempo” 4.82

En su contra y por lo que se refiere a las afirmaciones en las que se tiende a estar más de acuerdo. También hay una tendencia en las medias, esto se debe al menor número de encuestados. Veamos las respuestas positivas de menos a más de acuerdo:

- “Las señales de tráfico deberían estar en ambas lenguas” 2.18
- “Lo siento por la gente que no es bilingüe” 1.73
- “La gente que habla más lenguas tiene más posibilidades de hacer más amigos” 1.55
- “Hablar ambas lenguas te ayuda a conseguir trabajo” 1.55
- “Hablar ambas lenguas te da posibilidades de ascenso laboral” 1.45
- “El valenciano y el castellano pueden coexistir en la Comunidad Valenciana” 1.45
- “Tanto el valenciano como el español deberían ser importantes en la Comunidad Valenciana” 1.36
- “Todas las personas de la Comunidad Valenciana deberían hablar valenciano y español” 1.36
- “Es importante hablar tanto valenciano como español” 1.27
- “No me gusta que el español gane importancia sobre el valenciano” 1.27
- “Me gustaría que me considerasen bilingüe” 1.27
- “Si tengo hijos me gustaría que hablaran ambas lenguas” 1.27
- “Hablar tanto valenciano como castellano hace a la gente más inteligente” 1.27

- “Es importante saber escribir en ambas lenguas” 1.27
- “Ser bilingüe no es difícil” 1.18
- “Todas las escuelas de la Comunidad Valenciana deberían enseñar a hablar valenciano” 1.09
- “Los niños pequeños aprenden ambas lenguas sin problemas” 1.09
- “La gente sabe más cosas si hablan ambas lenguas” 1.09
- “Los niños de la Comunidad Valenciana deberían aprender a leer tanto en valenciano como en español” 1.00

Aquí un resumen de los valores de promedio, varianza y desviación estándar:

Métrica	Valor mínimo	Valor máximo
Media	1.00	4.82
Varianza	0.00	1.79
Desviación Estándar	0.00	1.34

Tabla 25. Resultados de los valores.

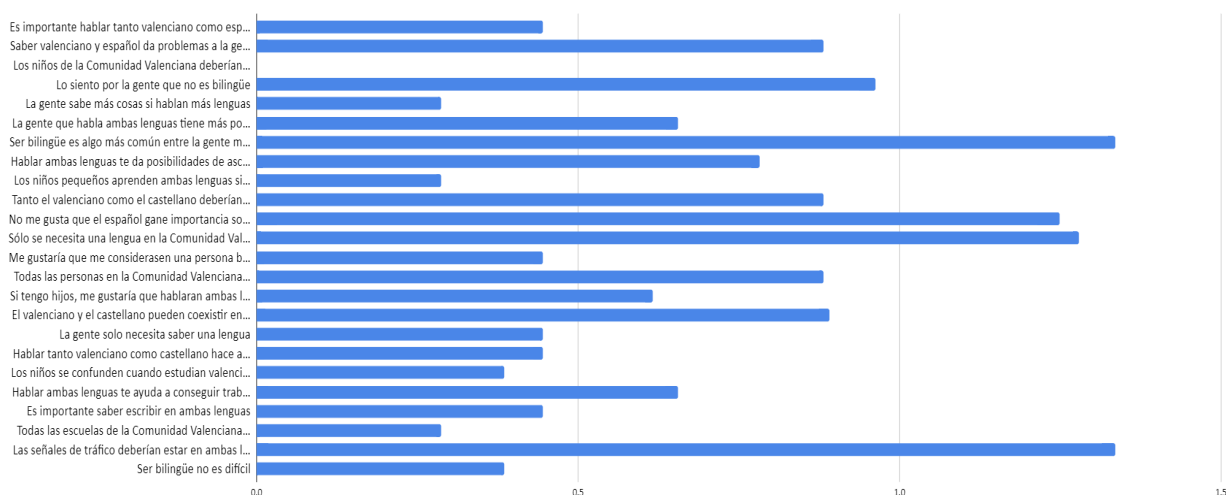

Tabla 26. Gráfico de la desviación estándar.

Algunos puntos de datos tienen valores de desviación estándar bajos (por ejemplo, 0.00, que corresponde a “Los niños de la Comunidad Valenciana deberían aprender a leer tanto en valenciano como en español”), lo que indica que estos valores están estrechamente agrupados alrededor de la media, es decir, un mayor consenso en las respuestas. Valores más altos de desviación estándar —por ejemplo, 4.82, que corresponde una vez más a la educación en valenciano “los niños se confunden cuando estudian valenciano y español al mismo tiempo”— indican una mayor variabilidad y dispersión respecto a la media, sugiriendo una distribución más amplia de los puntos de datos.

5. Discusión: estado de la cuestión según los participantes

Los datos sugieren que los encuestados tienen actitudes flexibles y pragmáticas hacia el uso del catalán/valenciano y el español. Mientras que el español domina en plataformas de entretenimiento (Internet World Stats, n.d.) y en contextos más amplios, el catalán/valenciano mantiene su relevancia en contextos personales y locales (EULP, 2018). Esta dualidad refleja una sociedad bilingüe que valora y utiliza ambas lenguas de manera complementaria, adaptándose al contexto.

De hecho, una de las premisas más repetidas por los profesores entrevistados fue precisamente el cambio de lengua en la escuela, y tanto en el caso de Cataluña como de la Comunidad Valenciana, los encuestados afirmaron que hay un mayor número de compañeros de clase y amigos que se dirigen a ellos en castellano (ver pregunta “¿En qué idioma te hablan estas personas?”). A pesar de esto, la mayoría de encuestados se consideran firmes en el uso del catalán, cosa que ninguno de los profesores dijo que ocurriera sistemáticamente.

Algo que también llamó la atención fue la diferencia de opiniones en cuanto al estatus social del catalán. Según la profesora entrevistada A, en su escuela el catalán se percibe como

una lengua *pija*, pero en los resultados de las encuestas esto no se ve reflejado. En la situación “El catalán/valenciano es una lengua de *pijos*”; en Catalunya se obtuvo una puntuación media de 4.53 y en la Comunidad Valenciana una de 4.67 —recordemos que el máximo índice de desacuerdo es 5.00. La misma pregunta pero con el castellano, “el castellano es una lengua de *pijos*”, en cambio, parece tener más disparidad de opiniones: en Cataluña con un 4.43 en la Comunidad Valenciana obtuvo un 3.08. A pesar de esto, la profesora B nos habla de cómo muchos españoles preferían llevar a sus hijos a las escuelas valencianas para mantener un cierto estatus:

Quan teníem les línies, hi havia escoles, per exemple, en Gandia, que tenien la línia en castellà i la línia en valencià, i quan arribaven a l'institut, passava el mateix. Què passa, que si un pare amb un poquet de sentit comú veia que en la línia en valencià, com que eren les famílies establertes, socioculturalment més estables, doncs volien anar a la línia, i la línia en castellà acabava sent... (Fragmento de la entrevista con B)

Si tomamos esta afirmación como ejemplo, se puede concluir que en el País Valenciano el catalán goza de un cierto capital cultural. Quienes ideológicamente se posicionan en contra de la conservación de la lengua catalana, preferían llevar a sus hijos a las antiguas escuelas valencianas, en pos de no mezclarse con gente de otras clases sociales más bajas.

Igualmente, ninguna de las dos lenguas es considerada como una lengua rural por parte de los encuestados, lo que sugiere que no se tiene una actitud lingüística basada únicamente en la clase social. Lejos de invalidar lo que algunos entrevistados propusieron, estos índices nos demuestran que la disparidad de opiniones existe. A nos hablaba de esta percepción que tienen sus alumnos adolescentes de un instituto de alta complejidad, dónde el saldo migratorio es muy elevado. Por su contra, las personas que respondieron a la encuesta eran todas del estado español y en su mayoría con estudios superiores. Queda claro que, pese

a tener muchos datos recogidos, no se han reflejado en los resultados todos los puntos de vista existentes con los que se encuentra el profesorado entrevistado a diario.

Otro factor que difiere mucho de las experiencias de los entrevistados es la popularidad del catalán. Recordemos el uso en catalán de las RRSS de los encuestados:

	En Cataluña	En la Comunidad Valenciana
Televisión	50%	27%
YouTube	28.75%	19%
TikTok	37%	27%
Instagram	41.75%	29%
Música	45.75%	35%
Twitter o X	47.75%	39%

Tabla 27. Comparativa de los resultados sobre el uso del catalán en RRSS.

Especialmente en el caso de Cataluña, los porcentajes de uso resultan bastante positivos, cosa que no se corresponde con el índice tan sumamente bajo que se declaró en las EULP del 2018, con tan sólo un 36.1% de la población con el catalán como lengua de uso habitual. Una vez más, la muestra resulta poco realista en comparación con la teoría (véase 2.3). En la Comunidad Valenciana, en cambio y por desgracia, parece que los porcentajes se corresponden tanto con los estudios como con las experiencias de los profesores.

Otro factor en el que la mayoría de los profesores –B, C, D y E, sobre todo— pusieron acento fue en las inclinaciones políticas del alumnado. Hablaron de un “auge de la derecha” y “supremacía del castellano”, cosa que no se ve reflejada la encuesta. Bajo la afirmación “Me gustaría que el catalán/valenciano fuera la lengua de poder en Cataluña/ Comunidad Valenciana” se obtuvieron puntuaciones de 1.63 y 1.25 respectivamente – recordemos que 1.00 es el índice más próximo para estar en acuerdo con la afirmación. De

hecho, frente a la afirmación “No me gusta que el español gane importancia sobre el catalán/ valenciano” se obtuvieron puntuaciones de 1.68 y 1.27 respectivamente.

6. Prospectivas de estudio

Habría sido interesante haber tenido la oportunidad de entrevistar a un mayor número de profesores de zonas rurales en Catalunya, Andorra, Islas Baleares y la Cataluña norte. La opción más accesible fue buscar en el entorno más inmediato, lo que limitó la posibilidad de investigar estos puntos ciegos que podrían haber proporcionado una perspectiva más completa y enriquecedora. La ausencia de datos de estas áreas representa una limitación en el estudio, ya que las experiencias y desafíos de los profesores en estas zonas infrarrepresentadas pueden diferir considerablemente de los de sus colegas en entornos urbanos o más accesibles. A su vez, también se habría distribuido el cuestionario a alumnos de dichas áreas.

También hubiera sido beneficioso para la investigación contar con una mayor participación en la encuesta de la Comunidad Valenciana. Una muestra más amplia y diversa de participantes en esta región habría permitido obtener un panorama más detallado y representativo de la situación educativa: tanto en cantidad de encuestados, como en disparidades en cuanto a sus lenguas maternas o inclinaciones políticas.

Del mismo modo, hay una clara consciencia del sesgo presente en las respuestas de las encuestas, ya que, al igual que con los profesores, estas se distribuyeron en el entorno más inmediato. Hubiera sido mucho más enriquecedor llevar el cuestionario directamente a las escuelas y permitir que los alumnos respondieran *in situ*, como hizo Baker (1992) en su

estudio cuantitativo del que se ha tomado inspiración y posteriormente analizarse con SPSS o alguna otra herramienta que permitiera establecer correlaciones entre los alumnos, además de la comparación con el profesorado. Sin embargo, este enfoque implica una gran cantidad de tiempo y trámites burocráticos que no se podían asumir en el contexto del presente estudio. Además de las limitaciones geográficas y los costes, económicos y climáticos, que supondrían.

7. Conclusión

A través de la información obtenida mediante entrevistas y las encuestas, se ha delineado un panorama del estado actual del catalán en el ámbito educativo. Aunque las perspectivas sobre la situación lingüística no sean particularmente alentadoras, tal como lo señalan investigadores como Junyent (2020) y Massanell (2022), aún existe la posibilidad de adoptar metodologías innovadoras que fomenten la revitalización del uso del catalán en las aulas. Es más, como ya hemos visto anteriormente, autores como Branchadell (2022) critican estas posturas por considerarlas parte de un "alarmismo lingüístico", sugiriendo así una perspectiva más matizada y esperanzadora.

¿El catalá está malalt? Tal vez. A, quien ejerce la docencia en un centro catalogado de "alta complejidad", comparte un enfoque esperanzador. Lejos de sucumbir al desánimo, A se esfuerza diariamente por diseñar actividades que estimulen el interés de los estudiantes hacia el catalán, buscando normalizar su uso a pesar de los retos lingüísticos que enfrenta el instituto. Esta actitud resiliente ante las adversidades es un claro ejemplo de la capacidad de adaptación y compromiso por parte del profesorado. Retomando las reflexiones de A, es evidente que los nuevos patrones migratorios piden la creación de estrategias renovadas para la normalización lingüística. Los resultados de las entrevistas revelan que los métodos

efectivos en los ochenta no siempre ofrecen los mismos frutos en el contexto actual. Por lo tanto, será importante priorizar la innovación en este ámbito, adaptando las prácticas pedagógicas a las necesidades y realidades cambiantes de la sociedad para asegurar la preservación y promoción del catalán entre las nuevas generaciones.

Aunque los resultados de las encuestas no arrojaron una gran variedad en sus opiniones, es alentador ver que los jóvenes estudiantes están tan comprometidos con la conservación del catalán. Esto demuestra que no todo está perdido y que aún vale la pena impulsar campañas de normalización lingüística para fomentar actitudes positivas hacia las lenguas. Como proponía B: demostrar amor hacia todas ellas.

Para contestar las preguntas de investigación planteadas al inicio de la investigación, las respuestas dadas por los entrevistados dejan claro que la actitud general ante el catalán podría ser mejorable. A pesar de esto, los encuestados demostraron tener una gran actitud frente al catalán. Por último, en función del contexto sociopolítico de la región se tienen actitudes diversas, pero los resultados recogidos en esta investigación han resultado favorables en favor del catalán en las dos regiones estudiadas; mostrando poca variación entre las opiniones de los encuestados y con experiencias similares por parte del profesorado.

8. Lista de referencias

Acadèmia Valenciana de la Llengua. (n.d.). Valencià. En Diccionari valencià de la llengua. <https://www.avl.gva.es/lexicval/?paraula=valencià>

Anyan, F. (2013). The influence of power shifts in data collection and analysis stages: A focus on qualitative research interview. *The Qualitative Report*, 18(36), 1-9. <http://www.nova.edu/ssss/QR/QR18/anyan36.pdf>

Baker, C. (1992). *Attitudes and Language*. Clevedon: Multilingual Matters.

- Baker, C. (2001). Foundations of Bilingual Education and Bilingualism (3rd ed.). Clevedon: Multilingual Matters LTD.
- Branchadell, A. (2022). El català no està «greument amenaçat». Els Marges (126). Barcelona. <https://raco.cat/index.php/Marges/article/view/409893>
- Cambridge Dictionary. (n.d.). Code switching. En Cambridge Dictionary. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/code-switching>
- Choi, J. K. (2003). Language Attitudes and the Future of Bilingualism: The Case of Paraguay. International Journal of Bilingual Education and Bilingualism, 6(2), 81–94. <https://doi.org/10.1080/13670050308667774>
- Conselleria d'Educació i Formació Professional. (n.d.). PEPLI. Generalitat Valenciana. <https://ceice.gva.es/va/web/enseanzas-en-lenguas/pepli>
- Dörnyei, Z. (2007). Research Methods in Applied Linguistics. Oxford: Oxford University Press.
- Fuster, J. (1996). Nosaltres, els valencians. Barcelona: Edicions 62.
- Generalitat de Catalunya. (2018). El model lingüístic del sistema educatiu de Catalunya. <https://educacio.gencat.cat/ca/departament/publicacions/monografies/model-linguistic/> 1
- Generalitat de Catalunya. (2018). Els usos lingüístics de la població de Catalunya. Barcelona. <https://llengua.gencat.cat/web/.content/documents/dadesestudis/altres/arxius/dossier-eulp-2018.pdf>
- George, T. (2023). What Is Qualitative observation? Definition and Examples. Scribbr. <https://www.scribbr.com/methodology/qualitative-observation/>
- Giles, H., & Billings, A. (2004). Assessing language attitudes: Speaker evaluation studies. En A. Davies & E. Elder (Eds.), Handbook of applied linguistics (pp. 187-209). Oxford: Blackwell. https://www.researchgate.net/publication/228050258_Assessing_Language_Attitudes_Speaker_Evaluation_Studies
- Giner, J. (2020). Estudi geolingüístic del parlar de La Safor. Caplletra (68). <https://ojs.uv.es/index.php/caplletra/article/view/16467/15254>

- Goodman, L. A. (1961). Snowball Sampling. *Annals of Mathematical Statistics*, 32, 148-170.
<https://doi.org/10.1214/aoms/1177705148>
- Hawkey, J. (2018). *Language Attitudes and Minority Rights: The case of Catalan in France*. Bristol: Palgrave Macmillan. <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/978-3-319-74597-8.pdf>
- Heckathorn, D. D. (1997). Respondent-Driven Sampling: A New Approach to the Study of Hidden Populations. *Social Problems*, 44, 174-199
<http://dx.doi.org/10.2307/3096941>
- Huguet, Á. (2014). Latin American Students and Language Learning in Catalonia: What does the Linguistic Interdependence Hypothesis show us? *The Spanish Journal of Psychology*, 17, E11.
- Institut d'Estudis Catalans. (n.d.). Valencià. En DIEC.
- Institutional Review Board for Social and Behavioral Sciences. (n.d.). Ethnographic research. University of Virginia. <https://research.virginia.edu/irb-sbs/ethnographic-research>
- Instituto Nacional de Estadística. (2019). Crecimiento de la inmigración. [https://www.ine.es/prodyser/demografia_UE/bloc-3a.html?lang=es#:~:text=En%202019%2C%20el%20mayor%20n%C3%BAmero,\(386.000%2C%20el%209%20%25\)](https://www.ine.es/prodyser/demografia_UE/bloc-3a.html?lang=es#:~:text=En%202019%2C%20el%20mayor%20n%C3%BAmero,(386.000%2C%20el%209%20%25))
- Junyent, C. (2020). *El futur del català depèn de tu*. Barcelona: La Campana.
- Kircher, R. (2022). *Research methods in Language Attitudes*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mar-Molinero, C. (1997). *The Spanish-speaking world: A practical introduction to sociolinguistic issues*. New York: Routledge.
- Massanell, M. (2022). Neguits de llengua: crear consciència, promoure actituds, assumir responsabilitats. *Els Marges* (126). Barcelona. <https://raco.cat/index.php/Marges/article/view/409898>
- Mwita, K. (2022). Strengths and weaknesses of qualitative research in social science studies. *International Journal of Research in Business and Social Science*, 11(6).

<https://doi.org/10.20525/ijrbs.v11i6.1920>

Pla, J. (1995). *Confluències*. Barcelona: Edicions Alfons el Magnànim.

Portolés, L. (2015). *Multilingualism and Very Young Learners An Analysis of Pragmatic Awareness and Language Attitudes*. Berlin: De Gruyter Mouton.
https://www.researchgate.net/publication/277293007_Multilingualism_and_Very_Young_Learners_An_Analysis_of_Pragmatic_Awareness_and_Language_Attitudes

Veny, J. (1982). *Els parlars catalans*. Barcelona: Editorial Moll, S.L.

Veny, J., & Massanell, M. (2015). *Dialectologia catalana: Aproximació pràctica als parlars catalans*. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona.

9. Figuras

Institut Ramon Llull. (2024, February 1). *Llengua catalana*.

https://www.llull.cat/catala/recursos/llengua_catala.cfm (Figura 1).

Mar-Molinero, C. (1997). *The Spanish-speaking world: A practical introduction to sociolinguistic issues*. New York: Routledge. p. 65. (Figura 2).

Rocabert, M. (2020, December 10). De la Norma a l'Aina. *El País*.

https://elpais.com/cat/2020/12/10/tecnologia/1607605032_018194.html# (Figura 3).

INE. (2022). Saldo migratorio. Año 2022. https://www.ine.es/prensa/emcr_2022.pdf p. 2.

(Figura 4).

Plataforma per la Llengua. (n.d.). *Activa't per la llengua*.

<https://www.emergencialinguistica.cat/> (Figura 5).

Apéndice A. Mensajes de difusión

Mensaje para los profesores, distribuido por WhatsApp:

“Hola!

Soc la Júlia Lucas i estic acabant el meu màster a la universitat d'Utrecht en Comunicació Intercultural :)

La meva tesi tracta sobre les actituds lingüístiques dels alumnes en vers la llengua catalana.

Estic buscant a professors de tots els nivells per a fer entrevistes al respecte. Serien entrevistes en línia de 20-30 minuts, anònimes i que se centrarien en les vostres experiències a les aules. L'entrega és a finals de juny :)

Si volguéssiu participar, envieu-me un mail a: j.lucasruiz@students.uu.nl o escriviu un WhatsApp a +34 608 018 239.

Agrairia molt la difusió amb altres docents!”

Mensaje para los alumnos, distribuido por WhatsApp e Instagram:

“Atenció estudiants! Voleu contribuir a la recerca sobre les actituds lingüístiques?

Aquesta és la vostra oportunitat! Estem realitzant una enquesta sobre les actituds cap al català i el castellà, i necessitem la vostra opinió. La vostra participació és crucial per ajudar-nos a entendre millor com ens relacionem amb les llengües que parlem. L'enquesta és ràpida i només us prendrà entre 10 i 15 minuts. Estudiants de Catalunya: https://survey.uu.nl/jfe/form/SV_1HPTaNeCjoQsZM Estudiants de la Comunitat Valenciana: https://survey.uu.nl/jfe/form/SV_1YZ1rgPjkxwdQLY Voleu formar part d'aquest projecte? Completeu l'enquesta i compartiu aquest missatge amb els vostres companys perquè també hi participin!

La vostra veu compta! Gràcies per la vostra col·laboració! ”

Apéndice B. Formulario de consentimiento

Informed Consent Form for Communication Research Study
Research project on the linguistic attitudes of Catalan

Introduction

I, _____, understand that I have been invited to participate in a research study on the intercultural communication processes with the international office conducted by Júlia Lucas at Utrecht University. After speaking with the research conductor, I feel adequately informed about the purpose of the study, the procedures, and any additional concerns and/or questions have been fully addressed.

Purpose

This research aims to further our knowledge on the current linguistic situation among the students of the Catalan-speaking regions and what could be done to improve it or maintain it.

Procedures

I am aware that my involvement with the research project will include:

- Being interviewed by the researcher, which will take approximately 20-30 minutes. The recorded data will be used in a qualitative research. Both the interview and the later survey are anonymized.

Risks

I agree to donate approx. 20-30 minutes of my time to take part in the study. Additionally, I am aware that my participation in the study asks me to be vulnerable to sensitive topics concerning identity, culture, and (un)privilege.

Benefits

I appreciate that there are potential benefits in my open-minded participation in the study, including (but not limited to):

- Personal insights related to the influence identity has on communication
- Insights on the current linguistic situation of the Catalan speaking regions
- Potential insights on differing perspectives from your team and students

Confidentiality

I have been made aware that all information I have provided will be kept completely confidential in the reports of the research project. This includes my identity and any other personal information I have disclosed.

Voluntary Participation

I am aware that participation in this research study is done on a voluntary basis. There is no obligation to participate, and I can choose to withdraw from the study at any time.

Contact Information

If I have any questions, concerns, or comments, Júlia Lucas is available to be contacted by email at j.lucasruiz@students.uu.nl

Consent

I have read and understand the informed consent form and have had the opportunity to ask any clarifying questions which arose. I understand the research project is solely for educational purposes. I confirm that I voluntarily participate in this study and can withdraw at any time.

Participant's Signature:

Date:

Researcher's Signature: _____

Date: _____

Apéndice C. Entrevista

- ¿En qué municipio trabajas? ¿En qué tipo de centro trabajas? ¿Cuántos años llevas en la profesión?
- ¿Conoces el concepto de “actitudes lingüísticas”?
- ¿Cuál crees que es tu actitud lingüística ante el catalán? ¿Y ante el castellano?
- ¿Por qué crees que tienes estas actitudes lingüísticas?
- En general, ¿cuál es la actitud lingüística del alumnado frente al catalán? ¿Y frente al castellano?
- En referencia a ambas lenguas, ¿Ves una tendencia positiva o negativa?
- ¿Cómo crees que se puede abordar las tendencias?
- ¿A qué crees que se deben?

Apéndice D. Transcripciones

Nótese que las respuestas de los entrevistados corresponden al texto sin formato. El texto en negrita corresponde a la investigadora. Se ha usado ChatGPT para que el formato de las entrevistas fuera homogéneo.

Entrevista A.

00:00:00 Bé, ja podem començar. Bé, doncs, si vols començar presentant-te una mica, és a dir, on ets professora, fa quant que ensenyas, és una escola pública, privada...

00:00:13 Molt bé. Doncs, bé, em dic A., soc professora de català, des de fa... des del curs 17-18.

00:00:22 Val.

00:00:23 Jo vaig fer la carrera fa molt de temps, i, al acabar la Filologia Catalana, vaig estar fent temps algunes correccions, o català per adults, després vaig saber altres coses, i, bueno, fa cinc anys, sis, set, em vaig apuntar llistes, i des de llavors estic de professora de català de secundària. A un centre públic, de _____, un centre dels que anomenen de màxima complexitat, i... no ho sé, en principi ja està. Aquestes són les coses que necessitaves.

00:00:58 Sí, sobretot, em sembla interessant, precisament al punt de vista aquest, tenir un centre de màxima complexitat, perquè potser tens una visió diferent, no? Aviam. Comencem ja directes cap a la qüestió que és el tema de les actituds lingüístiques. Suposo que et sona una mica el concepte, bàsicament és això, que tenim envers de certes llengües, i jo et volia, la meva recerca, bàsicament, se centra en veure com van les

actituds lingüístiques en els adolescents d'avui dia. Clar, la visió dels professors de català m'ajuda per veure si han vist un increment cap a l'actitud positiva, o al contrari, si veuen que hi ha hagut una tendència a una actitud una mica menys negativa. Llavors, comencem, potser per la teva pròpia actitud tu quina relació tens amb la llengua, ets catalanoparlant, no? Com te sents?

00:01:58 Jo soc catalanoparlant, però jo soc bilingüe. Considero bilingüe, bilingüe, perquè la meua llengua materna són les dues, el català i el castellà, perquè a casa amb la meua mare hem parlat castellà i amb el meu pare català, i a casa amb els meus germans i el meu pare tots catalans i la meua mare en castellà, i els meus germans passen de l'un a l'altre. Per tant, jo crec que soc una autèntica bilingüe.

00:02:25 Bil·lingue, no?

00:02:27 I la meua actitud cap a la llengua doncs, bueno, és d'estima, que me la sento pròpia, la llengua catalana, que de vegades veig amb companys del departament, que tots tenim una lluita per intentar mantenir sempre i no canviar en totes les situacions, però com que per mi el castellà també és una llengua que m'és pròpia, faig un esforç, veig que hi ha companys que són naturals i jo faig l'esforç de mantenir perquè ho entenc, tot i que amb les sectors igualment pròpies, potser sí que el català és una mica més meu, no? És com un tren més diferenciador meu, com un tren propi.

00:03:22 Exacte, exacte. Val, sí que ho entenc.

00:03:26 Al final també, no sé, és més concret, no? És a dir, castellà el parlen milions de persones, en canvi el català està reservat d'un número. I és com la... que l'has de cuidar més, no? I més d'estima, no?

00:03:44 **Clar, clar, clar. No sé si tu ja estàs d'acord amb aquest concepte, però que, per exemple, l'altre dia veia un vídeo d'una influencer que és catalana que diu que pel simple fet de crear contingut català ja està sent una mica activista. A tu et sembla això... Et consideres activista pel simple fet d'ensenyar català o creus que no necessàriament?**

00:04:08 No, és això. No m'agrada tampoc prendre aquesta actitud com d'activisme, no? Tot i que penso que és necessària, i a vegades sí que la... Però jo vull pensar, no? Que jo ensenyo català perquè és la llengua pròpia de...

00:04:24 Clar, de Catalunya. I ja està, no? Clar.

00:04:28 Que no caldria defensar-ho d'una altra manera. Totalment. De fet, crec que potser el fet de lligar amb la política és contraproductiu, no? Perquè al final els estem donant la raó a totes aquestes persones que ataquen el català pensant que estan atacant una agenda, i no és el cas, no?

00:04:44 Jo estic d'acord amb tu, la veritat és que quan aquesta influència va fer aquesta afirmació jo no vaig estar massa d'acord, però bé, cadascú pot pensar el que vulgui, no? Però bé, qualsevol cas. Veig, llavors, que tu tens una actitud realment prou neutral cap a les dues llengües, tot i que hi ha aquesta estima més particular cap al

català, no? Tu ara mateix quina creus que és la tendència general d'actituds

lingüístiques de l'alumnat cap al català?

00:05:14 Doncs no gaire bona. Ells l'utilitzen perquè és la llengua de l'escola, de l'institut i ja està per a molts, per a la majoria de catalans. Veig això que ells senten com que no tenen cap necessitat d'aprendre'l, no? Per ells, la majoria creuen que català és com una eina, una cosa que han d'aprendre perquè no és la seva llengua i és això, un esforç que l'han d'aprendre i llavors pensen que “total no fa falta perquè si ja saben castellà doncs no els farà falta el català”. I ja veig cada vegada més també que aquesta barreja que dèiem amb una qüestió política, que llavors ho associen i llavors és com una mena de rebuig. Onestic jo, no? Sembla pijo, per ells el català és pijo. Sembla pijo i llavors no tenen... Però curiosament ahir per exemple fèiem les presentacions a les TDRs i ho havia fet de tutora d'un noi que ha fet usos lingüístics a l'institut que no ho ha fet gaire bé.

00:06:34 De veritat? No ho ha fet gaire bé?

00:06:36 No, no, però una de les coses que li sortien en les enquestes que tampoc n'ha fet tantes, és que sí que hi havia alumnes que consideraven que era una llengua valuosa que caldria que els agradaria poder-la parlar perquè també creuen que els dona més categoria.

00:07:00 Ah, realment ho veuen associat a una classe? Que fort!

00:07:02 Hi ha oportunitats. També els ho venem així, eh? També els ho venem com a que és una oportunitat, no? Aprenre la llengua. O sigui, el saber no ocupa lugal, no? Mai serà una

cosa que et farà mal de cap de les maneres i sí que és cert que al final vivim a Catalunya i si tu vols accedir a certes feines si no tens el català no les tindràs.

00:07:26 No és un cas tan famós de les infermeres del C1, no? O si te'n vols anar a viure a Andorra ara et demanen el B1, per exemple.

00:07:34 Però és que jo crec que la gent s'ho pren com a una eina política el fet d'exigir que s'utilitzi la nostra llengua, però és que és l'única manera que tenim de fer-la sobreviure, si no, no? És aquest conflicte. Això nosaltres diem que la necessitaran, no? També és una oportunitat, no? Una oportunitat més a l'hora de trobar una feina, per exemple. El que passa és que veuen que quan acaben si han estat escolaritzats a Catalunya, l'EGB i la primària, i ara que tenen el nivell que es demana que molta gent de la meva generació una mica després han hagut de treure potser el nivell al C1 català i ells veuen que ja el tindran d'això no els ho demanaran i veuen que a casa seva les famílies viuen completament en castellà i no tenen cap problema i no els farà falta, tampoc. Clar, però al final jo crec que també em sembla molt bé això que feu no sé si dintre els dir però, sincerament, parlar amb la veritat a la mà si et vols integrar a una cultura és de poder parlar aquella llengua la teva família parla en castellà i sobreviu parlant en castellà únicament. Quines són les feines de la teva família a la societat? Quines són les feines de les que poden accedir? Clar, és un argument una mica dur que dir als alumnes però el plantejament al final és aquest, ha de ser el motiu per dir-los que “realment és molt útil nois”.

00:09:07 També em sembla bonic que hi hagi algú que s'hagi dedicat al teu institut encara que no ho hagi fet molt bé, no? O sigui, està bé?

00:09:15 Sí, sí, sí.

00:09:17 Interrupción

00:10:33 La següent pregunta. Quin creus que és el motiu d'això, d'aquesta actitud negativa que hi ha ara en comparació, per exemple, amb l'actitud que hi havia als anys 80, no? Que famílies potser com la de l'A [su marido], com la dels meus pares, que són castellanoparlants, doncs van decidir voluntàriament criar els fills en català, doncs, per la gran feina de la normalització lingüística estem parlant d'immigració també, no? Al final, llavors, què ha passat? Què ha canviat? Què creus tu? Com dir que no digui coses que no m'agradaria dir? Això és anònim, no pateixis..

00:11:11 Ja, és diferent. Això, per exemple, comentava amb el meu alumne del TDR, no? Perquè he de dir què passa, no? Perquè ara no dic si abans també hi havia molta gent. Clar, abans, ara la majoria d'immigració és, per exemple, al nostre institut, no? La majoria d'alumnes és molt marroquins i alguns sud-americans. Clar, la diferència en la llengua, és que ells no s'integren, com que no s'integren gens, doncs és que, ja et diria, que moltes vegades els pares gairebé n'hi ha que està allà, de pura subsistència.

00:11:47 Total.

00:11:49 Llavors, és molt diferent. És molt diferent el tarannà o la intenció, no? Jo crec que quan les famílies venien aquí i realment venien, clar, aquests també venen pensant que aquí

tenen millors condicions i més oportunitats i progressaran, però no tenen aquesta idea d'integració, d'integrar-se. Sí, jo crec que és diferent.

00:12:13 Tenen un altre mindset, diguem, no? O sigui, a mi em fa l'efecte que els meus avis van venir aquí amb una idea molt clara que els agradava la vida que els donaria aquí, però també els agradava tot el que comportava, no? Catalunya de mentalitat i etcètera.

00:12:27 I jo crec que aquesta gent, clar, si a tu no t'interessen els nostres valors perquè et vols quedar amb els teus valors islàmics, posa-l'hi totes les idees progressistes que nosaltres tenim et semblen una aberració. Clar, entenc que ho rebutxis i que diguis, no, no, jo me quedo con lo mío, no? També crec que és veritat que són contextos molt diferents.

00:12:51 No és el mateix un senyor adolescent andalús als anys 70 que una dona de 50 anys boliviana, no?

00:12:57 Sí, sí.

00:12:59 Crec que és diferent, però en qualsevol cas, tu, veus algun altre motiu? Creus que les xarxes, la política, alguna cosa així, veus que hi hagi algun impacte?

00:13:11 Sí, també el... No, parlem del model, del model d'immersió. Clar, no? Crec que en el seu moment va funcionar perquè l'escola, no ho sé, jo penso, jo a casa sí que parlava català

amb mon pare, però el meu marit, l'A, no, els seus pares, els dos són andalussos. I han acabat perfectament català i... clar, català.

00:13:39 Sí, sí, i punt.

00:13:43 Ai, ara m'he perdut... Ah, no, això, i en aquell moment funcionava una cosa que no es qüestionava i a l'escola, no? Ara, ja fa un temps, jo suposo, també, no només per model... Jo crec que tot, no? L'ESO, no? Ha anat baixant els professors, que jo no porto tant de temps, però els professors que porten més temps, i van parlant i diuen, mira, a partir que van començar a arribar, per exemple, a cicles formatius, parlava amb una profe de cicles, a l'ESO hem començat a veure com ha anat baixant el nivell. Llavors, de la banda que la baixada aquesta de nivell general t'hi afecta, no?

00:14:25 Ja.

00:14:27 I potser no s'ha allatat, no s'ha vigilat o no s'ha posat l'esforç a protegir-lo una mica, que tampoc m'agrada molt dir això de protegir, però de mantenir, no? Que era un model que jo crec que funcionava.

00:14:45Sí. **Jo també, mira, vaig llegir precisament un article molt interessant d'un professor de Lleida que feia, que va estudiar una situació a un institut de Guissona, que és un lloc molt català a Lleida, i deia que la cosa no és que els immigrants allà no parlessin català, és que la seva competència, evidentment, no es podia comparar amb la d'una persona que era catalana. I llavors, clar, ells ho feien bastant més malament**

perquè no són catalans, però els professors esperaven d'ells aquest nivell perfecte, perquè, clar, m'estàs entenent, quan et parlo m'entens. Llavors, no, jo crec que a vegades ja, clar, no es pot culpar els professors perquè si em poses 35 alumnes a una classe és que no puc estar un per un. És a dir, està clar que el problema és el sistema educatiu que no dona per identificar realment on està el problema de l'arrel, no? Jo no sé si tu veus això amb els teus alumnes.

00:15:40 Sí. També, per exemple, abans l'arribaven, no? I arribaven les famílies però era com més constant. Una cosa més i ara, sí, arriben, fan, tornen, és menys continuat, no? El que passa és això, que no, és com menys continuat, llavors, és molt difícil de gestionar això a l'aula perquè tu tens un grup de 25 nens que tenim nosaltres, que tenim, que ho organitzem per tenir-ne menys i t'arriba i en tens 3, potser, que són de l'acollida que gairebé no en tenen ni castellà i de cop que arriba el mes de març un altre, un, un altre que acaba d'arribar, que és molt difícil de gestionar, llavors, aquí s'hauria d'haver posat molts més recursos, no? Perquè si realment vols integrar-los i que segueixi fent l'escolaritat amb la resta de companys de la seva edat tu has de posar més recursos. L'aula d'acollida, tenir una aula d'acollida que tens una persona per tots els alumnes del centre que els va traient una hora, una hora, una hora, però la resta que estan a l'aula, doncs no serveix.

00:16:50 **O sigui, que no s'ha no ha evolucionat, potser, el model d'immersió lingüística s'hauria d'haver reforçat, potser, no? Posar més recursos per abordar aquesta diversitat i aquest, no? Aquest moviment, és que és constant.**

00:17:08 Exacte, jo crec que, o sigui, als anys 80 funcionava, perquè estem parlant del que dius tu, d'aquell on els arribaven i es quedaven i eren com ordenats i sabien que al setembre, doncs, planifico me'n vaig, matriculo el nen al setembre, tal, ara és arribat, vaig. Clar, i tampoc, no es pot esperar també em sembla molt imprudent amb perdó per part dels pares esperar que els nens s'adaptaran així a una cultura nova, perquè per molt que siguis latinoamericano i parlis espanyol, perfecte, no es pot comparar la cultura de Perú amb la cultura espanyola i amb la catalana, o sigui, també és molt dur pels fills, no?

00:17:48 Ah, sí, l'adaptació.

00:17:50 L'adaptació és molt difícil, i el sistema d'immersió lingüística als 80 funcionava perfectament, però és que la onada migratòria que tenim ara és molt diferent en característiques. I cal una altra cosa.

00:18:04 No, és que cal una altra cosa. Totalment. Tu, llavors, com creus que ja acabem amb aquest parell de preguntes? Primera, com creus que es pot abordar aquesta qüestió? Com creus que es podria intentar millorar l'actitud dels alumnes, potser coses que facis ja o, no sé, coses que creus que podrien ajudar? I si creus que realment es pot canviar, això? O si creus que ja és un punt de no retorn i que, em deia un altre professor, el català està malalt, no? Tu què en penses?

00:18:36 Aviam. Jo ho veig complicat, eh? També és veritat que és això, onestic jo és que és molt, molt, molt difícil, molt difícil. Jo crec que és una qüestió de no cedir. Que sí que realment, per exemple, nosaltres ara tenim molta batalla al departament de català, amb tots

els professors i amb tot el personal del centre que no canviïn de llengua i que adressin en català, sempre. I ho intenten en català. És això, tenim moltes famílies marroquines que no t'entenen en català però que tampoc t'entenen en castellà. I llavors dius, tant per tant... I llavors ho intentem, no? I mica en mica. És anar fent. Així, ara també fem amb l'afa del centre uns cursos de català. Vénen algunes mares marroquines, molt poquetes. Però bé, doncs ja... És alguna cosa, sí. I no se m'acudeix molt més. Vull dir, nosaltres intentem fer activitats. Ara fa poc hem fet un taller de rap. Ara estem muntant una activitat per Sant Jordi d'un pic a lletra. Que és el lletrejar, un concurs, no? Donar-li una mica així de salseta.

00:20:04 Clar, associar-ho amb coses positives, potser, no? Amb activitats en les que s'ho puguin passar bé i dir, hòstia, el català no només és pijo i burgés, que potser és la idea que ells tenen pel context en què viuen. Perquè és això, clar, al final jo també tinc el teu punt de vista. Si tu li fas entrar aquesta mateixa entrevista un profe de Girona, et dirà que el català està perfecte, que jo no sé la gent que viu, aquí tothom, tots els nens parlen català.

00:20:37 Sembla que es posa un focus només en les famílies marroquines, però hi ha moltes famílies, hi ha molts alumnes, amb l'enquesta era el 80 i escaig per cent eren nascuts a Catalunya, però només un 20 i escaig per cent la tenia com a llengua. També és això de famílies, hi ha molt de temps que estan deixant que s'està perdent perquè els nens parlen català fins i tot pares catalans o alguns alumnes que tenen els avis catalans que parlen en català, però llavors els seus pares ja no parlen català, ells ja no parlen català..

00:21:17 Ens trobem, jo crec, en la situació aquesta, per exemple, la de la M [su hija] i meva, que nosaltres les dues som català no parlant, però aquest code-switching que fem que nosaltres ens trobéssim en un ambient castellà i ara ja no ens podem parlar català ella i jo, m'entens?

00:21:35 Llavors això passa amb els pares, jo crec. El que més se'ns acudeix, vull dir, el que trobem més proper i més a la nostra mà és fer això, intentar fer una mica de pressió. La pressió d'intentar, mira, anar a provar-ho, però no tant com això, que anem abans d'activisme, de què una deia, doncs també era la cosa, per respecte també o per donar-te aquesta oportunitat, no et tregui aquesta oportunitat no tinguis contacte amb el català.

00:22:09 Clar, sí, jo també entenc que... O sigui, també entenc el punt de vista de les persones que tenen un punt de vista una mica més bel·ligerant, perquè, no sé, igual en àrees que el català s'aprigui molt malament com aquestes àrees de València que tinc, entenc que hi hagi una certa reacció política, que ho lliguin molt amb la política perquè a ells tenen molt pes polític. Allà sempre s'ha trobat PP i sempre se'ls ha perseguit i entenc que tinguin aquesta actitud, això més combativa i no tant això com comprensiva o bon rotllo com la que tenim aquí a Catalunya, que, clar, com estem habituats a que més que menys tothom entén el català i ningú no dirà que el català independentista, clar, ja sí, no? Clar, també s'ha d'entendre una mica tot plegat, el punt de vista de ____ i del Vallès Occidental en general és molt això, és molt representatiu de com està la situació i al final som qui més evit ens té, o sigui, crec que també és molt significatiu i al final també és el que et dic, és molt fàcil culpar els mestres i a l'educació i tal, però és que, escolta, si no em donen recursos jo...

00:23:13 És clar, no, des de la nostra tritxera el que podem fer és això. També una... jo, per exemple, quan treballa treballa des de la diversitat lingüística, però des del respecte a la diversitat i respecte a la llengua, que també és veritat que moltes vegades fa por també que una altra companya ho comentava que diu, ja, és que molesta moltíssim que facin això. Diu, avui he fotut una bronca que se n'enfoten, no? Que de vegades... vols deixar... no sé qui comença l'altre... no sé qui, no? I llavors, jo, els fotem bronca, dic, “no, profè, no”, dic, doncs, “fa tota la sensació, dic, que et burles, dic, és la meua llengua, és la llengua que jo he après de petita, és la llengua la que és quan somio... és que no sé quina gràcia et fa, dic, no és diferent de la teua”, i això sí que ho treballem també. Jo no parlo català per fer-te la punyeta o perquè tu no m'entenguis, és la llengua que parlo, no? I, bueno, n'hi ha alguns que llavors diuen, oi, és com que, ah, s'anadona...

00:24:27 Clar, hi cauen, no? Ostres, tens raó. Clar, tu no t'agradaria que t'imités el teu accent llatinoamericà amb una connotació...

00:24:33 Clar, clar.

00:24:35 Perquè semblaria racista, no? Jo no estic dient que sigui racista, però sí, hi ha una mica de classisme, fins i tot, potser, de social català amb pijo, i llavors l'imito perquè em sembla pijo.

00:24:45 I també diré, soc la teva persona, m'has de respectar, o sigui, hi ha una autoritat igualment que s'ha de respectar, i si et vols riure del català amb els teus col·legues endavant, però clar, sí.

00:24:55 L'autoritat ja és una altra cosa, eh? Ja és una altra cosa, no?

00:24:59 Ja tema part, estudi apart. Es podria parlar de com ha baixat l'autoritat conforme han passat els anys, però, bueno, això jo crec que hi ha sota per a un altre tema. Va venir un mot per un pollo que va haver i un pare, i va dir, puja molt els Mossos, li van dir, doncs truca'l, i van venir els Mossos, que quan van venir van dir, ah, pensava que ens havíeu trucat vosaltres i van dir, no, no, t'ha trucat aquest pare. Llavors van estar parlant i el senyor, supermal educat i tal, i el mosso li va dir, mira, no parli d'aquesta manera, som l'autoritat i no ens pot parlar d'aquesta manera, i per això no ens ha de trucar, que nosaltres tenim altra feina, i li deia a la capd'estudi que estava allà, diu, això és increïble, aquesta falta de respecte, diu això, i li deia això cada dia, però amb els pares, nens genitius, amb pares, i el mosso li deia, diu, doncs és que jo no sé com aguanteu, diu home, doncs nosaltres no portem l'uniforme que portes tu.

Entrevista B

00:00:51 I bé, doncs això, si vols començar presentant-te una mica, on treballes, fa quan que treballes, el tipus d'escola... Sí, ho sents bé?

00:01:00 Sí, sí, sí.

00:01:02 Perfecte, perfecte.

00:01:09 Sí, sí, sí. Sí, jo vaig començar en el 99.

00:01:13 Vale.

00:01:14 I res, des d'aleshores. [El] Que passa que he fet molta gestió i aleshores, diguem-ne que tinc menys hores de rodar-se de classe,[que] de aula, però tinc molts anys de gestió.

00:01:24 Vale, quants anys de profe, com diguem en si, d'ensenyament, quants en portes?

00:01:34 Doncs des del 99, menys, els 12 que porto de moment en equips directius.

00:01:40 Vale. La meitat, més o menys.

00:01:45 La meitat, més o menys. I 12 instituts, sí.

00:01:47 Molt bé. Sempre he estat a instituts públics o també privats?

00:01:51 Sí, sempre.

00:01:52 Sempre instituts públics, molt bé.

00:01:54 **Doncs coneixes una mica el concepte d'actitud lingüística? Saps de què estem parlant, no?**

00:01:59 Sí.

00:02:00 **Com ho interpretes tu? Explica'm la teva actitud lingüística cap al català, cap al castellà, més o menys. Com ho perceps?**

00:02:07 Bé, jo al llarg dels anys he anat canviant un poquet i ara sí que en la fase les llengües són fluïdes i per tal d'aconseguir més adhesió cap a mi com a professora demostro molt d'amor per totes.

00:02:25 **D'acord.**

00:02:26 Per tal que siguem capaces d'entendre en el moment que nosaltres demanem respecte per la nostra llengua, etcètera que no diguin, ah, sí, estos burros que sempre volen estancar en el seu món. No. Nosaltres som els primers que som multilingües i, per tant, ens respecten quan diguem “en el meu territori que puc parlar català” i no t'estic ofenent, sinó que és el meu territori i això és el que ens hem passat, és la meva història i això també implica una certa actitud cap al castellà.

00:02:58 **Creus que això també fa que tinguis una actitud potser no tan positiva o simplement és diferent?**

00:03:04 No, sí, sí, més positiva pot ser.

00:03:06 Fins i tot?

00:03:07 Dels companys meus de departament. Més positiva en el sentit d'estimar les llengües.

00:03:12 D'acord.

00:03:13 Demostrar una gran actitud cap a les llengües. De manera que estar en un temps donant alguna qüestió de lèxic i recordar-los com ens ha deixat parlar en castellà també. O sigui, fer com una mena de braços comunicants, és a dir, totes serveixen per a totes. Una vegada en coneixes una, en coneixes amb més facilitat dos i així tal com està demostrat en els estudis i a més a més que ho vegin en nosaltres, en el nostre cas. I que vegin una passió per les llengües en general que no és una passió excloent.

00:03:48 Exacte, aquesta és la paraula potser, no. Ser una mica més inclusius en el sentit estricto de la paraula, no?

00:03:54 Sí.

00:03:55 Clar, clar, clar. Per què creus que és aquest de, aquest canvi, no? Perquè has dit que no sempre ha estat així. Quan vas començar...

00:04:03 Com una evolució natural, trobo.

00:04:06 Sí.

00:04:07 I també per això, perquè també quan vius de la facultat estàs molt tancat, a veure, trobo que molts professors nostres de la facultat estaven molt tancats en l'acadèmia.

00:04:17 Sí.

00:04:18 I és molt fàcil, des d'allà, dir mira, estan admetent, no sé què, no sé quant, de l'acadèmia, uu, que horror! Però quan estàs a la trinxera, dius, val, accepteu així com a animal de companyia en canvi de tindre un ús més ampli de la llengua, en tots els àmbits.

00:04:40 Clar. I tu, en canvi, els teus alumnes, diguem, els de ____, com els veus? Veus que hi ha hagut un increment favorable cap a l'actitud positiva del català o al contrari, que ha anat disminuint una miqueta?

00:04:53 Ha anat disminuint.

00:04:54 Vale.

00:04:55 Sí.

00:04:56 Com ho veus?

00:04:57 Perquè jo fa 20 anys, quan vaig arribar a l'Institut de Bellreguard, no hi havia...

Ningú gosava, cap immigrant gosava dir en valencià no i en canvi comencen ara. Estan començant.

00:05:13 Sí? Ho veus diàriament?

00:05:15 Sí.

00:05:16 Val.

00:05:18 No, diàriament no.

00:05:19 Vale.

00:05:21 Dels tres o quatre casos que tinc en un centre de 800 alumnes, tinc tres o quatre famílies, o molt poquetes, però és que abans no n'hi havia cap que gosés dir això. I ara, i bona part, és culpa de la llei del plurilingüisme aprovada per l'administració dels nostres.

00:05:38 Ens pots explicar una mica el que... Jo sé el que és, però més que res per deixar constància.

00:05:44 Quan van començar el tema del plurilingüisme i tot això, Castell-le-Lleó i llocs així van començar molt prudents i han baixat abans del tren perquè ja s'han adonat que, a veure,

donar, no sé què, en anglès o en francès, perquè sí, normalment és en anglès, donar com si parlant per professors que s'han format en anglès però que no tenen prou eines per impartir la subassignatura, acaba sent una llista de vocabulari. Bé, al final, totes les administracions volen entrar en el tren de l'educació plurilingüe. Clar, això ben donat i està molt bé. Ja ho sé. Però és que no es pot donar ben donat en una ensenyament públic, en unes ràtios, en un professorat que potser si tu li dones aquest incentiu de... Si saps anglès estaràs més a prop, potser no més va anar per estar més a prop de casa Bé, hi ha molts factors que no afavoreixen precisament que siga ben donat. Entre altres coses, perquè l'ensenyament públic, per exemple, ha evolucionat també cap a la inclusió. I clar, la inclusió vol dir que tens tota mena de xiquets dins l'aula, alguns dels quals es costa molt, és contingut, i la solució que hi han donat és anar en anglès. Clar, què passa? Que hi va haver un moment que la part de compromís i PSVB va voler imposar el plurilingüisme en el sentit que “el que ja teniu”, per exemple, el nostre centre, era un centre de línia, en València “doncs et donareu el que ja teniu i unes hores en anglès.” Nosaltres això ho havíem fet experimentalment, i de fet ho donava jo com a docent de socials de primer. O sigui que jo havia donat molts anys a primer d'ESO socials i valència. I en el moment que diu la directora si voleu fer un programa experimental i jo entro en aquest tren, m'agrada, mi m'agraden les llengües, no volia perdre el meu anglès, etc. i entro allà. Em costava molt de temps de preparar les classes perquè jo ho feia amb gust. I el nivell que tinc és molt elevat. Sí, sí, ho és. És un C2. O sigui que ho feia des d'una veterania i des d'un saber fer, no perquè ho feia jo més *beconat*, sinó que realment vaig volcar-me molt. I així i tot només tenia xiquets que les seves famílies no havien triat estar allà. I així no i tot costava molt de donar. Però era molt... premiava molt aquesta sensació d'estar allà i que ells cada vegada entenien les coses i no eren llistes de paraules. Jo no parlava català en cap moment de la classe. Això sí que era un plurilingüe. Ara mateix [audio

tallat] i sí que tenen bon record de la classe, que era molt dinàmica, que van a aprendre molt. Però clar, això no es pot extrapolar perquè a mi ningú em donava ni hores de preparació, ni un sou extra. Jo ho feia per la passió que tinc a les llengües, com un repte, perquè arriba un moment que dius t'avorixes de donar segons què? Dius, va, doncs això és un repte. Però no es pot extrapolar a aules que tenen un primer de les o, per exemple, o el segon. Ha professorat que, val, alguns dels quarts sí que tindrien un nivell com el que jo tinc, però altres no, altres s'havien tret apenas un B2 i si jo ja notava en algun moment que han donat, recordi les paraules concretes en què en algun moment has donat la dificultat de dir com ho he escrit això? I recordi les paraules que he après allí donant socials: "The earth is tilted". Aquesta paraula mai de la vida l'havia sentida en els llibres de socials, però també era xulo per a això. Però, clar, en una escola privada, concertada, què passa? Que heu voler imposar, va, cadascun, segons el seu programa lingüístic, si eres de bàsicament en castellà i PIB, que és dia programació, programa d'incorporació progressiva, eren els que, per exemple, València és capital. Ho donaven tot en castellà, menys el valencià i, per exemple, els socials. Doncs això podien... Si la llei s'hagués fer com Compromís va dir, o com el PSV, no sé qui va protestar la llei, hauria sigut un 30% en anglès, per exemple, un poquet de València també, un 20% en... No sé si eren 15, 15 o això, i la resta en castellà. Bàsicament en castellà. Què passa? Que el Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana va dir que no. A veure, les dues són cooficials, cap de les dues pot tindre menys que l'anglès, no sé, van fer un empastre. Van dir, així no pot ser aprovada. I compromís, en aquest moment, en comptes de dir, bé, ja pensarem com ho fem millor, es van doblar a la suggerència que feia, no sabem bé si va ser la suggerència de tribunals, però van dir, bé, doncs sí, unes quotes. I això implicava que nosaltres, per exemple, que eren de línia entre cometes, que és línia en valencià, no fèiem cap assignatura en castellà perquè el castellà, ells l'assoliixen. Igualment, a l'arribar al guardes o

només pel fet d'estar en l'ambient que estem, només per l'assignatura de castellà i en tot el materia que posem de... d'audiovisual que de vegades, si tu et prepares una classe de socials i veus un vídeo en castellà, no dius, oi, no, no, que és en castellà, sinó que nosaltres transitem en naturalitat. Doncs de sobte ens hem vist obligats, no ho estem fent perquè encara ningú ha vingut a obligar-nos, perquè les famílies encara ni saben el que és això. Estem fent totes les classes en valencià, igualment, però podem tenir problemes. En el moment que vingui alguna família i digui "a vore això, jo sentint a la ràdio què tal" El que passa és que estem mantenint un perfil baix perquè no ens interessa l'exposició pública, tampoc. A mi no m'interessa anar a la premsa i dir "Massa, eres un cabró perquè vas fer això i tu que eres de compromís, però els altres que mai hem fet cap assignatura en castellà, ara ens veiem obligats a fer-ho, perquè no les hi som".

00:12:03 Clar. Sí, evidentment. Aquestes entrevistes són anònimes, o sigui que no pateixis. Des d'Utrecht ningú no farà res. Evidentment, però clar, això que dius és que és totalment cert, o sigui, jo a Catalunya el sistema d'immersió lingüística fa que no hi hagi cap altra matèria en castellà que no sigui castellà. I tothom sap castellà perfecte. És que no hi ha falta de tu, en aquest sentit, vull dir, que és que la gent que diu que clar, el castellà s'ha d'aprendre igualment, vivim a Espanya, estem envoltats pels mitjans de comunicació, TikTok, Instagram, tot està en castellà. Entenc perfectament la necessitat que teniu vosaltres de protegir la llengua. El que passa és que és això, em sembla curiós perquè em fa l'efecte que a ____ potser hi ha una millor actitud cap a la llengua, potser pel que he vist per la L. i el L., que ells xerren sempre en català, però clar, no sé com estan ara les aules, perquè han passat ja, bueno, com a mínim cinc o sis generacions, clar, ara tu com veus que ells reben el català? Tenen alguna idea preconcebuda o...?

00:13:11 Ara hi ha més castellà ambiental a les aules, que fa immigrants, per exemple, molt més. Abans era més... Tenien més els immigrants en català. Tenim molta immigració marroquina també, que solen parlar en castellà, no sé per què, però hi ha alguns que s'integren molt, molt. També hi ha hagut molta immigració llatinoamericana que, en principi, s'integrava molt bé fins que han començat a arribar els argentins. Els argentins són molt bel·ligerants, però molt bel·ligerants. I te denunciaré i a la llei i a la mà, i tot el dia la meva mare m'hi ha bojat i a mi me l'he creixit. Hi havia més humilitat en els equatorians, humilitat en el sentit de no, no, sí, sí, jo t'entendo. Ara, jo tota la vida he fet moltes reunions de pares en esta vida, de pares en general. Els pares de sisè que venen al primer, els pares de tercer que passen al quart i sempre, si en algun moment hi havia algun romanès, algun burdar, algun espanyol que acabava de vindre perquè també tenim altra població madrilenya que arriba un dia que en la casa d'estiu se ve en la casa de viure perquè sigui, no? I aquesta gent alçava la mà i deia, ¿lo puedes hacer en castellano, por favor? I tu deies, en tota la humilitat del món. Mira, lo haremos en valenciano que es como hacemos aquí habitualmente, y luego tú te quedas y yo te repito lo que quieras. ¿Qué pasa? ¿Qué se hace cuando acabas de la reunión? No me es dia. No, no, lo he entendido todo, pero eso de que en la matrícula tenemos que presentarnos y ya le aclaris cuatro cosas y va bien en esto. Porque, evidentment, un powerpoint en valencià respecte d'un pla no tenia. I en això no hem tingut problemes fins ara. Podria esclatar en qualsevol moment. Tenim un govern en què hi ha Vox. Podria esclatar. Basta que una família bel·ligerant s'entere que existís. S'entere que nosaltres hem clicat en unes caselles que l'educació física o la filosofia o el nostre uflem en castellà. I n'hi ha una quantitat de hores x del programa lingüístic cada curs. I en anglès també. Em sembla personalment molt lluable que prengueu aquest risc en nom de la llengua i realment de

l'educació dels nens. Perquè al final és el que dius tu. Les avantatges que hi ha en el fet que una persona creixi en dues llengües. I ja no només d'això, sinó si vols aprendre italià i tens, a més, ja no només català de València, que és pràcticament italià. O sigui, entenc-me que és que jo personalment, clar, potser és perquè jo també estic esbiaixada perquè al final he fet filologia catalana. Però em costa molt d'entendre com aquesta actitud tan bel·ligerant que tenen molts immigrants. No entenc si és que nosaltres no aconseguim acostar-nos a ells. No acabo d'entendre d'on neix aquesta actitud negativa.

00:16:15 Tu què creus?

00:16:17 Crec que va per nacionalitats. Els argentins es comporten molt malament perquè són els cultes de l'Amèrica Llatina. Aleshores no entenen cosa que haurien de fer mirar, perquè abans d'arribar-hi podrien estar informats d'on van. I podrien triar Cuenca i podrien triar, però curiosament, tu què vols viure a la platja de Miramar? I vols que jo parli, etc. En general, no hi ha hagut problemes mai. Colombians, equatorians, n'hi ha hagut sempre. I al cap de tres mesos ja estan. De fet, ha sigut molt divertit perquè tenim una nova empresa de transport i és l'empresa que està en un bus, que és brutal, que seu a Barcelona i tot arreu. És una empresa gallega. I al principi de curs tenien per primera vegada concessió i van enviar el seu coordinador de zona que era de Jaén. I és un home que durant la setmana el tenen en un hotel. I és un home de Jaén que és un home súper culte i res. Però només d'estar tot el dia en les monitores, en els xofers, etc., avui m'ha fet gràcia que l'hi sentia. I em vaig per la castellà tota l'estona, però està en el rongle. Si les monitores estan parlant de mi, que estic allí de guàrdia com a equip directiu, rebent els alumnes que van baixant del autobús, i les monitores m'estan comptant coses, ell en cap moment fa oye, que no me entero ni no sé qué. Tu a vegades et

diràs a ell, parles valencià un moment i li dius en castellà no t'he entès, li trao un ferro. I és el que hauria de passar perquè és una llengua romànica, romànica, no hi ha cap problema. I els romanesos, els búlgars, tot això sempre s'han integrat bé. Però clar, quan ha vingut ja un excés d'immigració, aleshores ha sigut quan marroquins que no s'hi volen, no van en grups de valencians i acaben només marroquins i marroquins tot el dia parlant àrab i allà. I també això, també els argentins que enguany han arribat 3 o 4 i es preveu que la cosa agachará un moment. I justament, caram, arriba el 3 o 4 i s'ho nota. Clar, clar, clar. L'advocat, boia tal, en castellano li envies el que siga per correu electrònic i aquest trosset de correu electrònic final que diu, aquest missatge no sé què, si l'ha rebut tu i no esteu, si el missatge que ni tant recordis que està envia'm el que va en castellano i jo no, no, si la resolució és el documentat junt, el que està llegint, a la millor està llegint del meu text en castellà, n'hi ha una resolució que la tradueix perquè el sistema, el programa de la Generalitat et permet imprimir on va deixar un castellà, si és, per exemple, un document, un procediment de mesures. Jo l'he redactat dins les comunicacions en castellà perquè realment la llei ens obliga, quan la família deu demanar expressament, la llei ens obliga a contestar les comunicacions en castellà i només per aquest trosset final que es veu clarament que és un missatge preprogramat en castellano no todos no hablamos no sé què, i tu dius no, senyora, abra usted el ajuntament sí, literalment és que només de veure l'avís de confidencialitat i ja, mare meva, adorem-vos una cosa sí, sí, i és opensiu per a ells clar i la creia, per exemple, una xiqueta en el despatx que no m'ha passat mai de la vida fer-m'hi una entrevista per una cosa que havia passat i això que entrevistes per si saps què ha passat o testimonis i tal i jo recordava que aquesta xiqueta jo havia anat a les reunions de principi de primer que fas amb els tutors, amb les orientadores de l'escola i jo recordava que aquesta xiqueta va venir així, està en tercer i en sisè ja estava i li preguntei clar, jo en aquell moment però tu quan t'ho ha fet que estàs aquí dic, sis anys? ah,

doncs no, i vas continuar a l'invalidat perquè home, un alumne del centre ja és pitjor, jo però els que són fans no m'ho haurien dit una de terceres no s'ha quedat atrevit.

00:20:41 Clar, però és que aquesta tendència llavors tu a què l'atribueixes d'això dels mitjans de comunicació del poder polític què creus?

00:20:51 És la bipolarització de la societat, el tema de les xarxes, de viure en la seua campana d'eco, és quatre serrils de vots del poble de tal, estan convençuts que allò és el que pensa la majoria d'espanyols perquè només reben en les seues xarxes. És un pes que es mossega la cua i damunt això, perquè ara damunt és com ofensiu per a ells, és ofensiu i és que com si tu no tingueres dret, que la gent que tenim un poquet de plom els hem d'estar recordant tot el dia la Constitució, que tenim dret, que tal i qual, que no, no, tu pots parlar-me a mi com vulguis, però jo tinc dret a pensar-me en València. És molt cansino, però...

00:21:37 Perquè clar, jo ara, l'última entrevista em deia que el català sí que és veritat que des dels anys 80, per exemple, hi ha hagut un creixement de prestigi i jo en això ja estic d'acord perquè doncs veiem que a la Generalitat de Catalunya tot és en català, veiem que realment jo ho veig reflectit. De fet, una altra professora que és de Terrassa, em va dir que als seus alumnes, ella sí que és veritat que és una escola d'alta complexitat, i em va dir que als seus alumnes li diuen que el català és de Pijo, que em sembla com molt curiós perquè el que em diuen el L. i la L., per exemple, és que el català és una mica com de poble, no? No de Pijos. Llavors, és com que em sembla com

curiós, tot plegat, i no sé si tu veus que si a València també hi ha prestigi o encara es veu així de Pueblerino.

00:22:29 De fet, quan teníem les línies, hi havia escoles, per exemple, en Gandia, que tenien la línia en castellà i la línia en valencià, i quan arribaven a l'institut, passava el mateix. Què passa, que si un pare amb un poquet de sentit comú veia que en la línia en valencià, com que eren les famílies establertes, socioculturalment més estables, doncs volien anar a la línia, i la línia en castellà acabava sent... Jo ho he vist, joestic allà ara en Oliva, quan encara n'hi havia línies, i si tu tenies la línia en castellà i que la família fora castellana, volien anar a la línia perquè eren els grups que funcionaven bé en l'ensenyament. Això ara també ho hem perdut perquè ara les línies s'han eliminat i tot el món, clar, sí, sí, les línies s'han eliminat perquè ara amb el plurilingüisme tothom ha de donar X en valencià, X en castellà, X en anglès. Els percentatges es trien per no bastindre aquest grup, i això ho fa tot en valencià, aquest grup ho fa tot, no, no és possible ja. I de fet, el primer que va fer el PP quan va entrar va ser dir que a Requena i a Guardamar i als llocs que ja no parlen, ja no necessiten triar, ja no necessiten ni fer aquestes hores que suposadament es feien en valencià. Ara que això s'ho han cregut els de Compromís, de Compromís van molt fumats, i com justificaven que tiraren endavant això malgrat l'oposició de l'horròbil de l'ou dels instituts on hi ha pel regard, etcètera, com ho justificaven? Perquè diuen sí, sí, sí, en valencià, i molts llocs on no es parlava valencià ara estan donant assignatures i està funcionant molt bé i no sé què, és mentida. S'ho han cregut ells, però ells estan fent el mateix que nosaltres, que no estem fent res en castellà, i a la Vega Baja que anava Compromís, no estaven fent res en valencià, i ells s'ho creien que sí. I ara hem passat al moment en què la gent s'atreuix a fer aquests comentaris quan mai s'han atrevit

en un nivell. Estava clar que nosaltres hem fet tota la vida les comunicacions en català i continuo fent-les. De fet, l'últim marcat quan vam començar el curs, vaig dir al grup X de segon d'ESO que tenien un tal D... Z..., que són pares de Vox, que vam tindre molt de lio en valencià i els vaig dir que les comunicacions de la nostra família serien en castellà, però no hem canviat. No presentem les comunicacions en bilingüe i no he tingut mai cap problema. Encara ara, només són les tres famílies així contades.

00:26:57 Creus que també té alguna cosa a veure amb l'ambient polític ja no només dels mitjans de comunicació

00:27:03 Sí, sí, és la polarització. És el mateix que ha passat als Estats Units, a França. Jo ho poso dins del mateix. Tots els llibres que expliquem sobre la dreta, ahir dins estan les explicacions de la polarització, de la manca de matisos, de la no empatia. No es posen en el lloc de l'altre. Ells sí que volen que tu et posis, però no volen. En el nostre sector també. Tu ho saps, que hi ha gent també un poquet massa...

00:27:39 Sí, sí, sí, total

00:27:41 També hi ha gent que, quan va passar el de l'acadèmia, ja ens estàs salvant perquè el PP no ha anat més enllà malgrat això. No ha anat més enllà en l'anul·lació de determinades coses del valencià perquè sap que l'acadèmia és un ens que està en l'Estatut. L'Estatut és una llei orgànica i això són arguments que jo també utilitze en classes si alguna vegada algun xiquet cerdès o blaveró, perquè això no era de Vox, era 7 o 8 anys, diu que això és català. El títol de filologia catalana que s'impacteix a la Universitat de València està firmat pel rei

d'Espanya. Si vols saber tu més que el rei d'Espanya, en el moment que perdem tot això... Aquest tipus d'arguments més jurídics... L'Estatut Valencià és una llei orgànica espanyola i l'Estatut Valencià diu això. I si no t'has llegit l'Estatut i la Constitució... Però ara mateix, si no ho canvien, nosaltres tenim garantit el dret per poder parlar la nostra llengua. Ara, efectes pràctics, jo també soc una persona que, quan ve la Guàrdia Civil i em parla, si aquest xiquet allà fora el millor sospiten que està traficant, jo no soc bel·ligerant amb aquesta Guàrdia Civil perquè sé que així a tu l'han enviat de no sé on. I preferisc tindre'l al meu favor i que si solta una paraula i tal, i saps de bon rotllo, que no està a la grenya perquè heroïna tampoc soc.

00:29:13 No, no, no. S'ha de saber llegir entre línies, no? *Read the air*, que diguen els anglesos. Quan sí, quan no... La batalla no sempre s'ha de lliurar cap a una persona, no sé com dir-te... has de saber a qui és l'enemic realment i...

00:29:29 Ara, fiscalia de menors em demana un informe i el faig en valencià. La fiscalia de menors de València segurament revisarà això allà dalt, però, escolta, si teniu estudis, poseu-vos-hi. És que ho indial és molt fàcil. A més, si no entenen, que ho pateixin. Amb paraules com així, no, que és que no. Jo crec que ja és queixar-se de vici, és ometre una mica també totes les normes bàsiques de conducta.

00:30:01 Jo ara ho estic estudiant, la *Communication Accommodation Theory*, que és com, aviam, és de sentit comú que una persona, si vol integrar-se en una societat, ha d'estar en sincronia perquè...

00:30:17 A mi em costa molt de posar-me'n als peus d'aquestes persones, això, tan veligerants com poden ser els argentins, perquè tries voluntàriament, això està empenyat amb absolutament tothom, és que no... no ho entenc. No pots escapar-te de sentir el valencià. No és com quan vas a la Rambla de Barcelona, podries viure quatre dies allà i no sentir el català, però així és una cosa i és natural i la gent és simpàtica. No és gent tancada, sinó que som així, però clar, els alumnes també, quan porten ja un temps, com veuen les com parlen els seus companys també van per dents. La família ells inculquen alguna veligerància després es regalen també un poquet, perquè igual que tu tens un amic de no sé quina religió i acabes entenent en part aquella religió perquè vols el teu amic passar el mateix amb la llengua.

00:31:17 Absolutament, que al final *reccoges lo que siembras*, si el teu pare t'ha educat d'alguna manera està clar que perquè allà van. Evidentment pots reconstruir-te, però sempre serà molt més difícil reconstruir-se que si ja vens amb aquestes bases. És evident, però ja per acabar, l'última pregunta que et faig per començar si creus que es pot revertir aquesta situació o almenys quines són les mesures que creus que es podrien implementar per ni que sigui millorar aquesta actitud dels alumnes.

00:31:55 Amb la tensió política i social, no ho podem aconseguir. Joestic... nosaltres també, si no hi ha una eclosió que en qualsevol moment es pot produir, perquè no fos res en castellà. Nosaltres també a la resta del país València això, això enconament contra... “Me tengo que sacar el C1, no me lo saco” perquè aquesta gent en realitat no saben explicar-se, i almenys hi ha qui ha d'estar davant d'una classe donant cuina, però veus que no tenen ni idea de com dirigir-se algú, de quin denunciat els estan demanant. O sigui que per exemple en el tema de

títols a nosaltres ens afavoriria exigir-ho també al castellà, així la gent s'adonaria que aquest és el cost de redactar i punt.

00:32:53 I punt, clar clar clar.

00:33:01 S'ha d'entendre que no s'ha pogut traure a la llum. Només vam tenir una reunió a la conselleria quan anaven entrades de primer. D'això, venien ja de les escoles. Què va passar a les escoles de primària? Ah, sí, vale, sí, sí, vale, fèiem dibuix en anglès i l'educació física en anglès, i la religió en castellà i no sé què en castellà, i després a continuàvem en València. Però no ho vam mostrar públicament. Després va arribar a nosaltres i ens vam queixar, però van fer una mena de "bueno, sí, sí, a vosaltres voldríem fer-ho com vulgueu perquè considerem que utilitzeu també molt de material en castellà." És clar, perquè si tu poses un article d'un diari, fas biologia, però mireu, el trobes en castellà i el poses, o això al reportatge. I van dir, "bueno, vale," però vam dir, "eh, que si ve una altra administració," i ara estem a l'exili, al moment que la llei diu que hauríem d'estar-nos en castellà, i com què necessitem? Nosaltres necessitem que canviï el govern i que assegure la sort i que tornem, però clar, ara tornar, i d'amunt jo era molt conscient que no es podria tornar al monolingüisme que teníem, perquè una vegada trenques i dius que no es podria tornar en castellà, vale, és no big deal, ja ho sé que no passaria res si Jordi i la llei haguessin fet biologia en castellà, ja ho sé que no passaria res, però és, allò ens havia donat molt de prestigi com a llengua en el pitjor temps del PP de la conselleria València al govern valencià, els polítics de Lesafor estàvem parlant de Lesafor i deim, "s'ha de desenvolupar i s'ha de autocorregir com està la llengua en Lesafor que fins al polític del PP no haurà de quedar com un palet." Doncs ara no sé en quin moment és terminat i que s'ha avançat en l'estàndard, però hi ha més incomoditat i més possibilitat que

hi ha una cosa que jo no ho puc dir en segons quins àmbits perquè pareix que sí que és del PP. Però l'altre dia va dir el conseller de no sé què de crec que era el de sanitat va dir, "no, no, el valencià si en tenen compte també depèn de la zona," que no estaria malament perquè l'home va dir, "no és el mateix, almenys que l'envien al forcall i almenys que ha d'operar sinergia en la fe." Tu tens una mica de raó que com a mínim que respecten les zones valenciano-parlants, tu respectes i que tinguem algo, que és el que teníem. Sí, sí, sí, però no, el tema és que els títols perquè s'han exigut perquè n'hi havia molta gent que acabava el batxillerat i no tenia ni idea i després se n'anaven a una inicieta de funcionaris dient "no entiendo" i doncs acaba impossible. Però no sé si no canvia el govern i la polarització de les societats és tan gran que això és complicat de resoldre en el tema de la igualtat, en el tema de mesures d'esquerreres o de dretes en la immigració, en la llengua, tot va junt. Totalment, i si la gent viu en el seu món i diuen "mira lo que ha dit este" i tothom diu "ah sí, sí" perquè el que deia fuster us parla català, vegem què diu primer, estudiateu tot i en la classe ens ho ensenya. Hem d'esperar que cridi, escoltar a tothom, i després fer el que ens paregui, encara que la nostra família ens digui una altra cosa o la nostra religió. Si sou convençuts del que penseu però clar això és molt matisat, és molt difícil matisar.

Entrevista C

00:00:00 Gandia és una ciutat mitjana d'uns 70.000 habitants i més o menys podem dir que el 50% calen o parlen i el restant no es pot dir que sigui castellà o parlant perquè n'hi ha molts de nacionalitats. Hi ha un 25% de gent estrangera, slavs, marroquins, de totes les nacionalitats. Això és una dada important. Hi ha més que res en el dia a dia a les aules. Suposo que passa com a Catalunya. Els pobles, com més petits, la llengua es conserva millor i com més gran, les dificultats són molt grans pel que fa a l'assimilació. Jo crec que des de

l'era digital encara molt més perquè quan jo era jove n'hi havia cinc o sis canals, o vuit. Tres o quatre eren catalans, al mig del País Valencià. Veiem la TV3, veiem Canal 9 en aquella època i era molt diferent perquè el català en general tenia més vies d'entrada a la gent. I això és el paràmetre o la base des de la qual treballem.

00:01:26 Perquè la teva escola és una escola pública, ensenyas a menors o és a adults?

00:01:33 És un institut públic de secundària. Fem eso, batxillerat i cicles formatius.

00:01:40 La primera pregunta ja la tenim. La segona és si coneixes aquest concepte que et comentava d'actitud lingüística. Si hi havies sentit alguna cosa al respecte.

00:01:54 Sí, actitud lingüística és un concepte de sociolingüística. Actitud cap a la llengua, com la conceben, com l'aprecien, com la valoren. Jo l'entenc així. L'actitud i l'ús que en fan també. Perquè això és una actitud també de poder expressar-se o no segons les circumstàncies en la llengua pròpia o en català.

00:02:22 I tu sents que quan vas créixer tenies una actitud lingüística diferent a la que tens ara? Hi va haver algun factor que et va canviar la visió o sempre has tingut la mateixa actitud?

00:02:34 No, a veure, jo soc un cas, com tants, de nou parlant. De nou vingut de la llengua catalana, perquè a casa no es parlava. Però sí que la parlàvem tots els meus iaïos. La via paterna i la via materna. Aleshores va ser un procés de conscienciació a través dels meus

pares que, tot i que no els havíem parlat en català, tenia una actitud favorable. Gràcies a això i a l'ambient dels anys 80, que era un ambient que acabava de passar la transició, hi havia moltes il·lusions. Així el País Valencià es va fer la llei d'ús i d'ensenyament del valencià. L'any 2003. Això va significar la incorporació del català a les aules, primer com a assignatura i després com a... aquí al País Valencià es van fer línies. Línies en València i línies en castella. Una miqueta segregat. Però jo només estic de l'assignatura. D'alguna optativa n'hi havia, però jo només l'assignatura una hora o tres hores crec que a la setmana. I després ja em vaig incorporar a la llengua per conscienciació climàtica.

00:03:58 Perquè tu vas rebre els inputs d'alguna mena de campanya, era com a Catalunya. Clar, jo et parlo des del meu cas, no sé com va ser a València, tot el tema de la normalització.

00:04:10 A veure, així, igual que a Catalunya òmnium Cultural, així existís Acció Cultural del País Valencià, que recordi que van fer unes quantes campanyes molt importants en favor de la TV3. De la recepció a partir de repetidors que eren, no eren, eren alegals. No il·legals, sinó alegals perquè es va posar amb diners de l'agent. Voluntàriament, el tema va contribuir perquè es poguessin fer repetidors per tot el País Valencià de la TV3. I això va ser unes campanyes molt, molt importants. I enmig d'una situació de batalla, la batalla de València, no sé si n'has sentit o parlat. La batalla de València va ser que la dreta valenciana, reaccionària, espanyolista, va contestar en contra d'aquests intents de normalització de la llengua, d'extensió de l'ús social de la llengua. Va començar el secessionisme lingüístic, l'anticatalanisme, i va ser, per això es diu batalla, perquè va haver-hi un enfrontament, però va ser amb bombes i tot. A Joan Fuster li van posar dos bombes, a Manuel Sánchez Guarnere,

que era un filòleg, també li van enviar un paquet amb un artefacte explosiu. Vull dir que va ser una... i encara n'hi ha recitalles d'aquella batalla. Va ser circumstàncies molt il·lusionants, però també molt d'enfrontament. Sí, sí, perfecte. A mi ja m'agraden les divulgacions perquè al final també és on hi ha més suc, jo crec.

00:06:03 El que sí que voldria preguntar-te, perquè clar, jo al final és que és veritat que des de Catalunya ja... bueno, ens centrem només en nosaltres i aquestes coses doncs ens són una mica més alienes, no? I també són importants, per suposat, no? Llavors, clar, jo el que em pregunto és això, diguem, aquesta secessió que hi ha sempre hagut...

Valencians i Valencià contra espanyol, és una cosa nova o creus que és una cosa que històricament el País Valencià sempre ha tingut aquest conflicte lingüístic?

00:06:34 No, el conflicte ha sigut al segle XX, a finals del segle XX, perquè quan la renaissance valenciana, que sorgís a imitació de la renaissance catalana, n'hi havia contactes entre lletreferits, escriptors, intel·lectuals, valencians i catalans, i també occitans, perquè també hi havia el... el lle mossí, no? Clar, l'atent... érem tan ignorants que no sabíem ben bé si l'occità i el català eren la mateixa llengua, però hi havia bona relació amb Catalunya. Què passa és que, clar, el franquisme va fer molt de mal i es va fomentar l'anticatalanisme, sobretot des de Madrid, des de la dreta espanyola es va fomentar i la dreta regionalista valenciana es va sumar a aquesta campanya i va fer molt de mal. Però vaja, bueno, encara continua, eh? Sí, no tan virulent, però hi ha sectors al País Valencià, però bé, són es sectors espanyolistes i que no parlen, que no parlen la llengua. Si està molt clar qui defensa realment la llengua i qui no.

00:07:58 Exacte. Perquè tu creus que... o sigui, la teva actitud en canvi, diguem, cap al castellà, creus que ha empitjorat, creus que ara tens una pitjor relació amb la llengua castellana o ets conscient que és cap a aquest, diguem, cercle de persones, saps?

00:08:08 Bé, a veure, el castellà jo, a veure, és la meva llengua, és la meva llengua materna i me l'estime molt i la considere i m'agrada molt la literatura en castellà, però clar, com que es tracta d'una qüestió de supervivència de la llengua minoritària i de la llengua minoritzada sobretot, doncs crec que s'han de fer tots els esforços possibles en favor d'una discriminació positiva i envers la llengua que està en inferioritat de condicions, perquè el castellà no necessita això que diuen que el castellà està en penida extinció, a mi em sembla una trampa humana, no? És que és una fal·lació absoluta. És totalment fals, però és una instrumentalització política d'un conflicte que existís, existís un conflicte perquè, segons la sociolingüística, i això ho sabràs, així n'hi ha hagut de molt bons sociolingüistes, Lluís Vicent Aracil, Rafael Dignoles, que ja ho van dir, dues llengües, o Jordi Soler i Camardons, dues llengües, la convivència és molt difícil, sempre n'hi haurà una que intentarà suplantar l'altra, i aleshores com que està clar que el castellà per força demogràfica, política social, digital, és clar perquè és que és una realitat, es filtra per tots els llocs, aleshores no tinc una animat versió perquè no la puc tindre envers cap llengua, com a filòleg és una aberració, però clar, s'instrumentalitza políticament, i aquest és el problema greu. Bé, jo veig que tant pel que fa a... és que ens afecta a tots, tant pel que fa a Catalunya, Balears i València, a principis d'any van iniciar unes estadístiques que es van publicar a Vilaweb, pel que fa a l'ús del català, i ha baixat, la de ballada ha sigut molt gran en pocs anys, sobretot pel que fa a l'ús, i Barcelona és un exemple també, és un exemple que clar, el País Valencià, a València últimament t'havia millorat l'actitud, l'estima, fins i tot l'ús, perquè hi havia un govern que era favorable, i a més

es manifestava contínuament en València, però clar, amb la dreta això no millora, que de tota manera, independentment dels governs que n'hi ha hagut, que poden ser menys o més favorables, el català està perdent pistonada, a País Valencià, a Les Illes i a Catalunya també, jo ho veig així, i a Balears és molt perigut el cas del País Valencià perquè tenim una immigració molt forta, en referència a l'estranger, a Balears és molt perigut el cas del País Valencià perquè tenim una immigració molt forta, en referència a l'estranger, perquè a l'estranger de Castella o d'Andalusia, més o menys, poden ser assimilables, però la gent llatinoamericana, slavs, troben que el paradís és una llengua totalment aliena i a més és com un destorp, si aprenem espanyol ja ho tenim bé, i no s'esforcin en absolut i no senten la necessitat ni la tenen, com que no és necessària la societat que vivim, aprenem els xiquers que l'escolaritzem però d'aquella manera, perquè l'ambient no és favorable, fora de les aules és l'únic contacte que tenen amb el català, fora de les aules s'ha acabat perquè veuran cadenes televisives, i per tant és molt difícil combatre això i assimilar aquesta gent lingüísticament i culturalment i econòmicament perquè ocupen feines menors o mal pagades, etc.

00:13:01 Sí, ho entenc, el que passa que em fa l'efecte que veig almenys, sobretot a Catalunya, això ja potser una mica fora de les preguntes que et faig ara, però sí que veig que hi ha una actitud molt negativa cap als immigrants perquè els veuen com el motiu pel qual l'ús del català està baixant, i no s'estudia potser com es podrien incloure més aquestes persones, no sé què hi penses tu al respecte.

00:13:30 A veure, ells no tenen absolut cap responsabilitat, ells són víctimes d'una situació que els margina perquè si no s'incorporen a les dues llengües oficials que hi ha en els territoris en els quals es parla català, doncs també estaran marginats. Sí que ha millorat, això

no ho he comentat, ha millorat el prestigi de la llengua, ha millorat moltíssim perquè sí que s'ha aconseguit una presència en els mitjans de comunicació jurídica, literària, etc. A Gandia, per exemple, el català és la llengua de prestigi, culturalment és la llengua de prestigi. I a més, totes les actes es fan en català, des de l'administració, des de l'atemptament, des d'associacions, etc., des de formació de professora, tot és en català. Però clar, la realitat demogràfica és la que tenim, i el dia no és una illa perfecta, una bombolla que es protegeix a si mateixa. Aleshores, clar, està immersa en una comunitat, en un estat, i és una realitat que no ens afavorís. Però el prestigi sí que s'ha aconseguit, això sí que és de veres, com a mínim a València, les comarques entre les valencianes, si tires cap a la Canda és una bona història, perquè està molt a la perifèria, però si com a Catalunya és la llengua de prestigi.

00:15:03 Sí, jo això també ho noto, de fet.

00:15:05 Sobretot, si parlem de...

00:15:07 Digues, digues.

00:15:08 Com?

00:15:09 Digues, digues. No, no

.

00:15:10 No, que... Clar, és que al País Valencià està molt polaritzada la qüestió lingüística, perquè és l'esquerra la que sempre l'ha defensat, però no han tingut una dreta com Convergència i Unió, l'antiga Convergència, que era catalanista. Al País Valencià, això ha

existit, però ha sigut tan minoritària que el Partit Popular l'ha assimilat i l'ha integrada des dels països originals. Aleshores, dissortadament només és l'esquerra, incluint el PSC-PB, el Partit Socialista del País Valencià, etcètera, la que defensa la llengua.

00:15:51 Clar.

00:15:52 Jo el que sí que... O sigui, estic d'acord amb tu, que sí que crec que el prestigi ha crescut descomunalment també a Catalunya,

00:15:59 I fins i tot, potser, jugo una mica a la contra, no sé si tu això ho has percebut a la teva experiència com a mestre, però una altra professora em parlava que és de Terrassa i és d'una escola que sí que és veritat que és d'alta complexitat, no? I els seus alumnes, que la seva majoria són immigrants, li diuen que el català sona com o pijo, no? Que sona com la llengua que parlen els rics, no sé com dir-te. I a mi, ostres, això em sembla molt fort, perquè comparat amb el cas de la Safford, per exemple, a mi la ___ sempre m'ha dit això, que allà els pagesos són els que parlen en valencià, que els de la capital, els de València, els més rics parlen en castellà, no? I que sigui just al contrari sempre m'ha semblat molt, no sé, molt curiós, i no sé si també hi ha aquesta percepció per part de l'alumnat de ostres, profes, que el català em sona pijo o coses així.

00:16:51 Bueno, clar, sí, ho he d'explicar bé. El català s'ha mantingut sobretot als pobles, però també a les ciutats mitjanes. Estic parlant, per exemple, de Gandia, Alcoi, Vilareal, que són ciutats de 50.000, 70.000 habitants. En aquesta ciutat sí que s'ha mantingut molt millor que en les ciutats com València, Castelló o Alacant, les capitals, diguem-ne, de província, que

són ja molt grans. També perquè han rebut molta immigració des de fa moltes dècades. I justament en el moment del franquisme, que el català no tenia cap presència. Ara es pot percebre que, efectivament, per exemple, a Gandia, la gent que parla català, clar, són la gent de sí. I, per tant, són les que tenen una situació econòmica, diguem-ne, més estable, classes, treballadores mitjanes altes. Clar, la gent que ve de fora normalment ocupa la facció més pobre de la societat. Però jo crec que sí que no té la mateixa connotació, El català és molt minoritari i hi ha molta gent treballadora. El País Valencià no ha tingut una burgesia valencianista que es vinguera fidel a la llengua. I, aleshores, d'aquesta percepció, jo crec que el País Valencià és diferent. El que sí que s'ha aconseguit és que no es veu el valencià com una cosa de poble. Perquè, antigament, sí que va, mira, parla el valencià de poble, un paletó, no? Ara no, ara hi ha molta gent, bueno, òbviament, culta i que ha estudiat a la universitat i que parla un valencià molt correcte perquè l'ha estudiat i no hi ha la percepció de valencià, cosa de paletos, d'incults. Això també ha millorat. Clar, ara tenim aquest estatus lingüístic que el català té aquesta actitud més favorable, en el sentit de la utilitat.

00:19:03 Llavors, què creus que és el que tura el teu alumnat, per exemple, d'adoptar més el català? Quins creus que són els motius? Com podem abordar aquesta situació?

00:19:13 Bé, al cas de Gandia, la gent que els pares el parlen, hi ha molta gent conscienciada per transmetre la llengua, però, clar, la societat no l'acompanya. Hi ha campanyes molt fortes d'espanyolisme, de lingüisme, hi ha gent que protesta de seguida. No la veuen com a útil, com a necessària, perquè, per exemple, ara el conseller de sanitat ja ha anunciat una cosa molt significativa, que el Valencià puntuarà menys, a l'hora de fer punts de cara a l'administració, que qualsevol llengua de la comunitat euroeuropea. És a dir, si tu saps lituà, o

hongarès, o la llengua que sigui d'Europa, te donaran 6 punts, i si saps valencià, te'n donaran 4. Això és un atac directe al prestigi de la llengua. I és com a mèrit, ja no ho demanaran com a requisit. I si no existeix la necessitat d'estudiar-lo de cara a l'administració pública, la gent l'emprescindirà perquè no la necessiti. És la societat la que no acompanya els immigrants. No veuen el valencià com una cosa necessària. Saben que poden viure sense la llengua. La deixen de banda perquè no la necessiten. Això és una bomba per a l'ús, per a la normalització de la llengua.

00:20:54 És que ens trobem en un moment molt curiós, no sé com dir-ho, perquè el país valencià està a la dreta espanyolista, però després veiem que a Andorra ara han implementat aquesta mesura de si vols tenir la nacionalitat andorrana, perquè per a la català sí o sí has de tenir el veu, que és un gran avanç, però quanta gent viu a Andorra.

00:21:15 El que passa és que Andorra té un problema gravíssim. Representen el 30% de la població catalana parlant andorrana. La resta són espanyols, portuguesos o francesos.

Segurament s'han vist obligats a implantar aquesta mesura perquè si no, la llengua es perd, perquè no poden assimilar la gent de fora. Si no posen aquest requisit necessari de cara a l'administració, a Andorra es veuen en perill. Jo no sé si arriben tard, perquè al final les necessitats econòmiques són les que impeden, les que s'imposen per damunt de mesures administratives, polítiques. I Andorra és un estat cru, no té força. És un estat mínim, és un ministat. I està rodejat d'Espanya i França, que són dos monstres del jacobinisme i del centralisme. Aleshores ho tenen molt difícil, també. Tot i que l'única llengua oficial tenen problemes. I en el cas d'una suposada hipotètica independència de Catalunya, Catalunya també ho tindria molt difícil de mantenir la llengua, perquè demogràficament la gent que ve

no assimilada és molt gran. És un volum de persones tan enorme que no hi ha eines possibles per assimilar-la.

00:22:52 Clar, clar, clar. Llavors ja per acabar una mica amb l'entrevista, tu quin creus que és el pronòstic? Com a professor, com veus que està el panorama, l'estat de la qüestió? Com creus que va tot això?

00:23:07 Doncs jo crec que el català està malalt. És a dir, està molt tocat i no li agura un bon pronòstic. Jo crec que si no s'implanten mesures fortes, que no sé com fer-ho, no sé com ho podem fer, i no sé si podran fer-ho, anirem de ballada. Anirem vingants pel que fa a l'ús, pel que fa al nombre de parlants, i al final seran més, serem una minoria, i, disortadament, crec que al segle XXI serem una miqueta com a Occitània, que l'occital català serà una anècdota i es parlarà per una minoria molt... no sé Catalunya, però el País Valencià jo veig que la cosa va en franca de ballada. No li aguro un bon futur. Jo soc una persona optimista, eh?

00:24:07 Sí, sí, sí.

00:24:09 Però és que ho veig malament, molt malament, perquè ho veig en perspectiva. I clar, als anys 80, quan jo tenia 15 anys, 17 anys, veia que hi havia moltes il·lusions, que la gent s'incorporava, que el Valencià, per exemple, es parlava un 60% de la població total de tot el País Valencià, que en algunes comarques, quan les a fora era el 85%, el 90%, però clar, ara això ha anat a la ballada, una baixada dràstica. I si no es posen mesures fortes i serioses, tenim les de pedre. Jo l'única solució que veig és la independència. L'única solució és la sobirania, l'autonomia, però l'estat no ens afavorirà. L'estat espanyol és homogenitzador,

monolític, monolingüe i no entendrà mai la diversitat, ni lingüística, ni cultural, ni sexual, ni cap tipus de diversitat. Així que ho veig magre, ho veig malament.

00:25:20 Molt ben dit, però tens tota la raó, ja ho deia la Carme Junyent, que és el que hi ha, que el català està malalt. A Catalunya, Barcelona ho veig una mica com el País Valencià, veig que l'estat és una mica similar, però sí que sento que les províncies Girona i Lleida encara aguanten i part de Tarragona també, amb les terres de l'Ebre, però veig que l'àrea metropolitana, l'AMB, està més que perduda, sincerament.

00:25:50 Clar, però és que hem de pensar que a Barcelona són 1.600.000 habitants, a València són 800.000 i tota l'àrea metropolitana, pràcticament és la mitjana de la població de Catalunya, i això és un pes grandíssim, i València pas igual. El que és València, a tota l'àrea metropolitana, i a la Cantelts, que és l'altre núcleo poblacional demogràfic important del País Valencià, el castellà és a marges forçades i és que és hegemònic. València és una anècdota en aquestes... i aleshores, clar, això té un pes molt important a la resta del país. I comença per les capitals i després s'escampa com una taca, però la resta és com un càncer. La realitat és que és horrible la comparació, però és així. És una comparació molt plausible.

00:26:51 En fi, farem el que podrem.

00:26:53 Exacte, això ja, bueno, les properes generacions. Nosaltres seguim sent pròpies. Els que vinguin darrere ja faran el que podran, també. No sé què els dixerem en herència.

Entrevista D

00:00:00 Jo estic fent la meua tesi de màster sobre les actituds lingüístiques d'altres alumnes, aquí als països catalans en general. També tinc alguns entrevistats que són del País Valencià. I la gent d'aquí del Vallès, aquí entrevistat, ostres, no em plantegen una situació o un context que, diguem, molt optimista. Saps? Llavors, si et sembla bé, comencem ja. Aviam, tu fa quant que ensenyas? Com ha de tenir aquest context?

00:00:35 Doncs mira, vaig acabar la carrera el juny del 2004 i vaig començar a treballar de proper el setembre del 2004.

00:00:45 Hòstia, vint anys.

00:00:47 És a dir, sí, gairebé vint anys.

00:00:49 Aquest any vint?

00:00:51 Sí, sí.

00:00:52 I sempre el Vallès?

00:00:54 Amb excepció d'una vegada una substitució al Montserrat Roig de Sant Andreu de la Barca, que és creu al riu i ja estàs al Baix Llobregat, però és l'única excepció. Ah, sí, i cinc dies a l'institut Esteve Tarrades i Illa de Cornellà de Llobregat.

00:01:08 Vale, molt bé.

00:01:10 Un institut molt peculiar, per cert.

00:01:12 Per què?

00:01:13 Bueno, perquè vaig arribar allà, era una substitució per quatre dies per cobrir una senyora que se n'anava a un congrés. I llavors ja. I em va tocar fer les socials a Tercer Desso, els quatre grups que hi havia. I em van dir, els grups aquí els teniu separats per nivells. Veuràs que són els que tiren més, els B no tiren tant, el C els hi costa una mica, i el D els hi costa bastant. I a l'hora de la veritat va ser, l'A i el B eren les txonis de Cornellà de tota la vida, el D eren tot de sud-americans que algú pillaven de català, i el D eren tot de marroquins que no parlaven ni papa ni de català ni de castellà, i que es passaven tota la classe... Parlen andalí ja... No, no, no parlant, si parlant rai, corrent, saltant, allò era incontrolable, i a més hi havia una barrera lingüística important, i clar, com els hi pais seure aquests tios? O no m'entenien o ho fèiem veure, però de veritat era...

00:02:12 Insostenible.

00:02:13 Insostenible, jo no sé com, i hi ha molts instituts així, em consta, perquè he parlat amb companys que han fet substitucions.

00:02:19 Ni català ni castellà, eh?

00:02:20 Ni castellà. No, no...

00:02:22 I el tema aules de Cullida ja no es porta o què?

00:02:25 Em sembla que les aules de Cullida les... Fa un parell d'anys, crec que el departament les va retallar. I llavors van dir que el requisit per anar a l'aula de Cullida era de venir d'un país de fora de l'àmbit lingüístic...

00:02:39 Romànic, romànic.

00:02:40 Sí, romànic o llatí, saps? És a dir, que d'aquesta manera els llatinoamericans, per exemple... No cal que prenguin català. No cal que vagin a l'aula de Cullida.

00:02:48 D'acord.

00:02:49 Aviam, sí. Ho puc entendre perquè sí que és veritat que ells ho tenen lingüísticament més fàcil. Vull dir, el català i el castellà no deixa de ser... Bueno, són llengües cosines, no? Però... Però bé, em sorprèn de totes maneres tenint en compte que tenim una gran part... O sigui, la població migratòria cada any està d'alça. Vull dir, crec que... És una mica imprudent, no? Però bueno...

00:03:12 Tu, com diries que et sents respecte al català i el castellà? Quina actitud creus que tens cap a aquestes dues llengües? És positiva, és negativa, indiferència... Quina relació tens amb les dues llengües?

00:03:27 La meva posició en respecte a qui?

00:03:30 Tu i la llengua.

00:03:32 Jo i la llengua. Llengua, eh? Jo soc un ferm defensor del català, de la llengua catalana. Intento... Bueno, parlo català sempre amb tothom. Sempre, quan... La primera conversa o la primera paraula que dirigeixo amb algú sempre és en català. I poques vegades canvio d'idioma. Només canvio d'idioma en comptades d'ocasions.

00:03:54 Com ara?

00:03:55 Com ara, per exemple, mira, amb el meu fisio, que és argentí i sense voler... I tot i que porta vint anys vivint a Catalunya. Però sense voler, saps, el primer dia i tal, allò li va ir començar a parlar en castellà i ja està. I ja està. Però ell entén perfectament el català. Hi ha molta gent a rehabilitació que li parla en català i ell, cap problema. I després, amb gent que, per exemple, a Luminion ens hem conegut parlant en castellà.

00:04:23 Clar.

00:04:24 I llavors sí que hi ha més i em costa, saps? Però sí que és cert que... I la meva posició amb el català, a vegades, fins i tot, la meva família considera que és una mica repel·lent.

00:04:38 Sí. D'acord.

00:04:40 Va estudiar corregint pronoms febles.

00:04:45 Tant amics com familiars, eh?

00:04:48 Bueno, familiars, gent de la meva família.

00:04:50 Del teu voltant.

00:04:51 Els meus pares, per exemple, no els he hagut de corregir mai.

00:04:54 Home, eren de Reus, no?

00:04:55 Sí, bueno, i parlant amb localismes, el *plàtano* el *telèfono*, que totes aquestes coses són normals.

00:05:00 El correu al *bussó*.

00:05:01 Sí. Totes aquestes coses són normals, però... Sí, sí. No, no, no, jo ja tinc un... Saps?

Això ho he d'anar corregint dels meus fills, per exemple. I en el meu cercle d'amics, a

vegades, també, quan fan alguna d'allò, bueno, alguna, jo què sé, quan diuen alguna

castellanada, bueno, voldràs dir un *tal*, no? Un altre dia, per exemple, mirant el futbol, i hi

havia els fills d'uns amics, i van dir, va, ja robo, i voldràs dir robatori.

00:05:31 Un moment gran dictat, no?

00:05:32 Sí.

00:05:33 Sí, sí, sí. I per què creus que és això? És una qüestió política? És una qüestió de la llengua que t'agrada molt? La llengua catalana o...? És una qüestió...

00:05:43 Bueno, primer de tot, que m'agrada la llengua, perquè és la meva llengua. Segona cosa, perquè qui perd els orígens perd identitat, i la identitat és, bueno, perdó, i la llengua és un dels pilars fonamentals de la identitat del poble català. És a dir... Per això està tan perseguida la llengua, i per això la llengua... Per això sempre ens intenten atacar per aquí, amb la immersió i tot, perquè saben de què és el pilar fonamental de la nació catalana, la llengua. I la llengua va ser clau en la recuperació de la consciència nacional, no? És... És a dir, el fet que algú quan ve de fora, hòstia, que algú ve de fora i al cap de dos dies parla català, hòstia, eh, i és un dels nostres, saps?

00:06:19 Sí, sí. I crec que som un poble molt agraït amb aquesta gent que fa esforços.

00:06:24 Sí, això és veritat, som un poble molt agraït. I som un poble també, de la mateixa manera que som agraïts, acostumem a *rajar* bastant, castellanada, *rajar*, ja ho sento, acostumem a *rajar* bastant de, per exemple, de quan trobem algun veí d'aquí robí, per exemple, que porta 60 anys vinint a Catalunya i no entén el català, i en canvi veus els refugiats d'Ucraïna que porten uns mesos aquí i, hòstia... I almenys t'entenen.

00:06:45 I almenys t'entenen. No? també hi ha la voluntat de... Vull fer-nos entendre, no? O sigui, aquest... També s'ha de posar de la seva part. Jo, personalment, no parlo holandès, però esforçant-m'hi pots entendre alguna cosa, però has de tenir aquesta voluntat. Si està tancat de banda, però està clar que no voldràs sentir-ho, no? No hay peor ciego que el que no quiere ver, que diuen en castellà.

00:07:08 La meva militància lingüística també té a veure, lògicament, amb un component polític, perquè, a veure, el fet que la nostra llengua estigui en perill és culpa de la supremacia de Castella i de la seva cultura, que és el conjunt de l'estat espanyol. I, per tant, saps? Té un component polític, aquesta supremacia, perquè una de les coses amb què es veu és amb la llengua, en el cas de Catalunya

00:07:32 I això implica que tu, cap al castellà, tens alguna mena de reticència o animatversió?

00:07:40 Sí, sí. Bueno, tot i que jo parlo català, castellà perfectament, tot i que el parlo poc, però... a veure, reticència. Hòstia, és que no sé com es diu reticència.

00:07:52 És que has dit sí molt clarament i dic val, d'acord?

00:07:54 Bueno, reticència sí. Els meus nanos juguen al club de Rugbi Sant Cugat, hi ha molta gent que és d'altres llocs de l'estat i, sobretot, hi ha molta gent que és argentina i el club, per exemple, si mires les xarxes socials, ho veia estar mirant. Només el 23% de les publicacions que s'han fet des de començament d'aquest 2024 fins ara són en català.

00:08:16 De Sant Cugat, eh?

00:08:18 Sí, estem parlant de Sant Cugat, però clar... És a dir, llavors veus que... tinc una certa animatversió pel castellà perquè és un idioma que ha entrat com un elefant en una botiga de... en una botiga de copes de vidres, saps?

00:08:34 Exacte, i...

00:08:36 I després, també, que em fa ràbia que quan ve gent de fora que ni es plantegin, per exemple, l'aprendre al... O sigui, per exemple, que vingui una persona de Sudamèrica i es plantegi... que no es plantegi aprendre el català perquè amb el castellà ja li serveix, però si emigra a França, intentarà aprendre francès. I això és una de les coses que... per mi el castellà... I així, en pla de broma una mica, però també algo de sèrie hi havia. Vam fer, abans de festes de Nadal, vaig tenir una onada d'aquelles de desesperació de veure com la gent a Catalunya, molta gent que es pensa que parla català i el que està és parlant castellà perquè la sintaxi... O per exemple, donar petons, donar abraçades em dona igual... Saps?

00:09:30 O l'olorar i fer olor.

00:09:32 Aquesta altra, per exemple, jo a mi això em fa molta ràbia. I llavors quan intentes corregir algú et diu... Molta gent diu.. No parlis, estàs parlant una altra cosa. La meva filla va fer una espècie de broma i diu... “destrossar el castellà”. I vam començar a inventar-nos una sèrie de paraules com...

00:09:52 *Me estoy afegando.*

00:09:56 Per exemple, en el *pollastro, te pongo farigueta y romanino*. Va ser una època...

00:10:02 **Còmica.**

00:10:04 Ens ho vam passar bé, efectivament. I després... Amb això que et diu el català de les castellanades, tu si, per exemple, sents una nena o un nen o un company de feina que diu que aquest iogurt sap a maduixa. Clar, i el corregessin i diuen... Però en canvi, si tu en anglès, a la classe d'anglès, li dius al professor d'anglès, dius iogurt ostrauberri, et dirà tio, tu què dius. És a dir, es pot corregir quan ho fas en anglès però no es pot corregir quan ho fas en castellà. Per què creus que passa això? Bueno, per la supremacia del castellà per sobre del català. I perquè hi ha molta gent que es pensa bueno, almenys intento... perquè també aquesta societat va cap als mínims. Bueno, almenys ho he intentat. Què passa amb l'ESO? Ui, aquest nano no ha arribat als mínims. Bueno, però ha entregat els deures. Sí, bueno, ja, però sospès l'examen. Doncs aquest no, bueno, jo ho intento. Estàs parlant, estàs fent servir paraules del vocabulari que tenim al Diccionari català-castellà, però estàs fent una (?) intensa.

00:11:08 **Exacte. Tu, llavors, això conduint al plànol educatiu, tu com veus aquestes actituds en vers el català o el castell de l'alumnat que tens ara avui dia? Com veus el panorama?**

00:11:20 Fatal, horrorós. Primer de tot perquè ja ni el parlen.

00:11:24 Entre ells?

00:11:26 Entre ells. I després cap a tu... I tu els hi pots estar parlant en català. Jo sempre...

00:11:32 Et contesten en castellà?

00:11:34 Sí, molts. T'estic parlant de potser el 90%.I fins i tot ja arribem a Batxillerat. Jo sempre, sempre, sempre, sempre, amb qualsevol alumne ja sigui, i amb qualsevol circumstància, a la classe, al passadís, fins i tot pel carrer, per festa, sempre, sempre, sempre, sempre els hi parlo en català, sempre. I ells no és així.

00:11:54 No, no? I trobes que... perdona, que t'he interrompit?

00:11:58 No, no, no, ja havia acabat.

00:12:00 Et trobes amb el cas, perquè això m'ho han explicat molts professors de nens, bueno, de nens, alumnes en general, que són tots dos de famílies catalanes i que es parlen en castellà entre ells?

00:12:12 El meu fill va tenir una novieta.

00:12:14 Ah, sí?

00:12:16 I es parlaven en castellà.

00:12:18 I es diria Laia Balderich o així.

00:12:20 No, me'n recordo com es deia perquè menys mal que ja no la té. Però ella era de família catalana parlant i ell també, i entre ells dos parlaven castellà. Ja està. Així és com es comença, bueno, no es comença, així és com es porta un idioma a l'extinció, així és com es va acabar amb l'Irlandesa. En el moment en què, clar, per ella, bueno, que parlaven gaèlic, l'altre parla gaèlic, però entre ells dos ja parla en anglès i els fills... Perquè coneixen una escola anglesa o el que sigui. I els seus fills ja els parlen en anglès i ja està, ja s'ha acabat. I què passa a Irlanda? No sé quants parlants irlandès queden a Irlanda. Uns 80.000, 100.000, molt pocs, molt pocs.

00:12:56 Jo tinc una amiga que és irlandesa, i ella parla l'irlandès amb les seves amigues perquè van a una escola de línia, no sé si ho és així, però ja m'entens, irlandesa. I clar, et dic això perquè em ve de pas també per preguntar-te una mica el que penses d'aquesta nova mesura que s'ha proposat ara de crear un altre cop de portar aquí a Catalunya el sistema de línies, crear una línia català i una línia castellà per tal que es mantingui, es mantingui una miqueta el català, aquests parlants, aquest reducte, malauradament, aquest reducte encara el parli, no?

00:13:32 Això és una proposta? Qui l'ha fet, aquesta proposta?

00:13:36 Aquest nou partit que ha sortit ara

00:13:38 El de l'Orriols?

00:13:40 No, no, no. Un noi, un senyor que era filòsof...

00:13:46 Ah, el Graupera.

00:13:46 Exacte. El partit del Graupera proposa portar aquest sistema de línies de, bé, com a València o com al País Basc o com a Irlanda, que s'ha fet tota la vida. Què en penses? Creus que això és una... Perquè, aviam, si a Irlanda no ha funcionat, perquè molt bé, la meva amiga parla Irlandes amb els seus col·legues, però no parla enlloc més. Però sí que és veritat que el País Basc, bueno, és una mica més útil, no? I el País Valencià, a les zones catalanoparlants com la Safor, la Marina Alta i aquestes coses, també, bé, els pobles allà són catalanoparlants. Tenint en compte el context que tu estàs veient, creus que això és una mesura útil?

00:14:26 No, per res. Al contrari. Al contrari, és simplement aïllar una part superimportant de la societat de tenir la possibilitat de parlar en català. Perquè fixa't avui en la canalla, el que consumeixen, hi ha la poca tele que consumeixen, evidentment la consumeixen en castellà. Amb la gent del barri es relacionen en castellà. Els TikToks i allò que miren... Per descomptat tot en castellà. I l'únic lloc on tenen la possibilitat que se senti algo de català, és a l'escola, a l'institut, sí, fins i tot. Alguns, és que, clar, diuen que la... "No, el catalan és l'idioma de los profes"

00:15:06 En sèrio? S'ha dit això?

00:15:08 Sí, perdona. L'idioma de los profes. I potser per això una mica crea animat versió, però és que, clar, si ja deixa de ser l'idioma de los profes, ja no és res. I de qui és? Ja no és res. És a dir, a mi em sembla una estupidesa brutal. Vull dir, és la manera d'acabar amb el català per la via més ràpida possible. Perquè és que el món avança molt de pressa.

00:15:30 Moltíssim. Però llavors, tu creus que el basc està condemnant el basc? Fent això? Amb les *ikastolas*?

00:15:38 No, però jo trobo que el país basc té una altra consciència. Jo crec que hi ha una consciència nacional i amb la llengua diferent. I el nacionalisme basc no està tan lligat a la llengua.

00:15:52 Ah, a la llengua.

00:15:54 Trobo que nosaltres sí que basem molt... Mira, per exemple, les eleccions basques. El David Dufo té discursos en castellà, l'Arnaldo Tegui parla en castellà. Clar, tu t'imagines el Puigdemont. Per això llavors, clar, a mi em sembla que són circumstàncies diferents.

00:16:14 Són circumstàncies diferents. Igual que a Irlanda. No ho suposo, perquè és que, clar, l'anglès és una llengua que ja... La llengua farà que...

00:16:24 Sí, si un dia s'acabarà carregant el castellà, també. Perquè quan comença amb anglicismos se li pot dir magdalena, que se li ha de dir muffin. O cupcake. O, per exemple, un dia sortia un gilipolles, no sé qui el va veure, en un TikTok, que deia Sí, ya, mi amor, no tiene secadora. *Practical sun drying*. Mira, és estendre la puta roba com tota la vida, saps? Sona com a ioga o algo així.

00:16:48 No, sí, jo crec...

00:16:50 Però també hi ha energia, i el tio se les donava de supercool,

00:16:52 perquè, clar...

00:16:54 Mira, supercool, he acabat de dir un altre anglicisme. Has descobert-ho, va. Doncs, clar, com no l'anglès s'ha de menjar l'irlandès que el tenen allà propet, si ja se'ns està menjant a nosaltres, que jo acabo de dir supercool.

00:17:04 No, però sí, evidentment, aviam, al cas d'Irlanda també trobo que històricament també, bueno, és molt dramàtic, no? Tot plegat. Però sí que és veritat que jo no hi estic d'acord amb una de les línies, però a tard o un momento faig una mica de... d'advocat del diable. Tu que... D'acord. Anem a idear això i una part de l'alumnat es perdrà aquesta possible educació en català, no? Però jo parlava amb un professor l'altre dia, que és valencià, també va anar a una escola de línia i ell en parlava sobretot del capital cultural que tenien els estudiants que anaven a la línia valenciana i una mica aquest estatus, no? I que molts espanyols anaven allà per una qüestió xenofòbica,

realment, de no voler que els fills anessin amb els gitanos o amb els marroquins o amb els sudamericans a l'escola i els portaven a la línia valenciana. I d'aquesta manera, doncs van aconseguir una mica de parlants, no? En el fons. Tu creus que, potser, creant aquesta línia, d'acord, crearíem un elit, que té moltes coses negatives, però que potser es tornaria més prestigiosa i que els altres dirien ah, bueno, anem a plantejar-nos-ho. Això és una part del debat que es planteja al Twitter. Tu què en penses d'això?

00:18:18 Bueno, però és un bon argument. És un bon argument. Sí, sí, trobo que sí. De totes, ara tornaré aquí després, eh? Però ara que deies això de que les llengües de les elits hi ha un trenta minuts de la Catalunya Nord.

00:18:34 Ah, sí, jo sé qui el va fer. És el pare d'un amic meu.

00:18:38 Que ho diu en algun moment, que el català ara, avui en dia, va haver-hi un moment a mitjans del segle XX que el català era la llengua dels pagesos i la llengua dels pobres i dels catetos. I de que ara, gràcies a entitats com la Bressola doncs que el català per Perpinyà, bueno, i a la Catalunya Nord és una llengua, hòstia, d'ascensor social, una llengua de culte, hòstia, quin tio, hòstia, la privada, que és la Bressola, que és la llengua de l'estat, ja que és d'estat.

00:19:10 Sí, sí, i que... Sí, sí, sí.

00:19:14 Portes el xandall [de l'equip] també? Ole!

00:19:16 Sí, sí. No, no, i dissabte vam anar Perpinyà.

00:19:22 I xerren catalans, els jugadors?

00:19:24 No, perquè pensa que a la Catalunya Nord, la particularitat de la Catalunya Nord, que he llegit bastant sobre el tema lingüístic i sobre la Catalunya Nord, pensa que el 70% dels habitants de la Catalunya Nord no són nascut, llavors amb això ja és difícil.

00:19:36 Clar.

00:19:38 I de l'USAP, el primer equip de l'USAP, només hi ha un jugador nascut a la Catalunya Nord.

00:19:42 Ostres.

00:19:44 Bueno, a part hi ha l'entrenador que també ho és, i alguns segons, i assistents i tal, però de jugadors de la primera equip només un és nascut a la Catalunya Nord.

00:19:52 D'acord.

00:19:54 És un reducte, digue'm. El que sí que, per exemple, vas a l'estadi de l'USAP i està tot rotulat en francès i en català. Però vas al bar a demanar-te una cervesa i a la botiga tampoc. I ni t'entenen. Els hi dius i ni t'entenen. La megafonia està en francès i després en català. Però no, no t'entenen.

00:20:10 Sí, jo vaig conèixer a la directora, em penso, i al cap d'estudis de la Bressola penso que era una de les de Perpinyà, perquè n'hi ha vàries. I tot i ser de Barcelona, t'ho prometo que són les persones que parlaven el català més correcte que he sentit mai. No t'ho pots, t'ho juro que no t'ho pots arribar a imaginar. Però clar, parlaven amb el seu dialecte i llavors, en lloc de dir “els nens i les nenes”, deien “els infants”, clar, com en francès. I la primera conjugació, “penso”, “pensi”. I era molt, molt curiós. Però sí que és veritat que allà hi ha aquest estatus i llavors és com, fent aquesta segregació en teoria, no es podria assolir aquest nivell *d'altoestanding*, que potser seria atractiu.

00:20:58 - 00:21:40 Interrupción externa

00:21:42 Això que em deies, hi volia tornar. Vale, sí. Creem unes elits i tot això. Molt bé. I d'aquí 50 anys amb qui parlem?

00:21:52 Ja. Sí, sí. És el que penso jo també.

00:21:58 Estic molt d'acord amb els arguments que dius, però clar... De fet, et recomano, no sé si has vist la sèrie aquella TV3 que van fer que es deia 300, que la feia un periodista historiador que es diu Josep Antoni Tortajada. I, bueno, parla dels episodis de la història i tal, i hi ha un capítol que és de la llengua i és que parla del que passa a l'irlandès. Clar, es diu 300 aquesta sèrie perquè la van fer el 2014, quan feia 300 anys del 1714.

00:22:30 Ja.

00:22:32 I parlava això, no sé qui ho deia, em sembla que era un lingüista que deia, clar, una llengua també és mort quan hi ha un moment que ja no tens amb qui parlar-la i deixa de ser útil quan no tens amb qui parlar-la. I llavors, per què tu transmetrà una llengua als teus fills si no la podran parlar amb ningú? Jo he estat de baixa, i tenia molt temps lliure, per exemple, tinc un curs d'italià de Planeta de Agostini del meu pare quan era jove, sempre he pensat el vull fer, el vull fer i el tinc aquí al traster, però saps allò que no l'he acabat fent perquè he pensat? I amb qui parlarà l'italià? Clar, amb qui parlarà l'italià? No perquè no he dit que no sigui important l'italià, però quan aniré a Itàlia? És que, clar, primer he dit que l'italià només es parla a Itàlia gairebé. Potser ja li treu una mica, però, i després, amb qui parlarà l'italià? Amb algú que digui o amb algun part del rubri que és italià? I ja està, i de què m'agrada? La gent ens ho sap. No, no, saps?

00:23:26 No, però sí, t'entenc, t'entenc.

00:23:28 I aquesta, jo crec que és la clau, no?

00:23:30 Vull dir, jo, quan això m'ho va dir el meu nòvio, no, perquè m'ho va dir, uà, Júlia, mira aquesta idea que proposa aquest partit, no sé què, ja li vaig aviam. Entenc el punt de vista, però és que tenim el cas, precisament, d'Irlanda i de Gales, que ens serveixen d'exemple de com això, realment, no et garantitza* un ús freqüent.

00:23:48 Garanteix, vols dir.

00:23:50 Tens raó. Perdona, perdona. No, però ja fas bé, ja fas bé, que sóc filòloga. Però bueno, en qualsevol cas... Això, que no tens aquesta garantia d'un ús freqüent, només per crear aquestes línies on s'ensenya amb aquest idioma. O sigui, això no farà immediatament que els nens, val molt bé, el meu professor em parla sempre en galès o sempre parla en irlandès, és igual, quan surti al pati parlaré amb el meu amic Michael en anglès o amb el que sigui. O sigui, no és una garantia directa. I jo crec que l'eix central de la conversa sempre és aquest concepte de utilitat. No? Altres professors, aquí entrevistat, em deien que abans, alguns eren també xerregos com jo, i em deien els meus pares sí que van aprendre català, però perquè en aquell moment ho veien cent per cent útil. Si jo vull aquesta feina, haig de parlar català. En canvi, fa l'efecte que aquest sentiment d'utilitat ja no existeix, ja no ho sé.

00:24:48 Sí, però saps per què? Perquè allà volen ser tots youtubers i influencers. Llavors, clar, no...

00:24:56 Si volguessin ser professors...

00:24:58 Hòstia, no és que per ser professor... Si volguessin ser bombers... Hòstia, és que per fer unes oposicions a bomber necessito un nivell alt. Sí, per exemple, a les Balears, per exemple, un altre cop a tenir...

00:25:12 Per ser infermera, no? El mític, famós vídeo.

00:25:16 Però no m'interpretis malament, jo vull fugir d'això de l'utilitat. Perquè jo sempre he defensat que una llengua no té per què... O sigui, defensar-se o té per què preservar-se perquè sigui més o menys útil. Perquè al final, una llengua és com una espècie... és com una espècie animal, no? També, que quan es perd una espècie, hòstia, l'ecosistema mundial perd alguna cosa. Doncs la humanitat, quan una llengua s'extingeix i es deixa de parlar, es perd alguna cosa. Perquè les llengües són molt més que paraules i maneres de comunicar-ho.

00:25:52 Bé, són matissos, exacte, és una cultura, és una manera de dir una sèrie de paraules que no ho pots dir en un altre idioma. Quantes vegades fan servir paraules d'un altre idioma? És que no sé com dir-ho això, però mira, és aquesta paraula per dir això, saps? I els catalans en tenim unes quantes d'aquestes. A mi em va passar a Holanda per dir “quina feinada”. Hòstia, és que no sé com dir-te, com... és que és molt concret, quina feinada, no sé com dir-ho.

00:26:20 Sí, i tu i jo, per exemple, ara estem *enraonant*, com ho dius això en castellà?

00:26:24 Exacte, sí, perquè és que no és parlar.

00:26:26 No, no estem parlant. No és el mateix, saps?

00:26:28 No, no, no. Ni estem xerrant, no?

00:26:30 No, no estem en xerrant, tampoc.

00:26:32 Sí, és que és... Evidentment, jo com a lingüista també tinc aquesta visió de la llengua, no? No només és una eina de comunicació, hi ha molt més transfons, no? O sigui, com el teu cervell funciona, saber dues llengües, per exemple, no té el mateix impacte que una persona que és simplement monolingua, saps? Jo crec que també això és part del problema. Jo crec que ara ja tenim molta immigració que és molt monolingua, saps? I jo crec que tenen aquesta concepció de “només necessito una llengua, perquè tota la vida si n'haig d'aprendre, n'aprendré una”. I ja està, no? Més o menys és la impressió que a mi em fa, no? Vull dir, jo vinc del Marroc, et puc aprendre català o castellà? Evidentment castellà, perquè és el que m'obrirà més portes, no? Clar, llavors, si tenim aquesta situació tan negativa amb els estudiants, tu com intentes acostar el català a fer-los entendre que és molt més que una eina de comunicació, saps? Quina és la teva aportació a aquest pensament que tu tens?

00:27:30 Amb la canalla? Jo els hi dic que el fet de saber dues llengües, bueno, que... això, és el que tu deies. Saber dues llengües doncs et permet tenir un cervell més... més expandit, sí? I poder entendre, per exemple, a la vegada és un tercer idioma. Els catalans entenem molt millor l'italià i el portuguès que no pas els monolingües en castellà. Per exemple, quan els francesos diuen «fromage», nosaltres de seguida hi associem «fromage».

00:27:56 O «mangiare». Sí, clar.

00:28:00 En castellà diuen «queso» i «comer». Llavors, ja només... Això és un exemple, no? És una paraula tonta, però és que al final és... O sigui, saber idiomes. t'obre... Portes. T'obre portes a conèixer un altre idioma. I, evidentment, és que jo a vegades no entenc la gent que

diu, no? És que només vulgui saber... O sigui, que digui... No sé si m'estic explicant. Que vull triar només una punta. Sí, amb una ja està. Però amb una ja està penses, hòstia, i no t'agradaria algun dia, sense una conversa, hòstia, saber què estan dient? Seria allò que s'ha dit sempre, per exemple, em sembla que deia a « l'arte de la guerra », jo no ho sé, ara m'ho invento.

00:28:42 La informació és poder?

00:28:44 Sí. És a dir, si tu pots... Si tu pots piscar-te del que estan parlant alguns, diràs, no, no... “Estan hablando, yo como hablo español... Gilipollas”, que no... Totalment sí. I no ho entenc. De totes maneres, aquesta gent que... Per exemple, la immigració marroquina, no? Que dius, bueno, arriben aquí a triar catalans... És que, simplement, el castellà, vivint a Catalunya o vivint a l'estat espanyol, el castellà l'aprens per... Per gràcia divina. Sí, és que... Pam, et vas... Si arribes a un lloc el més normal és dir, mira... Jo crec que això hi hauria d'haver-hi alguna oficina de generalitat por ahí, d'aquests que s'assoren de... va, vine a Catalunya o emigra cap a Catalunya, que els hi digués, mira, si vens allà, posa't a aprendre català. Perquè el castellà... O sigui, aprenent català, tu aprendràs el català i tal i parlaràs un idioma i automàticament n'hi haurà un altre que et sortirà sol.

00:29:40 Totalment.

00:29:42 Perquè és l'idioma dels diaris, és l'idioma de les pel·lis doblades, és l'idioma dels funcionaris, és l'idioma de la justícia, és l'idioma de...

00:29:50 Aviam, jo quan feia el voluntariat per la llengua aquí a _____, totes les dones, perquè curiosament eren tot dones amb qui jo havia parlat, que eren o llatinoamericanes o del Marroc, em deien és que clar, si jo només sé castellà, no destaco de cap manera en una entrevista de feina. En canvi, si sé català i castellà, sí, perquè no només és el fet que parlis del català, és el valor afegit aquest d'agraïment que tenim als catalans de diostres, que portis dos anys aquí i ja estiguis fent tot el que pots per integrar-te a la nostra societat. Jo crec que aquí es premia molt aquesta intenció. Però clar, jo trobo que és molt complicat fer entendre això sense traspasar aquesta barrera política als instituts, que costa una mica. No sé.

00:30:40 Sí, costa perquè és que al final l'institut és unes hores al dia, són aquests opressors que t'expliquen quatre merdes que no serveixen per a res, perquè tot el que jo vull és estar en el parque comiendo pipas y mirando el TikTok, fumando porros.

00:31:00 Clar, tu quines creus que és el diagnòstic?

00:31:06 En quin sentit?

00:31:08 De la llengua catalana.

00:31:10 Ja, ja, però què vols dir en diagnòstic?

00:31:12 Creus que estem en un punt de no retorn quan es pot revertir aquest rebuig? O no sé com dir-ho.

00:31:20 Home, jo crec que sí que som a temps, no? Vegem si hi ha temps durant... no ho sé... El franquisme, el decret de nova planta, etc. Bueno, i abans... Hòstia, no ho sé si som a temps. Jo m'agradaria pensar que sí. M'agradaria pensar que sí, però no les tinc totes, que sí que som a temps. De la mateixa manera que ja no hi som a temps amb el canvi climàtic, per exemple. Més avisos dels que hem tingut, doncs amb la llengua també, més avisos dels que hem tingut i ja... No, quan arribem a tal ja estarem al punt de no retorn. I porta no sé quants anys dient... I ja està, ja hem fet tard.

00:32:00 Hem fet tard en tot.

00:32:02 És la naturalesa de la condició humana. Ja està.

00:32:08 Però jo crec que parlant d'això, de fet vaig fer també una entrevista i el professor amb qui parlàvem deia que realment el màxim enemic que tenim realment són les tecnologies. Ara per ara. Perquè l'estat espanyol sempre ens ha putejat, però ara no tenim control. Perquè l'estat espanyol era molt fàcil, a dia que ets l'enemic, podem atacar aquest problema. Però ara aquest problema no es pot atacar. Que tots els TikToks estiguin en castellà, que ells en Netflix i no hi hagi subtítols en català, que a TV3 ja no arriben com arribava Merlí, Pulseres, Plats Bruts...

00:32:42 I a més ens estem tirant pedres a la teulada. Perquè no sé si has vist... Tu has vist les sèries aquestes últimes de TV3 que hem fet?

00:32:48 No.

00:32:50 Hem fet ara una sèrie que es diu L' Acadèmia. No sé si et sona. Està penjada al 3Cat. És una coproducció entre Televisió de Catalunya, Amazon Prime i A3 Media. És una sèrie que té tant castellà i que a TV3 la met la més doblada al català. El nivell del doblatge de TV3 en els últims anys d'allò és lamentable. La qualitat del doblatge ha baixat en picat. Ja ni es molesten en intentar quadrar les veus. Són diàlegs que es veuen artificials. Tot, la sonoritat, tot plegat. I al final prefereixes veure... Jo, per exemple, he preferit veure la sèrie en versió original aprofitant que en tingui el castellà. Si en tingués l'anglès veuria sèries en versió original. Doncs passant del doblatge en català perquè realment es infecta. I no només del doblatge en català.

00:33:44 *Interrupción y final abrupto de la entrevista*

Entrevista E

00:00:18 Molt bé, M, doncs comencem amb l'entrevista, petita una breu presentació, no cal que incloguis el nom si no vols. Però sí que el tipus d'institut no en treballes, els cursos, el lloc, això sí, una miqueta, explica'ns

00:00:32 Ensenyo català a un institut de Badalona. Soc tutora de quart d'eso d'un grup aplicat, és a dir, que va vinculat cap a Cicles i no cap a Batxillerat. I després soc professora d'un grup de quart d'eso també que no és, que teòricament va encaminat del grup humanístic social que sapen per itineraris. Soc també professora de segon d'eso del grup A, que això vol dir que hi

ha alguns PIs a l'aula. I després soc també professora català de Batxillerat, de primer del grup tecnològic i de l'humanístic social

00:01:18 Sí, molt complet, sincerament, fas de tot. I en qüestió l'escola és pública, privada, concentrada?

00:01:27 L'institut és públic, s'ubica en una zona de Badalona que rep gent del centre, cosa que vol dir que hi ha una mica de barreja d'alumnat. La majoria és d'una classe mitjana baixa, però també hi ha mitjana baixa o baixa. I la majoria de l'alumnat té el castellà com a llengua materna, tot i que hi ha alumnat que és catalanoparlant

00:01:54 D'acord, i és una escola d'aquestes de, és que ara no recordo com es diu, alta complexitat?

00:01:59 No, és mitjana complexitat, o sigui ja no és ni alta. Tenim casos, però són aïllats. No ho considero, he viscut coses pitjors

00:02:11 Has viscut coses pitjors, d'acord, anem a deixar-ho aquí. Ara comencem més aviat, potser amb la part personal. Coneixes el concepte d'actituds lingüístiques, com te sents tu cap al català, cap al castellà? Si em pots explicar una mica la teva experiència...

00:02:26 Personalment?

00:02:27 Sí, la teva experiència lingüística.

00:02:30 Jo, el meu dia a dia, la meva vida la faig en català. Soc catalanoparlant amb la família, amb els amics. i parlo castellà amb les persones que no són catalanes és a dir, tinc amics que són de l'estat espanyol i parlo castellà, i si són d'altres llocs parlo en anglès, però el meu 95% tant laboral com personal és en català

00:02:59 D'acord, o sigui que tu diries que cap a totes aquestes tres llengües que parles els tens més o menys el mateix estatus o tens alguna clara preferència sentimental, fins i tot?

00:03:09 Home, sí, sentimental la meva, evidentment, és pel català. Les altres dues, el castellà i l'anglès, per mi estan en el mateix estatus

00:03:18 D'acord, d'apreciació, però bé, no la preferència, simplement, no?

00:03:23 No, la preferència meva és parlar en català. I el castellà i l'anglès són idiomes que també domino, també l'italià i per tant són idiomes que utilitzo sense cap tipus de problemes si l'he d'utilitzar

00:03:36 D'acord, perfecte. I quan el teu alumnat, quina diries que és l'actitud lingüística que tenen en general cap al català? Perquè en parles d'una situació bastant mixta, no? En general, tu què diries ara mateix, 2024?

00:03:54 En general, clar, en general depèn de l'aula on vagis. O sigui, per exemple, a Batxillerat la majoria és bona, a Batxillerat noto rebuig. És veritat que encara hi ha alumnes que a la classe catalana parlen català, però crec que és més per despiste que per menys preu. Perquè com que el seu dia dia el fan en castellà tota l'estona, crec que parla en castellà perquè ho fan així, tot el dia. Exacte, no cauen en castellà a l'hora de català. No he notat cap tipus de menys preu a Batxillerat. A segon, no hi ha cap menys preu. Els costa molt, sí que és veritat. És veritat que tinc només un alumne catalanoparlant a l'aula i sí que els costa molt parlar en català. Però si els ho dius, ho fan, segon d'ESO. Bé, són pobretes, en tenen 12 anys. I després, quart, sí que hi ha persones que mostren rebuig, sobretot el grup que va més encarat a cicles. Però l'altre grup humanístic o social no hi ha tant de rebuig. Et pots trobar algú, una persona o dos. En el grup de cicles hi ha molt més rebuig i el català directament, si poden, no el parlen.

00:05:20 Sí, és totalment respectable. Jo amb aquestes entrevistes m'he trobat moltes experiències. Tu venies de l'E., l'E.. Precisament vaig entrevistar dos mestres de prop d'on és ell, d'Oliva. I em parlaven d'una actitud fins i tot bel·ligerant d'alguns alumnes contra del valencià català, evidentment. I em va sorprendre molt. Bel·ligerant, o sigui, realment ràbia. Estem parlant de ràbia, no? I sí, no? I ara que m'ho dius, ostres, em sobta perquè és com... D'on creus que ve, no? Aquest sentiment, realment.

00:05:59 A veure... Clar, estic parlant de coses que jo dedueixo. Són famílies castellano-parlants que podria dir... A veure, això fa com de mal dir, eh? Els alumnes mostren certs plantejaments propers a l'extrema dreta. D'acord? No he dit que siguin d'extrema dreta.

00:06:21 És anònim, pots dir-ho, si vols

00:06:24 D'acord, val. Sí que noto certes... O sigui, són alumnes que han manifestat que Vox és un partit que els cau bé

00:06:33 D'acord

00:06:36 Llavors, jo crec que el motiu ve d'aquí. Sí que jo crec que potser són famílies. El procés a Catalunya potser es va mostrar totalment en contra i veuen el català com una imposició, no? Però... Clar, després... Jo els dic que la vida els posarà al seu lloc. És a dir, clar, una experiència que m'ha passat últimament. Perquè això és una xorrada i és més gòtic que un altre cop. Però vaja, jo tinc un alumne que es mostra molt proper a Vox i molt anticatalà. El Nil català no em servirà per a res, perquè jo parlo castellà sempre. I curiosament l'altre dia em vaig entrevistar amb la seva mare i em diu: "Tu saps que el Nil té una nòvia catalanoparlant i amb ella parla català." I dic: "No m'ho puc creure." Clar, a més a més són nens que tenen noms com Nil, Jan.

00:07:28 Sí, sí, sí, clar

00:07:31 Però ell és castellanoparlant, 100%. I diu, no, no, ara el Nil parla català amb la seva nòvia. I jo vaig dir, veus Nil, com mai saps el que et portarà la vida. Ara, de sobte, és una nòvia que parla català, que el seu pare et fa parlar català i ara t'aguanta. I llavors va dir, hòstia, doncs és veritat. Perquè clar, doncs ara et fots. Tot el que no has parlat aquest any ara ho hauràs de parlar en hores extra.

00:07:58 Sí, jo trobo també que potser ja des d'una experiència personal, de quan jo tenia aquesta edat i ho veia molt amb... Aquesta banda més contrària potser de l'extrema dreta o el que sigui. Quan tens 15, 16 anys que estàs desenvolupant aquesta identitat, és molt fàcil caure en radicalismes, no? Per això jo crec que bé, els neonazis tenien tanta fama els 90 entre els joves, perquè és molt fàcil crear aquest sentiment de comunitat de tu ets diferent a la resta, contracorrent, no? I crec que és un sentiment que ven molt i per això, o sigui, em sorprèn i no em sorprèn a l'hora. Però jo crec que la gent que ja pot reunir és molt fàcil que caiguin en aquests radicalismes i nosaltres som qui hem de pagar-ho, al final, com a mestres, i ens hem d'allocar constantment per... És que ni tan sols perquè parlin la llengua sinó perquè la respectin, que jo trobo que és el més distòpic de tot plegat. Haver d'exigir respecte al lloc on es parla una llengua és com... No sé, em sembla com molt estrany. Però el que sí que et volia preguntar, també tornant una mica a l'entrevista, trobes que hi ha hagut un canvi amb els anys? Perquè imagino que aquest no és el teu primer any com a professora. Des que vas començar fins ara, veus que la situació ha empitjorat, s'ha mantingut igual o...?

00:09:24 Per mi és que clar, jo sempre he treballat a l'àrea metropolitana: a l'Hospitalet, a Santa Coloma i a Badalona. Sempre he tingut aquest tipus d'alumnat, més o menys, siguin del centre o no, perquè això també interfereix. A _____ he treballat al centre de _____, que és un tipus d'alumnat, i he treballat a la perifèria, que és un altre tipus d'alumnat. Per mi sempre ha estat el mateix, no noto una variació. Jo vaig començar, la meva primera substitució va ser el 2018. Sis anys... Aquest deu ser el meu sisè, ja no me'n recordo, i no he notat cap canvi. Potser sí que a l'Hospitalet, que era el primer centre, només vaig ser-hi 3 mesos i l'alumnat,

no saps, tenia l'alumnat bel·ligerant també, però eren molt aïllats. Era un centre del centre d'Hospitalet, tenia gent més aviat del centre i no de la perifèria, perquè en el fons jo sí que veig un biaix de classe aquí. Lamentablement és així, crec. Qui és bel·ligerant? L'extraradi. Jo noto molt més bel·ligerant que cap al català.

00:10:48 Jo personalment no ho sé, però sí que m'he trobat amb una professora que és d'una escola d'alta complexitat, molt alta complexitat, i ella em deia que els alumnes li deien: "Però és que el català em sona pijo.

00:11:06 A mi també m'ho han dit això.

00:11:09 És molt fort perquè analitzem després el cas Valencià i el català és la llengua del poble, és la llengua que parlen els pagesos, perquè les elites parlen en castellà. Primera cosa que em sorprèn. I segona, aquest biaix de classe que parles, què creus que hem fet malament? No els hem integrat suficientment bé aquestes persones?

00:11:34 Jo crec que una cosa és l'àrea metropolitana. Per mi, a l'àrea metropolitana la llengua d'elit també és el castellà. El que passa és que passa més desapercibuda aquesta idea, i jo crec que també és molt diferent a l'àrea metropolitana que a la resta de Catalunya. Ho dic perquè jo soc de Reus, tinc aquesta doble perspectiva. A mi em fa l'efecte que a Reus la gent no veu el català com la llengua dels pijos. En canvi, a Barcelona...

00:12:07 La meva avia és de l'Espluga de Francolí i ja et ben asseguro que no és la llengua dels pijos

00:12:14 Per a mi, jo vinc de família de pagesos, el català no és la llengua dels pijos ni de conya. Allà queda més diluïda aquesta idea. Però aquí, amb el tema de la burgesia catalana, ha quedat molt... A ciutats com _____, la gent del centre és més catalanoparlant, o en aquestes potser són castellanoparlants. Per a mi, el català és l'eina de progrés social. Perquè jo tinc alumnes que veuries el cognom i dius, el cognom no és d'origen català estrictament dels Països Catalans. Però, per exemple, Jurado, tinc una alumna que es diu Jurado i és catalanoparlant, i segurament és perquè els pares o els avis van veure el català com l'eina. Que jo crec que passa d'això també, que segons les famílies o el que sigui, han quedat més aquesta idea, sobretot a l'àrea metropolitana, a ciutats com Santa Coloma, com Badalona. Per què passa això? El centre és catalanoparlant i la perifèria no ho és.

00:13:30 El Vallès igual, jo soc de Rubí i també el mateix de la meva àvia, i en canvi els meus avis, els altres, que són del sud d'Espanya, quan van arribar no van dubtar en aprendre el català, perquè per ells era, en aquell moment, clar, aquesta és una altra cosa, la veien útil. I ara em fa l'efecte que aquest sentiment d'utilitat ja no es té, saps? Perquè és el que dius tu, quan t'he preguntat les llengües que utilitzes m'has dit i que també siguin capaços de fer això, de saber que hi ha una llengua que també és útil com és l'anglès, quan realment si no vas a Anglaterra perquè hauríem de saber anglès, si ho penses, els meus avis no saben anglès i no passa absolutament res, i som feliços, però sabem que és útil, aquest concepte d'utilitat, i trobo que realment aquest treball, a part de les actituds lingüístiques també, i per què la segona no? Per què no hem aconseguit fer aquest canvi als meus pares sense arnegos? A mi m'han criat en català, parlant en castellà amb els seus pares, per què em sembla tan impossible ara que això passés? Tu

què veus a les aules? Amb què et trobes que dius, hòstia, és que no és la mateixa mentalitat? Creus que és la política? No ho sé.

00:14:56 Jo crec que una part és la política, però sí que és veritat que hi ha una onada migratòria que no ve de l'estat, moltes vegades per desconeixement. Moltes vegades ens hem trobat que arriben aquí, diuen que és això del català. Com pot ser que l'escolarització, i després una altra cosa, que jo crec que també ve política, però ve molt fomentada, perquè aquest debat es va obrir gràcies a un partit polític. És un debat que ningú havia obert fins a l'aparició de Ciutadans, i llavors jo crec que és a partir d'aquí que la campanya contra l'escola en català va fer forat. I a partir d'aquí, altres partits estatals, tot i que tenen la franquícia catalana, s'hi adapten també, perquè jo crec que el PSC no s'havia plantejat mai això i per no perdre vots també segueix el corrent. Llavors doncs clar, jo crec que també va per aquí la cosa. No és només el procés, jo crec, sinó també és l'aparició de partits que planteja que això abans era molt minoritari i després passa a ser una demanda. Continuo pensant que és molt minoritària la que s'hagi queixat que les assignatures siguin en català, per exemple. I en canvi, tinc alumnes castellanoparlants que s'enqueixen, que hi ha molts professors que parlen castellà. És que clar, això també és una altra variable. Molts professors no tenen el català com a llengua vehicular a l'aula, parlen castellà, socials, mates.

00:16:50 A l'institut on teníem l'E era un institut molt petit a Rubí, i després jo el vaig allargar i quan me'n vaig anar a un institut més gran de Rubí, d'aquests que hi ha mil alumnes, història i literatura universal a part de castellà, aquestes dues és que els professors et posaven l'examen en espanyol. La de llatí i la d'educació física també la feien en castellà, però tenien la decència d'examinar-te en català. I vaig pensar, però

després senties nois a la classe i noies que deien: "És que el català em sembla feo." I dius, com una llengua pot semblar lletja? I una llengua en què t'han educat des que vas a P3 no és un ens estrany. El primer cop que sents holandès pots pensar quina llengua més estranya és lletxa, però un cop passes això i comences a estudiar-la, cap llengua és lletxa. Llavors aquest rebuig, jo crec que va molt lligat a una ideologia, malauradament. Em costa de creure que tu naturalment tinguis aquest sentiment cap a una llengua amb la que has estat tan vinculat. No sé com explicar-ho, no entenc què es pot fer, saps? Com podem revertir això?

00:18:21 És molt difícil, és que ara mateix la immersió lingüística no existeix, és inexistent, i a més a més tenim el problema també que donem el nivell C amb quart d'Eso, però en català. Els meus alumnes a quart i la lingüística que tenen és brutal, i moltes vegades no entenen fins i tot, estem parlant de coses molt heavies, que classe de català s'hagi de parlar català, si no el parreu, joestic avaluant-vos la vostra capacitat oral. No entenc per què... I això és preocupant, que no entenguin que s'hagi de parlar català. O per exemple, la meva tutoria parla en català i després ja, quan el divendres tenim a tercera hora tutoria, ahir a tercera hora català i a quarta tutoria, i quan s'acaba català ja diu "bueno, ja està, ja està, no cal esforçar-se més".

00:19:28 Jo crec que el que més costa és el que dius tu, reprogramar aquestes ments, i potser ara que ho dius té molt de sentit que Ciutadans fos el primer partit sumament capitalista i liberal que implantés aquesta idea d'utilitat del castellà; objectivament és la llengua més útil que ara amb les intel·ligències artificials també ho podríem posar en dubte, sincerament. Però en qualsevol cas, crec que es va perdre aquesta consciència, potser una mica sentimental, que la digitalització no és compatible. Però clar, la gent

que vol diners, jo crec i una feina i al final la gent, jo entenc aquesta preocupació d'una persona que acaba d'arribar novinguda prioritzar el castellà i ho puc entendre, si no té cap de les dues llengües. Ara bé, el respecte trobo que és, no ho sé, hauria de ser una cosa mínima, i és això, m'he trobat amb professors que els pares no ho entenen, totes les comunicacions que els tradueixin. És una situació molt complicada, com els fas entendre això? Tu com entomes aquestes situacions conflictives de respecte, com et plantes?

00:20:45 He dedicat aquest institut on soc ara, no m'he trobat en gaires situacions d'aquest estil. Sí que hi ha immigració, però a la meva tutoria hi ha pares que no m'entenen en català. No m'he trobat en canvi o el castellà perquè si no no hi haurà comunicació. Jo ho intento, però llavors em diuen, no, recorda que no entenc això, que també m'emprenya perquè no domines el català, però és que portes 16 anys aquí, home, saps allò de dir: "no és que el català no l'entendo", ja perquè potser no t'ha donat la gana. Si no envies el mail en català, et diuen que no ho han entès. Jo també tinc un tipus de famílies que són no conflictives, però d'aquestes que no estan a sobre dels fills. Llavors, a la mínima excusa, ja et diuen que no entenen. Però si jo no rebo cap queixa, jo l'entrevista la faig en català i la comunicació és estrictament en català. Només aquelles famílies que em demanen que no han entès el correu, llavors sí que els hi tradueixo, però si no, no ho faig, m'ho han de fer explícit. I sí que vaig tenir la situació d'una família que era novinguda, que en una reunió em vaig asseure al seu costat i els hi anava traduint en castellà el que anaven explicant. Vull dir que no, jo ho entenc, però hi ha vegades que...

00:22:19 Com a filòloga catalana, és clar que ho entenc perfectament. Ara és molt curiós perquè precisament els holandesos estan passant una mica per exactament el mateix. El

que passa és que és una situació molt diferent perquè ells, d'alguna manera, s'han venut a l'anglès. Ells han volgut ser els més capitalistes de tots i els més comercials, i totes les empreses aquí, i què hi ha aquí? Suècia, per exemple. És que és una cosa bestial. I jo no tenia ni idea d'holandès, com cap de les meves companyes, per cert. I clar, jo des del minut zero m'he preocupat de prendre un mínim el diàleg bàsic: vols una bossa, vols el tiquet, perquè em sembla de sentit comú. Però et sorprendria la quantitat de gent que... igual. No sé si és aquestament monolingüe de necessito una llengua, punt, no necessito cap més. No sabem el que suposa que t'aliminin del mapa. El que passa és que jo sempre els dic als holandesos: a nosaltres ens maten, però a vosaltres us heu venut. Jo crec que és l'etern conflicte de local versus global. Com es busca aquest balanç, i malauradament, Barcelona i l'àrea metropolitana no deixen de ser el punt de mira. Bé, Montse, com a conclusió, anem allà, t'acaba una... ràpidet. Però tu què diries al final? Quins són els consells que tu donaries per promoure aquesta actitud lingüística positiva cap al català des de la teva experiència? Què veus que és el que funciona més?

00:24:06 Jo crec que el que funciona o que hi ha més predisposició a parlar-lo és que se n'adonin que si els fas parlar català no és que els estaràs contínuament dient que s'han equivocat perquè també tenen molta por. Crec que també va lligat, que saben que no dominen perfectament i que per tant els fa com cosa sentir-se tota l'estona assenyalats sinó de generar espais on vegin que parlar català és possible i que sobretot crear vincle amb l'alumnat. Jo crec que el fet de crear vincle personal fa que després sigui més fàcil que ells acabin parlant català i que hi hagi conseqüències. Jo per exemple els dic si tu no parles català a l'aula i tu vols aprovar doncs potser no aprofites, hi ha d'haver una conseqüència, però sí que s'ha d'establir un vincle i si et poses allà no et funcionarà. Jo sempre els hi faig bromes i si parlen passada

dic que és un idioma molt exòtic, no l'he sentit mai, i fins i tot al final s'ho acaben dient ells i llavors ells mateixos se n'adonen i canvien. Ho has d'enfocar des d'una altra perspectiva des de la perspectiva repel·lent catalana, si no des de la perspectiva anem-li a donar la volta, no sé si m'he explicat gaire bé i així s'aconsegueix perquè moltes vegades ja només amb un gest de no t'estic entenent, no t'estic entenent i es pica pedra, no és ni una setmana ni dues ni tres, potser són mesos, però al tercer trimestre estic recollint els fruits de picar pedra al primer i al segon. Jo crec que els catalans és una cosa positiva i negativa i jo crec que hi ha molts professors de català que pequen d'aquesta seriositat i ser molt exigents amb com s'ha de parlar i corregint tonteries que realment l'única cosa que fan és crear aquest rebuig d'escoltar, per parlar romanament no el parlo. Jo estic molt d'acord amb tu, també crec que és el que funciona i intentar no prendre'ns tan seriosament perquè al final bé, estem tots passant pel mateix i més val riure que plorar. Jo prefereixo sortir de l'aula dient almenys he aconseguit que parli català cinc persones més que l'últim dia que no pas de dir que ningú m'ha parlat català perquè com que soc una profe repel·lent les esses sonores i les sordes estan en viés d'extinció sempre ens quedarà a Reus quan vagi, si algun dia torno a Reus ja et diré, hòstia, allà seré feliç, sí que els hi has de fer notar i tot però a poc a poc primer que parlin i després a poc a poc ja anirem veient com ho anem treballant.

00:27:47 Clar, evidentment no aconseguiràs el mateix a Badalona, en l'institut on soc jo que a Terres de l'Ebre, clar, és així i crec que hi ha una mica off the record un gran problema que tenim és que l'Acadèmia Catalana està molt a la seva torre d'ivori, jo que acabo de sortir de filologia a l'autònoma i em trobava amb professors, no sé si tu vas a l'autònoma també ____, __ aquesta gent que diu “senyor, vostè no sap no canvies mai de llengua perquè és que no saps el que està passant allà” i és molt fàcil dir a la teoria tot el

que es podria fer però és que, me'n recordo que en un congrés va passar que una mestra de l'institut molt convenientment va dir, perquè no sé qui era era una amiga dels del Cabré però de la Universitat de Girona i del Pujol medievalista, que deia que sabien d'ensenyar els clàssics en versió original, sense adaptació i aquesta dona, en sèrio, molt ben dit li va dir, i entenc perfectament el seu punt de vista però d'entendre que d'una classe de 30 nens, 20 són estrangers i d'aquests 20, potser 5 tenen necessitats especials i amb prou esforços entenen *el Mecanoscrit de segon origen* que és dels anys 80, que ja els sembla boig i totes aquestes coses no em pots dir que els faci llegir el *Curial e Güelfa* és totalment utòpic, saps? llavors, jo crec que és això, ens prenem massa seriosament que dius, escolta, no, no som això saps? no sé, bueno es tracta, sí, de rebaixar una miqueta.

00:29:31 Jo crec que cada professor ha de ser conscient de on està i ha de saber què és el que pot fer i el que no i ha de ser conscient de fins on pot arribar i així t'estalvies molts traumes.

00:29:44 Totalment.

00:29:47 Perquè, clar, quan el primer any a ____ vaig arribar i era com, és que ningú em parla català, ningú a l'aula em parla català i aquí miracles no puc fer, perquè jo vaig entrar més a conèixer una miqueta lluitadora de la llengua de, salvem el català, ells es mereixen parlar català perquè si no quedarem discriminats del món i després te n'adones de dir, escolta, no sigui Joana d'Arc ja està, saps? no passa res, és així doncs ja està, no pots fer res més, ells trien també i són adolescents i moltes vegades no són conscients i potser també nosaltres tenim una feina i acabo amb això, que m'estic enrotllant tenim una feina que crec que les conseqüències i tot ho veus molt més a llarg termini és a dir, en un adolescent no veuràs cap

canvi a curt termini potser la goteta malaia que estem fent ara a quart potser tindrà rellevància d'aquí 4 anys totalment quan per exemple un decideixi fer un cicle superior o decideixi anar a la uni i digui, hòstia, que aquí hi ha classes en català que és una cosa mai vista a Badalona, no? i llavors és com, hòstia, hi ha un munt de catalans a la meva classe, però això què és? on és com, hòstia, valent, no? com per exemple el Nil, que ara s'ha enamorat d'un català no parlant doncs és de dir, mira, veus? a la vida poden passar aquestes coses o que et toquin a fer a Girona i que la persona no canviï de llengua i t'hauràs d'apanyar, i punt.

00:31:27 També n'hi ha de molt paritzades al català i a més a Girona, precisament amb el llacet groc, totes les senyores que diuen una cosa m'entens, però estic sí, sí, totalment d'acord jo personalment sí que trobo que vaig valorar molt els meus professors jo vaig fer catalana pels meus profes, per l'___, unlaia d'entre ells però sí que és veritat que l'impacte més fort va ser la meva de segona de batxillerat i després vaig recordar els altres professors que també m'havien agradat molt però és això, comentaris que m'havien fet en certs moments perquè tens tants impulsos que quan pares i dius hòstia, això que em va dir aquesta professora o aquest altre professor en aquell moment tan concret realment tenia un que, una rason de ser que diuen en castellà i trobo que sí, que és una cosa més a llarg termini ara, mentre faig això amb vosaltres també estic fent un qüestionari pels alumnes batxillerat, institut de totes les edats sobre el galès i una de les preguntes que feia aquest investigador era agrairé parlar en galès quan sigui més gran perquè és això la pressió social també quan ets adolescent de parlar tothom al pati, tothom parla en castellà no seràs l'únic friki que ho faci però de gran et servirà per la feina o per si et trobes una dona que t'agrada.

00:32:57 Jo penso que tinc alumnes que són catalanoparlants que a l'institut entre ells són castellanoparlants o germans catalanoparlants que a l'institut parlen en castellà què? que estrany això jo això a la SC m'ho he vist germans catalanoparlants a casa que a l'institut parlen en castellà per la pressió allà no és ni la llengua de l'escola que hi ha molta gent que ho vegi així continuem veient que és la llengua de l'escola però que cada vegada hi ha menys professors que l'utilitzen jo em queixo però jo era la primera però no per res.

00:33:45 Ahir també estava fent entrevistes i una professora m'ho deia és que no entenc si tots dos són catalanoparlants a casa però és que si et coneixes en castellà i sou cinc al grup i tots són castellanoparlants només sou dos, és que és estrany jo només amb un amic ens manteníem fermes i parlàvem català sempre entre nosaltres però és que és una tasca que no tothom potser vol fer jo ho puc intentar però objectivament quan tens 15 anys crec que la llengua és l'última.

00:34:19 Jo era castellanoparlant a l'institut també perquè jo vaig anar a un institut on tothom parlava castellà la majoria eren dos els que parlàvem català fins que a quart d'ESO vaig decidir vaig parlar amb els meus amics me'n recordo perfectament de dir 'perdoneu vaig parlar amb la meva àvia, crec que té raó em va dir que parlo molt castellà' i que no ho entenia i llavors vaig dir, 'jo parlaré català' i les converses van ser bilingües a partir d'aquell moment, jo parlava català si parlaven amb mi al final van canviar i parlaven amb mi en català però si parlaven amb tot el grup parlaven castellà i jo em mantenia, rara són les excepcions

00:35:42 Ho haurem d'entomar. Moltíssimes gràcies pel teu temps.

00:35:48 A tu, Júlia.

00:35:51 Que vagi molt bé.

Apéndice E. Cuestionarios

Cuestionario 1

Encuesta sobre actitudes lingüísticas - Cataluña

Start of Block: Información general

Estimado/a participante,

*Este estudio de la Universidad de Utrecht se centra en comprender cómo **los estudiantes** se sienten y se relacionan con respecto a las lenguas, específicamente haciendo una **comparativa entre el catalán y el castellano**. Tu participación es fundamental para ayudarnos a obtener una visión más completa sobre este tema.*

¿Qué son las actitudes lingüísticas?

Las actitudes lingüísticas son aquellas percepciones, sentimientos y creencias que tenemos hacia una lengua o variedad lingüística en particular. Estas actitudes pueden estar

influenciadas por una variedad de factores, como la cultura, la historia, las experiencias personales y el contexto sociopolítico.

Objetivo del estudio

El objetivo principal de esta investigación es analizar y comparar las actitudes lingüísticas hacia el catalán y el castellano. Queremos explorar cómo estas actitudes varían entre hablantes de ambas lenguas, así como identificar posibles patrones y factores que influyan en estas actitudes.

Procedimiento

La encuesta que estás a punto de completar consta de preguntas diseñadas para recopilar información sobre tus actitudes y percepciones hacia el catalán y el castellano. El tiempo estimado para completar la encuesta es de 10 a 15 minutos.

Confidencialidad y consentimiento

*Todos los datos recopilados en esta encuesta son anónimos y se utilizarán únicamente para fines de investigación académica. Tu participación es voluntaria y al completar la encuesta, **estás dando tu consentimiento para que tus respuestas sean utilizadas en este estudio.** Te agradecemos sinceramente tu colaboración en este proyecto.*

Tus aportaciones son de gran valor y contribuirán significativamente a nuestro entendimiento de las actitudes lingüísticas.

¡Comencemos!

Comencem!

Para más información o para resolver dudas, puedes contactar con:

j.lucasruiz@students.uu.nl

- Acepto (1)

End of Block: Block 5

Start of Block: Primera parte - Sobre tí

Q1 ¿En qué nivel académico te encuentras?

- Primaria (1)
 - Secundaria (2)
 - Bachillerato (3)
 - Grado medio (4)
 - Grado superior (5)
 - Formación profesional (6)
 - Grado (7)
 - Máster (8)
 - Posgrado (9)
 - Doctorado (10)
-

Q2 ¿Cuál es tu franja de edad?

- Menos de 10 (1)
 - De 10 a 14 (2)
 - De 15 a 19 (3)
 - De 20 a 24 (4)
 - De 25 a 29 (5)
 - Más de 30 (6)
-

Q8 ¿Cómo te identificas culturalmente?

- Catalán (1)
 - Español (2)
 - Más catalán que español (3)
 - Más español que catalán (4)
 - Tanto catalán como español (5)
 - Charnego (8)
 - Otro (9) _____
-

Q12 ¿Cuál la primera lengua que adquiriste de niño?

- Catalán (1)
 - Español (2)
 - Ambas por igual (4)
 - Otra (5) _____
-

Q12 ¿Con qué lengua te identificas más?

- Catalán (1)
 - Español (2)
 - Ambas por igual (3)
 - Otra (4) _____
-

Q13 ¿Cuál es tu género?

- Hombre (1)
- Mujer (2)
- Otro (3) _____

End of Block: Primera parte - Sobre tí

Start of Block: Segunda parte - Sobre tus hábitos lingüísticos

Q4 ¿En qué lengua hablas con estas personas?

	Siempre en catalán (1)	Más en catalán que castellano (2)	Tanto catalán como castellano (3)	Más en castellano que catalán (4)	Siempre en castellano (5)
Padre (1)	☐	☐	☐	☐	☐
Madre (2)	☐	☐	☐	☐	☐
Hermano/ Hermana (3)	☐	☐	☐	☐	☐
Compañeros de clase (4)	☐	☐	☐	☐	☐
Amigos externos a clase (5)	☐	☐	☐	☐	☐
Profesores (6)	☐	☐	☐	☐	☐
Amigos en el recreo/ descanso (7)	☐	☐	☐	☐	☐
Vecinos (8)	☐	☐	☐	☐	☐

Q5 ¿En qué lengua te hablan estas personas?

	Siempre en catalán (1)	Más en catalán que castellano (2)	Tanto catalán como castellano (3)	Más en castellano que catalán (4)	Siempre en castellano (5)
Padre (1)	☐	☐	☐	☐	☐
Madre (2)	☐	☐	☐	☐	☐
Hermano/ Hermana (3)	☐	☐	☐	☐	☐
Compañeros de clase (4)	☐	☐	☐	☐	☐
Amigos externos a clase (5)	☐	☐	☐	☐	☐
Profesores (6)	☐	☐	☐	☐	☐
Amigos en el recreo/ descanso (7)	☐	☐	☐	☐	☐
Vecinos (8)	☐	☐	☐	☐	☐

Q6 ¿Qué lengua usas en estas situaciones y redes sociales?

	Siempre en catalán (1)	Más en catalán que en castellano (2)	Tanto en catalán como en castellano (3)	Más en castellano que en catalán (4)	Siempre en castellano (5)
Tele (1)	☐	☐	☐	☐	☐
Youtube (2)	☐	☐	☐	☐	☐
Tiktok (3)	☐	☐	☐	☐	☐
Instagram (4)	☐	☐	☐	☐	☐
Música (5)	☐	☐	☐	☐	☐
Twitter o X (6)	☐	☐	☐	☐	☐

End of Block: Segunda parte - Sobre tus hábitos lingüísticos

Start of Block: Parte 3 - El catalán

Q7 ¿Cómo de importante crees que es el catalán para las siguientes situaciones?

	Importante (1)	Bastante importante (2)	No tan importante (3)	No importante (4)
Hacer amigos (1)	☐	☐	☐	☐
Ganar un buen sueldo (2)	☐	☐	☐	☐
Leer (3)	☐	☐	☐	☐

Escribir (4)	☐	☐	☐	☐
Consumir contenido en redes sociales (5)	☐	☐	☐	☐
Conseguir un empleo (6)	☐	☐	☐	☐
Ser más inteligente (7)	☐	☐	☐	☐
Ser más "agradado" (8)	☐	☐	☐	☐
Estar en Cataluña (9)	☐	☐	☐	☐
Cantar (10)	☐	☐	☐	☐
Hacer deporte (11)	☐	☐	☐	☐
Criar a los niños (12)	☐	☐	☐	☐
Ir de compras (13)	☐	☐	☐	☐
Hacer llamadas telefónicas (14)	☐	☐	☐	☐
Aprobar exámenes (15)	☐	☐	☐	☐
Ser aceptado por la sociedad (16)	☐	☐	☐	☐

Hablar con los amigos de tu escuela/centro (17)	☐	☐	☐	☐
Hablar con los profesores de tu escuela/centro (18)	☐	☐	☐	☐
Hablar con gente externa a tu escuela/centro (19)	☐	☐	☐	☐

End of Block: Parte 3 - El catalán

Start of Block: Parte 4 - Afirmaciones

Q10 A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el catalán. Indica si estás de acuerdo o en desacuerdo con ellas.

	Muy de acuerdo (1)	De acuerdo (2)	Ni de acuerdo ni en desacuerdo (3)	Desacuerdo (4)	Muy en desacuerdo (5)
Me gusta cómo suena el catalán (1)	☐	☐	☐	☐	☐
Prefiero la tele en español (2)	☐	☐	☐	☐	☐
En Cataluña se tiene que enseñar en catalán (3)	☐	☐	☐	☐	☐
Es una pérdida de tiempo intentar mantener el catalán (4)	☐	☐	☐	☐	☐
Me gusta hablar en catalán (5)	☐	☐	☐	☐	☐

El catalán es

una lengua

difícil de

aprender (6)

Usaré más el

catalán de

mayor (7)

Merece la

pena estudiar

el catalán (8)

El catalán no

tiene lugar en

el mundo

moderno (9)

El catalán

desaparecerá

porque todo

el mundo

habla

castellano

(10)

☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐

El catalán es
necesario para
adaptarse
plenamente
en Cataluña
(11)

Tenemos que
conservar la
lengua
catalana (12)

No tenemos
que obligar a
los niños a
aprender
catalán (13)

Me gustaría
que el catalán
fuera la
lengua de
poder en
Cataluña (14)

Es difícil estudiar ciencias en catalán (15)	☐	☐	☐	☐	☐
Eres de clase baja si hablas catalán (16)	☐	☐	☐	☐	☐
Prefiero que la educación en catalán (17)	☐	☐	☐	☐	☐
Si me casara, me gustaría que fuera con alguien catalanohablante (18)	☐	☐	☐	☐	☐
Si tengo hijos, me gustaría criarles en catalán (19)	☐	☐	☐	☐	☐
El catalán es una lengua de "pijos" (20)	☐	☐	☐	☐	☐

El catalán es la lengua del mundo rural (21)	☐	☐	☐	☐	☐
El catalán es "guay" (22)	☐	☐	☐	☐	☐
El catalán es anticuado (23)	☐	☐	☐	☐	☐
El castellano es una lengua de "pijos" (24)	☐	☐	☐	☐	☐
El castellano es la lengua del mundo rural (25)	☐	☐	☐	☐	☐
El castellano es "guay"	☐	☐	☐	☐	☐
El castellano esta anticuado (27)	☐	☐	☐	☐	☐
Eres de clase alta si hablas catalán (28)	☐	☐	☐	☐	☐

Eres de clase baja si hablas castellano (29)	☐	☐	☐	☐	☐
Eres de clase alta si hablas castellano (30)	☐	☐	☐	☐	☐

End of Block: Parte 4 - Afirmaciones

Start of Block: Parte 5 - El catalán y el español

Q11 A continuación leerás más afirmaciones sobre el catalán y el español. Indica si estás de acuerdo o en desacuerdo con ellas.

			Ni de acuerdo ni en desacuerdo (3)	En desacuerdo (4)	Muy en desacuerdo (5)
	Muy de acuerdo (1)	De acuerdo (2)			

Es importante hablar tanto catalán como español (1)	☐	☐	☐	☐	☐
Sólo se necesita una lengua en Cataluña (2)	☐	☐	☐	☐	☐
Hablar tanto catalán como castellano hace a la gente más inteligente (3)	☐	☐	☐	☐	☐
Los niños se confunden cuando estudian catalán y español al mismo tiempo (4)	☐	☐	☐	☐	☐

Hablar					
ambas					
lenguas te					
ayuda a	☐	☐	☐	☐	☐
conseguir					
trabajo (5)					
Es					
importante					
saber escribir	☐	☐	☐	☐	☐
en ambas					
lenguas (6)					
Todas las					
escuelas de					
Cataluña					
deberían	☐	☐	☐	☐	☐
enseñar a					
hablar					
catalán y					
español (7)					

Las señales de tráfico deberían estar en ambas lenguas (8)	☐	☐	☐	☐	☐
Ser bilingüe no es difícil (9)	☐	☐	☐	☐	☐
Saber catalán y español da problemas a las personas (10)	☐	☐	☐	☐	☐
Los niños en Cataluña deberían aprender a leer tanto en catalán como en español (11)	☐	☐	☐	☐	☐

Lo siento por
la gente que
no es
bilingüe (12)
La gente sabe
más cosas si
hablan ambas
lenguas (13)
La gente que
habla ambas
lenguas tiene
más
posibilidades
de hacer más
amigos (14)
Ser bilingüe
es algo más
común entre
la gente
mayor (15)

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

Hablar					
ambas					
lenguas te da					
posibilidades	o	o	o	o	o
de ascenso					
laboral (16)					
Los niños					
pequeños					
aprenden					
ambas	o	o	o	o	o
lenguas sin					
problemas					
(17)					
Tanto el					
catalán como					
el español					
deberían ser	o	o	o	o	o
importantes					
en Cataluña					
(18)					

No me gusta que el español gane importancia sobre el catalán (19)	☐	☐	☐	☐	☐
Me gustaría que me considerasen una persona bilingüe (20)	☐	☐	☐	☐	☐
Todas las personas en Cataluña deberían hablar catalán y español (21)	☐	☐	☐	☐	☐
Si tengo hijos, me gustaría que hablaran ambas lenguas (22)	☐	☐	☐	☐	☐

El catalán y
el castellano
pueden co-
existir en
Cataluña (23)
La gente solo
necesita
saber una
lengua (24)

☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

End of Block: Parte 5 - El catalán y el español

Cuestionario 2

Encuesta sobre actitudes lingüísticas - Comunidad Valenciana

Start of Block: Información general

Estimado/a participante,

*Este estudio de la Universidad de Utrecht se centra en comprender cómo **los estudiantes** se sienten y se relacionan con respecto a las lenguas, específicamente haciendo una **comparativa entre el catalán (valenciano) y el castellano**. Tu participación es fundamental para ayudarnos a obtener una visión más completa sobre este tema.*

¿Qué son las actitudes lingüísticas?

Las actitudes lingüísticas son aquellas percepciones, sentimientos y creencias que tenemos hacia una lengua o variedad lingüística en particular. Estas actitudes pueden estar influenciadas por una variedad de factores, como la cultura, la historia, las experiencias personales y el contexto sociopolítico.

Objetivo del estudio

El objetivo principal de esta investigación es analizar y comparar las actitudes lingüísticas hacia el catalán (valenciano) y el castellano. Queremos explorar cómo estas actitudes varían entre hablantes de ambas lenguas, así como identificar posibles patrones y factores que influyan en estas actitudes.

Procedimiento

La encuesta que estás a punto de completar consta de preguntas diseñadas para recopilar información sobre tus actitudes y percepciones hacia el catalán (valenciano) y el castellano. El tiempo estimado para completar la encuesta es de 10 a 15 minutos.

Confidencialidad y consentimiento

Todos los datos recopilados en esta encuesta son anónimos y se utilizarán únicamente para fines de investigación académica. Tu participación es voluntaria y al completar la encuesta, estás dando tu consentimiento para que tus respuestas sean utilizadas en este estudio.

Te agradecemos sinceramente tu colaboración en este proyecto. Tus aportaciones son de gran valor y contribuirán significativamente a nuestro entendimiento de las actitudes lingüísticas.

¡Comencemos!

Comencem!

Para más información o para resolver dudas, puedes contactar con:

j.lucasruiz@students.uu.nl

o Acepto (1)

End of Block: Información general

Start of Block: Primera parte - Sobre tí

Q1 ¿En qué nivel académico te encuentras?

- Primaria (1)
 - Secundaria (2)
 - Bachillerato (3)
 - Grado medio (4)
 - Grado superior (5)
 - Formación profesional (6)
 - Grado (7)
 - Máster (8)
 - Posgrado (9)
 - Doctorado (10)
-

Q2 ¿Cuál es tu franja de edad?

- Menos de 10 (1)
 - De 10 a 14 (2)
 - De 15 a 19 (3)
 - De 20 a 24 (4)
 - De 25 a 29 (5)
 - Más de 30 (6)
-

Q8 ¿Cómo te identificas culturalmente?

- Valenciano (1)
 - Español (2)
 - Más valenciano que español (3)
 - Más español que valenciano (4)
 - Tanto valenciano como español (5)
 - Charnego (8)
 - Otro (9) _____
-

Q12 ¿Cuál la primera lengua que adquiriste de niño?

- Valenciano (1)
 - Español (2)
 - Ambas por igual (4)
 - Otra (5) _____
-

Q12 ¿Con qué lengua te identificas más?

- Valenciano (1)
- Español (2)
- Ambas por igual (3)

- Otra (4) _____

Q13 ¿Cuál es tu género?

- Hombre (1)
- Mujer (2)
- Otro (3) _____

End of Block: Primera parte - Sobre tí

Start of Block: Segunda parte - Sobre tus hábitos lingüísticos

Q4 ¿En qué lengua hablas con estas personas?

		Más en	Tanto	Más en	
	Siempre en	valenciano	valenciano	castellano	Siempre en
	valenciano	que	como	que	castellano
	(1)	castellano	castellano	valenciano	(5)
		(2)	(3)	(4)	
Padre (1)	☐	☐	☐	☐	☐
Madre (2)	☐	☐	☐	☐	☐
Hermano/ Hermana (3)	☐	☐	☐	☐	☐

Compañeros de clase (4)	☐	☐	☐	☐	☐
Amigos externos a clase (5)	☐	☐	☐	☐	☐
Profesores (6)	☐	☐	☐	☐	☐
Amigos en el recreo/ descanso (7)	☐	☐	☐	☐	☐
Vecinos (8)	☐	☐	☐	☐	☐

Q5 ¿En qué lengua te hablan estas personas?

	Siempre en valenciano (1)	Más en valenciano que castellano (2)	Tanto valenciano como castellano (3)	Más en castellano que valenciano (4)	Siempre en castellano (5)
Padre (1)	☐	☐	☐	☐	☐
Madre (2)	☐	☐	☐	☐	☐
Hermano/ Hermana (3)	☐	☐	☐	☐	☐

Compañeros de clase (4)	☐	☐	☐	☐	☐
Amigos externos a clase (5)	☐	☐	☐	☐	☐
Profesores (6)	☐	☐	☐	☐	☐
Amigos en el recreo/ descanso (7)	☐	☐	☐	☐	☐
Vecinos (8)	☐	☐	☐	☐	☐

Q6 ¿Qué lengua usas en estas situaciones y redes sociales?

	Siempre en valenciano (1)	Más en valenciano que en castellano (2)	Tanto en valenciano como en castellano (3)	Más en castellano que en valenciano (4)	Siempre en castellano (5)
Tele (1)	☐	☐	☐	☐	☐
Youtube (2)	☐	☐	☐	☐	☐
Tiktok (3)	☐	☐	☐	☐	☐
Instagram (4)	☐	☐	☐	☐	☐
Música (5)	☐	☐	☐	☐	☐

Twitter o X
(6)

	☐	☐	☐	☐	☐
--	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

End of Block: Segunda parte - Sobre tus hábitos lingüísticos

Start of Block: Parte 3 - El valenciano

Q7 ¿Cómo de importante crees que es el valenciano para las siguientes situaciones?

	Importante (1)	Bastante importante (2)	No tan importante (3)	No importante (4)
Hacer amigos (1)	☐	☐	☐	☐
Ganar un buen sueldo (2)	☐	☐	☐	☐
Leer (3)	☐	☐	☐	☐
Escribir (4)	☐	☐	☐	☐
Consumir contenido en redes sociales (5)	☐	☐	☐	☐
Conseguir un empleo (6)	☐	☐	☐	☐

Ser más inteligente (7)	☐	☐	☐	☐
Ser más "agradado" (8)	☐	☐	☐	☐
Estar en Cataluña (9)	☐	☐	☐	☐
Cantar (10)	☐	☐	☐	☐
Hacer deporte (11)	☐	☐	☐	☐
Criar a los niños (12)	☐	☐	☐	☐
Ir de compras (13)	☐	☐	☐	☐
Hacer llamadas telefónicas (14)	☐	☐	☐	☐
Aprobar exámenes (15)	☐	☐	☐	☐
Ser aceptado por la sociedad (16)	☐	☐	☐	☐
Hablar con los amigos de tu escuela/centro (17)	☐	☐	☐	☐

Hablar con los profesores de tu escuela/centro	☐	☐	☐	☐
(18)				
Hablar con gente externa a tu escuela/centro	☐	☐	☐	☐
(19)				

End of Block: Parte 3 - El valenciano

Start of Block: Parte 4 - Afirmaciones

Q10 A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el valenciano. Indica si estás de acuerdo o en desacuerdo con ellas.

			Ni de acuerdo ni en desacuerdo (3)		
Muy de acuerdo (1)	De acuerdo (2)			Desacuerdo (4)	Muy en desacuerdo (5)

Me gusta cómo					
suenan el	☐	☐	☐	☐	☐
valenciano (1)					
Prefiero la tele	☐	☐	☐	☐	☐
en español (2)					
En la					
Comunidad					
Valenciana se	☐	☐	☐	☐	☐
tiene que					
enseñar en					
valenciano (3)					
Es una pérdida					
de tiempo					
intentar	☐	☐	☐	☐	☐
mantener el					
valenciano (4)					
Me gusta hablar					
en valenciano	☐	☐	☐	☐	☐
(5)					
El valenciano					
es una lengua	☐	☐	☐	☐	☐
difícil de					
aprender (6)					

Usaré más el valenciano de mayor (7)	☐	☐	☐	☐	☐
Merece la pena estudiar el valenciano (8)	☐	☐	☐	☐	☐
El valenciano no tiene lugar en el mundo moderno (9)	☐	☐	☐	☐	☐
El valenciano desaparecerá porque todo el mundo habla castellano (10)	☐	☐	☐	☐	☐
El valenciano es necesario para adaptarse plenamente en la Comunidad Valenciana (11)	☐	☐	☐	☐	☐

Tenemos que conservar la lengua valenciana (12)	☐	☐	☐	☐	☐
No tenemos que obligar a los niños a aprender valenciano (13)	☐	☐	☐	☐	☐
Me gustaría que el valenciano fuera la lengua de poder en la Comunidad Valenciana (14)	☐	☐	☐	☐	☐
Es difícil estudiar ciencias en valenciano (15)	☐	☐	☐	☐	☐
Eres de clase baja si hablas valenciano (16)	☐	☐	☐	☐	☐

Prefiero que la educación en valenciano (17)	☐	☐	☐	☐	☐
Si me casara, me gustaría que fuera con alguien valenciano (18)	☐	☐	☐	☐	☐
Si tengo hijos, me gustaría criarles en valenciano (19)	☐	☐	☐	☐	☐
El valenciano es una lengua de "pijos" (20)	☐	☐	☐	☐	☐
El valenciano es la lengua del mundo rural (21)	☐	☐	☐	☐	☐
El valenciano es "guay" (22)	☐	☐	☐	☐	☐
El valenciano es anticuado (23)	☐	☐	☐	☐	☐

El castellano es una lengua de "pijos" (24)	☐	☐	☐	☐	☐
El castellano es la lengua del mundo rural (25)	☐	☐	☐	☐	☐
El castellano es "guay" (26)	☐	☐	☐	☐	☐
El castellano esta anticuado (27)	☐	☐	☐	☐	☐
Eres de clase alta si hablas valenciano (28)	☐	☐	☐	☐	☐
Eres de clase baja si hablas castellano (29)	☐	☐	☐	☐	☐
Eres de clase alta si hablas castellano (30)	☐	☐	☐	☐	☐

End of Block: Parte 4 - Afirmaciones

Start of Block: Parte 5 - El valenciano y el español

Q11 A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el valenciano y el español. Indica si estás de acuerdo o en desacuerdo con ellas.

	Muy de acuerdo (1)	De acuerdo (2)	Ni de acuerdo ni en desacuerdo (3)	En desacuerdo (4)	Muy en desacuerdo (5)
Es importante hablar tanto valenciano como español (1)	☐	☐	☐	☐	☐
Sólo se necesita una lengua en la Comunidad Valenciana (2)	☐	☐	☐	☐	☐

Hablar tanto

valenciano

como

castellano

○ ○ ○ ○ ○

hace a la

gente más

inteligente

(3)

Los niños se

confunden

cuando

estudian

○ ○ ○ ○ ○

valenciano y

español al

mismo

tiempo (4)

Hablar

ambas

lenguas te

○ ○ ○ ○ ○

ayuda a

conseguir

trabajo (5)

Es					
importante					
saber escribir	☐	☐	☐	☐	☐
en ambas					
lenguas (6)					
Todas las					
escuelas de la					
Comunidad					
Valenciana					
deberían	☐	☐	☐	☐	☐
enseñar a					
hablar					
valenciano y					
español (7)					
Las señales					
de tráfico					
deberían	☐	☐	☐	☐	☐
estar en					
ambas					
lenguas (8)					
Ser bilingüe					
no es difícil	☐	☐	☐	☐	☐
(9)					

Saber					
valenciano y					
español da	○	○	○	○	○
problemas a					
las personas					
(10)					
Los niños en					
la					
Comunidad					
Valenciana					
deberían	○	○	○	○	○
aprender a					
leer tanto en					
valenciano					
como en					
español (11)					
Lo siento por					
la gente que	○	○	○	○	○
no es					
bilingüe (12)					
La gente sabe					
más cosas si	○	○	○	○	○
hablan ambas					
lenguas (13)					

La gente que habla ambas lenguas tiene más posibilidades de hacer más amigos (14)

Ser bilingüe es algo más común entre la gente mayor (15)

Hablar ambas lenguas te da posibilidades de ascenso laboral (16)

La gente que habla ambas lenguas tiene más posibilidades de hacer más amigos (14)	○	○	○	○	○
Ser bilingüe es algo más común entre la gente mayor (15)	○	○	○	○	○
Hablar ambas lenguas te da posibilidades de ascenso laboral (16)	○	○	○	○	○

Los niños

pequeños

aprenden

ambas

○

○

○

○

○

lenguas sin

problemas

(17)

Tanto el

valenciano

como el

español

deberían ser

○

○

○

○

○

importantes

en la

Comunidad

Valenciana

(18)

No me gusta

que el

español gane

importancia

○

○

○

○

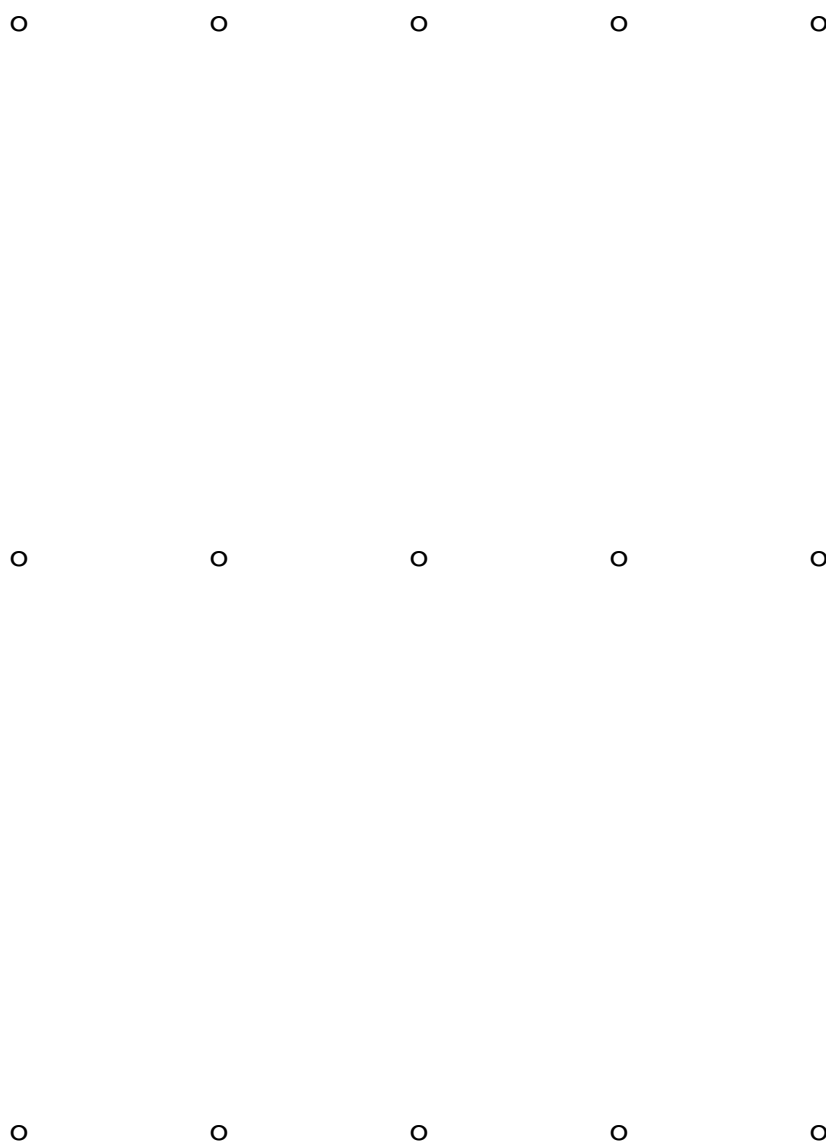
○

sobre el

valenciano

(19)

Me gustaría
que me
considerasen
una persona
bilingüe (20)
Todas las
personas en
la
Comunidad
Valenciana
deberían
hablar
valenciano y
español (21)
Si tengo
hijos, me
gustaría que
hablaran
ambas
lenguas (22)

El valenciano
y el
castellano
pueden co-
existir en la
Comunidad
Valenciana
(23)

La gente solo
necesita
saber una
lengua (24)

End of Block: Parte 5 - El valenciano y el español

Apéndice F. Resultados de los cuestionarios

Resultados Cataluña

Page 1

Encuesta sobre actitudes lingüísticas - Cataluña

Jun 27, 2024 4:30 AM

Estimado/a participante, Este estudio de la Universidad de Utrecht se centra en comprender cómo los estudiantes se sienten y se relacionan con respecto a las lenguas, específicamente haciendo una comparativa entre el catalán y el castellano. Tu participación es fundamental para ayudarnos a obtener una visión más completa sobre este tema. ¿Qué son las actitudes lingüísticas? Las actitudes lingüísticas son aquellas percepciones, sentimientos y creencias que tenemos hacia una lengua o variedad lingüística en particular. Estas actitudes pueden estar influenciadas por una variedad de factores, como la cultura, la historia, las experiencias personales y el contexto sociopolítico. Objetivo del estudio El objetivo principal de esta investigación es analizar y comparar las actitudes lingüísticas hacia el catalán y el castellano. Queremos explorar cómo estas actitudes varían entre hablantes de ambas lenguas, así como identificar posibles patrones y factores que influyan en estas actitudes. Procedimiento La encuesta que estás a punto de completar consta de preguntas diseñadas para recopilar información sobre tus actitudes y percepciones hacia el catalán y el castellano. El tiempo estimado para completar la encuesta es de 10 a 15 minutos. Confidencialidad y consentimiento Todos los datos recopilados en esta encuesta son anónimos y se utilizarán únicamente para fines de investigación académica. Tu participación es voluntaria y al completar la encuesta, estás dando tu consentimiento para que tus respuestas sean utilizadas en este estudio. Te agradecemos sinceramente tu colaboración en este proyecto. Tus aportaciones son de gran valor y contribuirán significativamente a nuestro entendimiento de las actitudes lingüísticas. ¡Comencemos! Comencem! Para más información o para resolver dudas, puedes contactar con: j.lucasruiz@students.uu.nl [65](#) ⓘ

Estimado/a participante, Este estudio de la Universidad de Utrecht se centra en comprender cómo los estudiantes se sienten y se relacionan con respecto a las lenguas, específicamente haciendo una comparativa entre el catalán y el castellano. Tu participación es fundamental para ayudarnos a obtener una visión más completa sobre este tema. ¿Qué son las actitudes lingüísticas? Las actitudes lingüísticas son aquellas percepciones, sentimientos y creencias que tenemos hacia una lengua o variedad lingüística en particular. Estas actitudes pueden estar influenciadas por una variedad de factores, como la cultura, la historia, las experiencias personales y el contexto sociopolítico. Objetivo del estudio El objetivo principal de esta investigación es analizar y comparar las actitudes lingüísticas hacia el catalán y el castellano. Queremos explorar cómo estas actitudes varían entre hablantes de ambas lenguas, así como identificar posibles patrones y factores que influyan en estas actitudes. Procedimiento La encuesta que estás a punto de completar consta de preguntas diseñadas para recopilar información sobre tus actitudes y percepciones hacia el catalán y el castellano. El tiempo estimado para completar la encuesta es de 10 a 15 minutos. Confidencialidad y consentimiento Todos los datos recopilados en esta encuesta son anónimos y se utilizarán únicamente para fines de investigación académica. Tu participación es voluntaria y al completar la encuesta, estás dando tu consentimiento para que tus respuestas sean utilizadas en este estudio. Te agradecemos sinceramente tu colaboración en este proyecto. Tus aportaciones son de gran valor y contribuirán significativamente a nuestro entendimiento de las actitudes lingüísticas. ¡Comencemos! Comencem! Para más información o para resolver dudas, puedes contactar con: j.lucasruiz@students.uu.nl [65](#) ⓘ

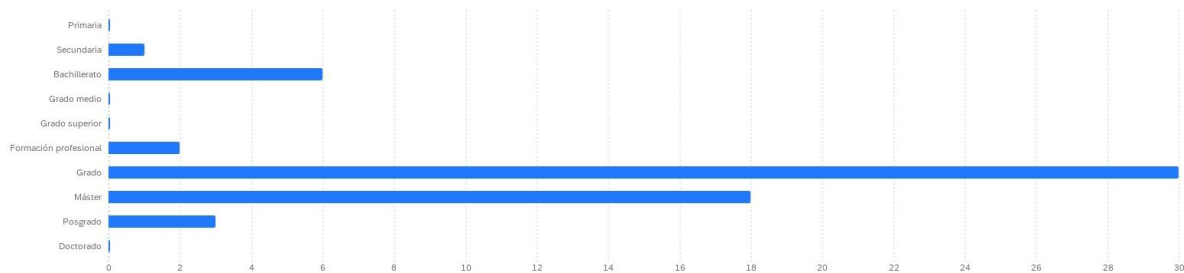
Q1D15 - Estimado/a participante, Este estudio de la Universidad de Utrecht se centra en comprender cómo los estudiantes se sienten y se relacionan con respecto a las lenguas, específicamente haciendo una comparativa entre el catalán y el castellano. Tu participación es fundamental para ayudarnos a obtener una visión más completa sobre este tema. ¿Qué son las actitudes lingüísticas? Las actitudes lingüísticas son aquellas percepciones, sentimientos y creencias que tenemos hacia una lengua o variedad lingüística en particular. Estas actitudes pueden estar influenciadas por una variedad de factores, como la cultura, la historia, las experiencias personales y el contexto sociopolítico. Objetivo del estudio El objetivo principal de esta investigación es analizar y comparar las actitudes lingüísticas hacia el catalán y el castellano. Queremos explorar cómo estas actitudes varían entre hablantes de ambas lenguas, así como identificar posibles patrones y factores que influyan en estas actitudes. Procedimiento La encuesta que estás a punto de completar consta de preguntas diseñadas para recopilar información sobre tus actitudes y percepciones hacia el catalán y el castellano. El tiempo estimado para completar la encuesta es de 10 a 15 minutos. Confidencialidad y consentimiento Todos los datos recopilados en esta encuesta son anónimos y se utilizarán únicamente para fines de investigación académica. Tu participación es voluntaria y al completar la encuesta, estás dando tu consentimiento para que tus respuestas sean utilizadas en este estudio. Te agradecemos sinceramente tu colaboración en este proyecto. Tus aportaciones son de gran valor y contribuirán significativamente a nuestro entendimiento de las actitudes lingüísticas. ¡Comencemos! Comencem! Para más información o para resolver dudas, puedes contactar con: j.lucasruiz@students.uu.nl [65](#) ⓘ

Percentage Count

Estimado/a participante, Este estudio de la Universidad de Utrecht se centra en comprender cómo los estudiantes se sienten y se relacionan con respecto a las lenguas, específicamente haciendo una comparativa entre el catalán y el castellano. Tu participación es fundamental para ayudarnos a obtener una visión más completa sobre este tema. ¿Qué son las actitudes lingüísticas? Las actitudes lingüísticas son aquellas percepciones, sentimientos y creencias que tenemos hacia una lengua o variedad lingüística en particular. Estas actitudes pueden estar influenciadas por una variedad de factores, como la cultura, la historia, las experiencias personales y el contexto sociopolítico. Objetivo del estudio El objetivo principal de esta investigación es analizar y comparar las actitudes lingüísticas hacia el catalán y el castellano. Queremos explorar cómo estas actitudes varían entre hablantes de ambas lenguas, así como identificar posibles patrones y factores que influyan en estas actitudes. Procedimiento La encuesta que estás a punto de completar consta de preguntas diseñadas para recopilar información sobre tus actitudes y percepciones hacia el catalán y el castellano. El tiempo estimado para completar la encuesta es de 10 a 15 minutos. Confidencialidad y consentimiento Todos los datos recopilados en esta encuesta son anónimos y se utilizarán únicamente para fines de investigación académica. Tu participación es voluntaria y al completar la encuesta, estás dando tu consentimiento para que tus respuestas sean utilizadas en este estudio. Te agradecemos sinceramente tu colaboración en este proyecto. Tus aportaciones son de gran valor y contribuirán significativamente a nuestro entendimiento de las actitudes lingüísticas. ¡Comencemos! Comencem! Para más información o para resolver dudas, puedes contactar con: j.lucasruiz@students.uu.nl [65](#) ⓘ

Estimado/a participante, Este estudio de la Universidad de Utrecht se cent...	Average	Minimum	Maximum	Count
Acepto	1.00	1.00	1.00	65

¿En qué nivel académico te encuentras? [60](#) ⓘ

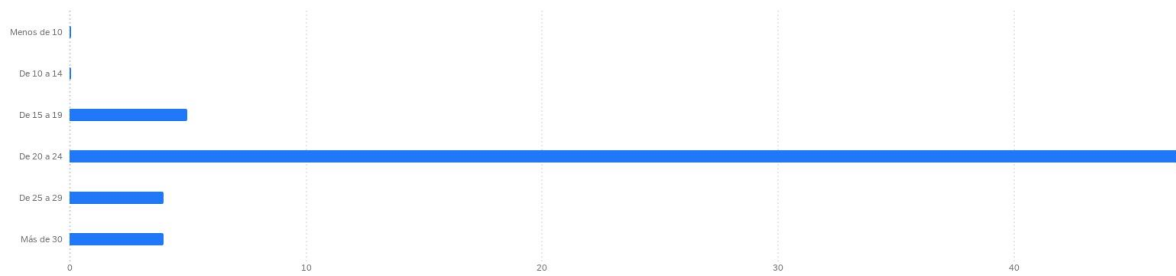
¿En qué nivel académico te encuentras? [60](#) ⓘ

Q1 - ¿En qué nivel académico te encuentras?	Percentage	Count
Primaria	0%	0
Secundaria	2%	1
Bachillerato	10%	6
Grado medio	0%	0
Grado superior	0%	0
Formación profesional	3%	2
Grado	50%	30

¿En qué nivel académico te encuentras? 60 🔍

¿En qué nivel académico te encuentras?	Average	Minimum	Maximum	Count
Primaria	-	-	-	0
Secundaria	2.00	2.00	2.00	1
Bachillerato	3.00	3.00	3.00	6
Grado medio	-	-	-	0
Grado superior	-	-	-	0
Formación profesional	6.00	6.00	6.00	2
Grado	7.00	7.00	7.00	30

¿Cuál es tu franja de edad? 60 🔍

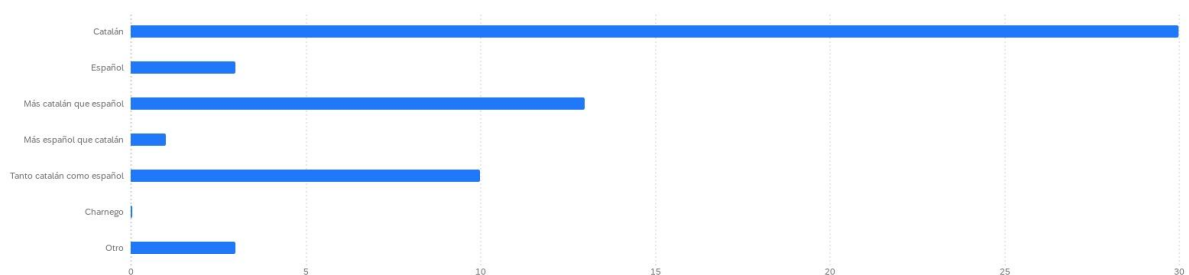
¿Cuál es tu franja de edad? 60 🔍

Q2 - ¿Cuál es tu franja de edad?	Percentage	Count
Menos de 10	0%	0
De 10 a 14	0%	0
De 15 a 19	8%	5
De 20 a 24	78%	47
De 25 a 29	7%	4
Más de 30	7%	4

¿Cuál es tu franja de edad? 60 🔍

¿Cuál es tu franja de edad?	Average	Minimum	Maximum	Count
Menos de 10	-	-	-	0
De 10 a 14	-	-	-	0
De 15 a 19	3.00	3.00	3.00	5
De 20 a 24	4.00	4.00	4.00	47
De 25 a 29	5.00	5.00	5.00	4
Más de 30	6.00	6.00	6.00	4

¿Cómo te identificas culturalmente? 60 🔍

¿Cómo te identificas culturalmente? 60 ①

Q8 - ¿Cómo te identificas culturalmente? - Selected Choice	Percentage	Count
Catalán	50%	30
Español	5%	3
Más catalán que español	22%	13
Más español que catalán	2%	1
Tanto catalán como español	17%	10
Charnego	0%	0
Otro	5%	3

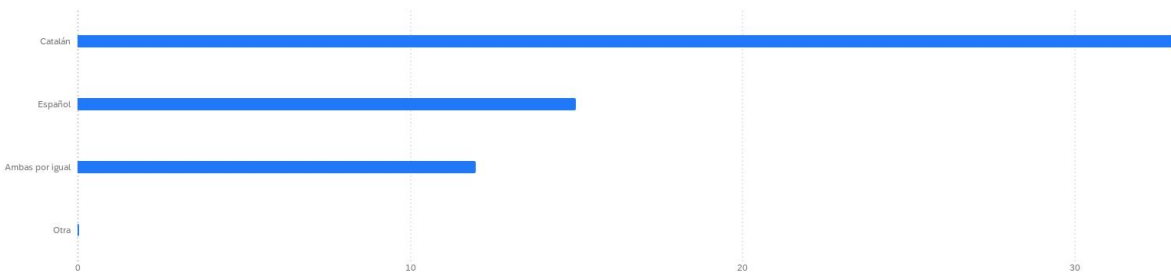
¿Cómo te identificas culturalmente? 60 ①

¿Cómo te identificas culturalmente?	Average	Minimum	Maximum	Count
Catalán	1.00	1.00	1.00	30
Español	2.00	2.00	2.00	3
Más catalán que español	3.00	3.00	3.00	13
Más español que catalán	4.00	4.00	4.00	1
Tanto catalán como español	5.00	5.00	5.00	10
Charnego	-	-	-	0
Otro	9.00	9.00	9.00	3

¿Cómo te identificas culturalmente?: Otro 65 ①

Otro

¿Cuál la primera lengua que adquiriste de niño? 60 ①

¿Cuál la primera lengua que adquiriste de niño? 60 ①

Q12 - ¿Cuál la primera lengua que adquiriste de niño? - Selected Choice	Percentage	Count
Catalán	55%	33
Español	25%	15
Ambas por igual	20%	12
Otra	0%	0

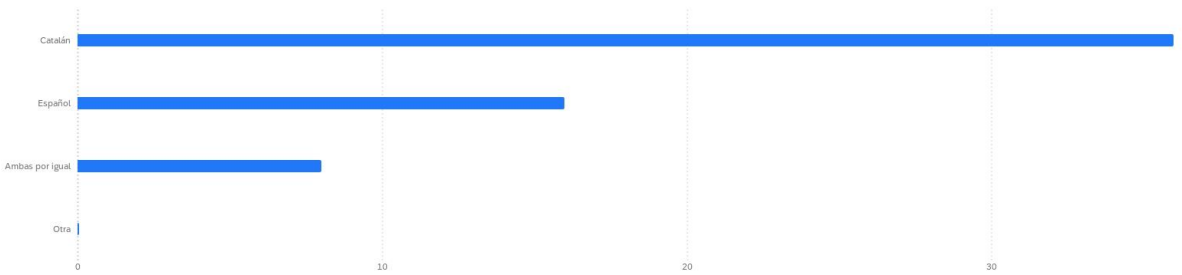
¿Cuál la primera lengua que adquiriste de niño? 60 ⓘ

¿Cuál la primera lengua que adquiriste de niño?	Average	Minimum	Maximum	Count
Catalán	1.00	1.00	1.00	33
Español	2.00	2.00	2.00	15
Ambas por igual	4.00	4.00	4.00	12
Otra	-	-	-	0

¿Cuál la primera lengua que adquiriste de niño?: Otra 65 ⓘ

Otra

¿Con qué lengua te identificas más? 60 ⓘ

¿Con qué lengua te identificas más? 60 ⓘ

Q12 - ¿Con qué lengua te identificas más? - Selected Choice	Percentage	Count
Catalán	60%	36
Español	27%	16
Ambas por igual	13%	8
Otra	0%	0

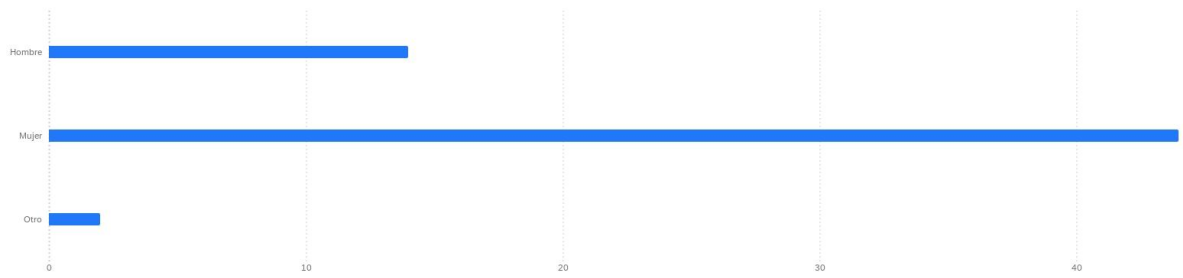
¿Con qué lengua te identificas más? 60 ⓘ

¿Con qué lengua te identificas más?	Average	Minimum	Maximum	Count
Catalán	1.00	1.00	1.00	36
Español	2.00	2.00	2.00	16
Ambas por igual	3.00	3.00	3.00	8
Otra	-	-	-	0

¿Con qué lengua te identificas más?: Otra 65 ⓘ

Otra

¿Cuál es tu género? 60 ⓘ

¿Cuál es tu género? 60 ⓘ

Q13 - ¿Cuál es tu género? - Selected Choice	Percentage	Count
Hombre	23%	14
Mujer	73%	44
Otro	3%	2

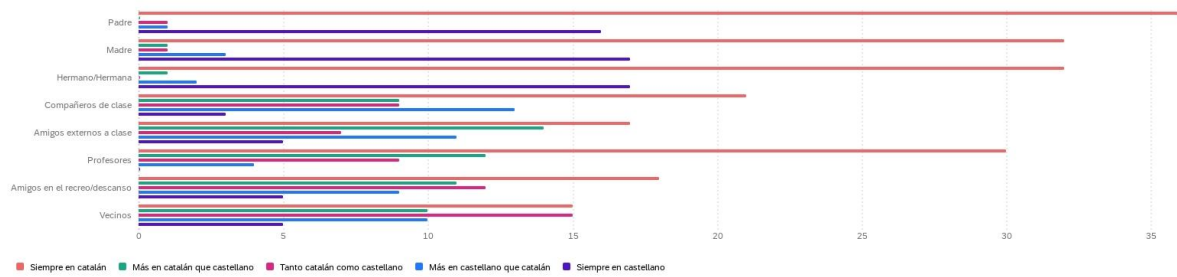
¿Cuál es tu género? 60 ⓘ

¿Cuál es tu género?	Average	Minimum	Maximum	Count
Hombre	1.00	1.00	1.00	14
Mujer	2.00	2.00	2.00	44
Otro	3.00	3.00	3.00	2

¿Cuál es tu género?: Otro 65 ⓘ

Otro

¿En qué lengua hablas con estas personas? 55 ⓘ

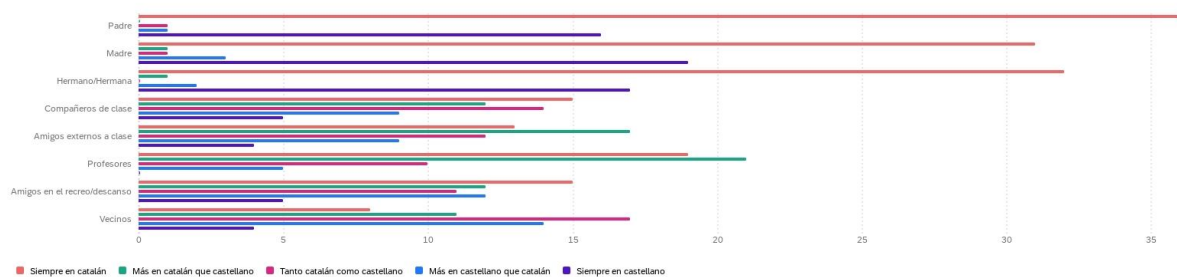
¿En qué lengua hablas con estas personas? 55 ⓘ

¿En qué lengua hablas con estas personas? ↑	Siempre en catalán	Más en catalán que castellano	Tanto catalán como castellano	Más en castellano que catalán	Siempre en castellano
Padre	36	0	1	1	16
Madre	32	1	1	3	17
Hermano/Hermana	32	1	0	2	17
Compañeros de clase	21	9	9	13	3
Amigos externos a clase	17	14	7	11	5
Profesores	30	12	9	4	0
Amigos en el recreo/descanso	18	11	12	9	5

¿En qué lengua hablas con estas personas? 55 ⓘ

¿En qué lengua hablas con estas personas?	Average	Minimum	Maximum	Count
Padre	2.28	1.00	5.00	54
Madre	2.48	1.00	5.00	54
Hermano/Hermana	2.44	1.00	5.00	52
Compañeros de clase	2.42	1.00	5.00	55
Amigos externos a clase	2.50	1.00	5.00	54
Profesores	1.76	1.00	4.00	55
Amigos en el recreo/descanso	2.49	1.00	5.00	55

¿En qué lengua te hablan estas personas? 55 ⓘ

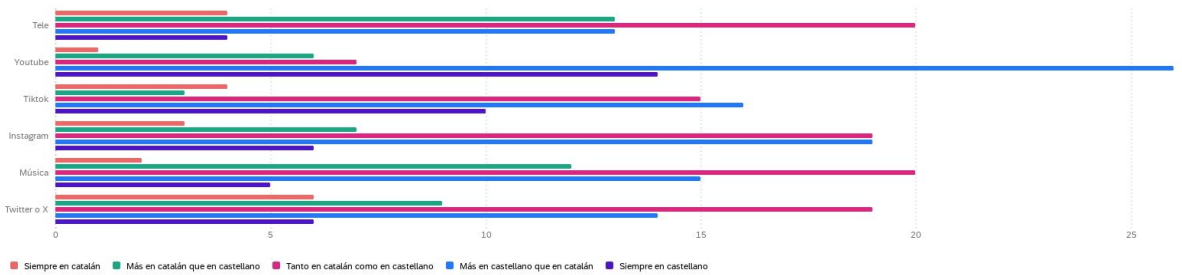
¿En qué lengua te hablan estas personas? 55 ⓘ

¿En qué lengua te hablan estas personas? ↑	Siempre en catalán	Más en catalán que castellano	Tanto catalán como castellano	Más en castellano que catalán	Siempre en castellano
Padre	36	0	1	1	16
Madre	31	1	1	3	19
Hermano/Hermana	32	1	0	2	17
Compañeros de clase	15	12	14	9	5
Amigos externos a clase	13	17	12	9	4
Profesores	19	21	10	5	0
Amigos en el recreo/descanso	15	12	11	12	5

¿En qué lengua te hablan estas personas? 55 ⓘ

¿En qué lengua te hablan estas personas?	Average	Minimum	Maximum	Count
Padre	2.28	1.00	5.00	54
Madre	2.60	1.00	5.00	55
Hermano/Hermana	2.44	1.00	5.00	52
Compañeros de clase	2.58	1.00	5.00	55
Amigos externos a clase	2.53	1.00	5.00	55
Profesores	2.02	1.00	4.00	55
Amigos en el recreo/descanso	2.64	1.00	5.00	55

¿Qué lengua usas en estas situaciones y redes sociales? 54 ⓘ

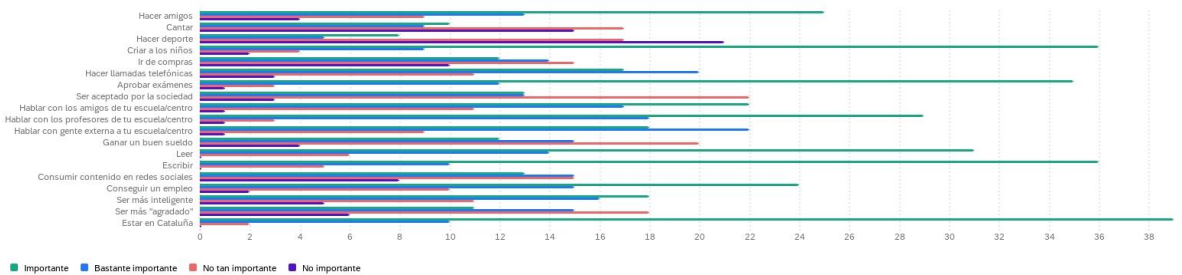
¿Qué lengua usas en estas situaciones y redes sociales? 54 ⓘ

¿Qué lengua usas en estas situaciones y redes sociales? ↑	Siempre en catalán	Más en catalán que en castellano	Tanto en catalán como en castellano	Más en castellano que en catalán	Siempre en castellano
Tele	4	13	20	13	4
Youtube	1	6	7	26	14
Tiktok	4	3	15	16	10
Instagram	3	7	19	19	6
Música	2	12	20	15	5
Twitter o X	6	9	19	14	6

¿Qué lengua usas en estas situaciones y redes sociales? 54 ⓘ

¿Qué lengua usas en estas situaciones y redes sociales?	Average	Minimum	Maximum	Count
Tele	3.00	1.00	5.00	54
Youtube	3.85	1.00	5.00	54
Tiktok	3.52	1.00	5.00	48
Instagram	3.33	1.00	5.00	54
Música	3.17	1.00	5.00	54
Twitter o X	3.09	1.00	5.00	54

¿Cómo de importante crees que es el catalán para las siguientes situaciones? 51 ⓘ

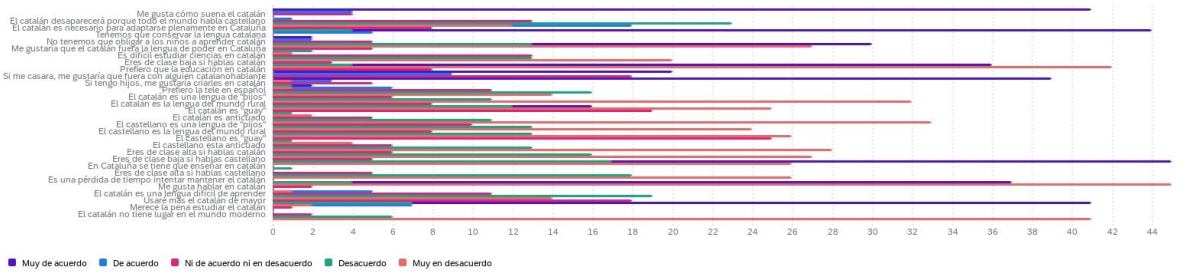
¿Cómo de importante crees que es el catalán para las siguientes situaciones? 51

¿Cómo de importante crees que es el catalán para las siguientes situaciones... ↑	Importante	Bastante importante	No tan importante	No importante
Hacer amigos	25	13	9	4
Cantar	10	9	17	15
Hacer deporte	8	5	17	21
Criar a los niños	36	9	4	2
Ir de compras	12	14	15	10
Hacer llamadas telefónicas	17	20	11	3
Aprobar exámenes	35	12	3	1

¿Cómo de importante crees que es el catalán para las siguientes situaciones? 51

¿Cómo de importante crees que es el catalán para las siguientes situaciones...	Average	Minimum	Maximum	Count
Hacer amigos	1.84	1.00	4.00	51
Cantar	2.73	1.00	4.00	51
Hacer deporte	3.00	1.00	4.00	51
Criar a los niños	1.45	1.00	4.00	51
Ir de compras	2.45	1.00	4.00	51
Hacer llamadas telefónicas	2.00	1.00	4.00	51
Aprobar exámenes	1.41	1.00	4.00	51

A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el catalán. Indica si estás de acuerdo o en desacuerdo con ellas. 49

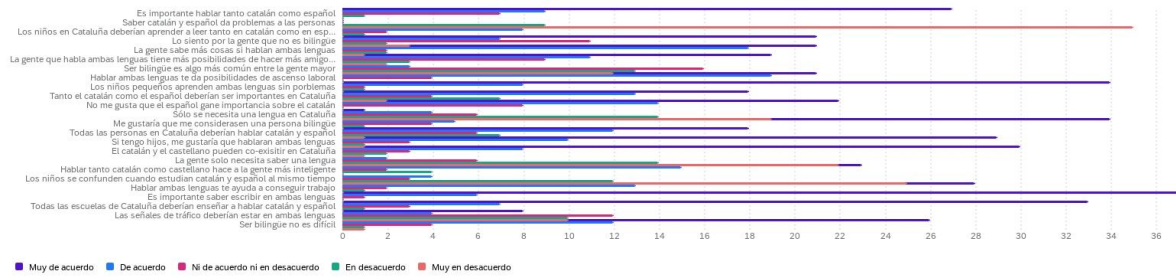
A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el catalán. Indica si estás de acuerdo o en desacuerdo con ellas. 49

A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el catalán. Indica si e... ↑	Muy de acuerdo	De acuerdo	Ni de acuerdo ni en desacuerdo	Desacuerdo	Muy en desacuerdo
Me gusta cómo suena el catalán	41	4	4	0	0
El catalán desaparecerá porque todo el mundo habla castellano	0	1	13	23	12
El catalán es necesario para adaptarse plenamente en Cataluña	19	18	8	4	0
Tenemos que conservar la lengua catalana	44	5	0	0	0
No tenemos que obligar a los niños a aprender catalán	2	2	5	13	27
Me gustaría que el catalán fuera la lengua de poder en Cataluña	30	10	5	2	1
Es difícil estudiar ciencias en catalán	2	0	13	13	20

A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el catalán. Indica si estás de acuerdo o en desacuerdo con ellas. 49

A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el catalán. Indica si e...	Average	Minimum	Maximum	Count
Me gusta cómo suena el catalán	1.24	1.00	3.00	49
El catalán desaparecerá porque todo el mundo habla castellano	3.94	2.00	5.00	49
El catalán es necesario para adaptarse plenamente en Cataluña	1.94	1.00	4.00	49
Tenemos que conservar la lengua catalana	1.10	1.00	2.00	49
No tenemos que obligar a los niños a aprender catalán	4.24	1.00	5.00	49
Me gustaría que el catalán fuera la lengua de poder en Cataluña	1.63	1.00	5.00	48
Es difícil estudiar ciencias en catalán	4.02	1.00	5.00	48

A continuación leerás más afirmaciones sobre el catalán y el español. Indica si estás de acuerdo o en desacuerdo con ellas. 44 ⓘ

A continuación leerás más afirmaciones sobre el catalán y el español. Indica si estás de acuerdo o en desacuerdo con ellas. 44 ⓘ

A continuación leerás más afirmaciones sobre el catalán y el español. Indica...	Muy de acuerdo	De acuerdo	Ni de acuerdo ni en desacuerdo	En desacuerdo	Muy en desacuerdo
Es importante hablar tanto catalán como español	27	9	7	1	0
Saber catalán y español da problemas a las personas	0	0	0	9	35
Los niños en Cataluña deberían aprender a leer tanto en catalán como en español...	33	8	2	1	0
Lo siento por la gente que no es bilingüe	21	7	11	2	3
La gente sabe más cosas si hablan ambas lenguas	21	18	2	2	1
La gente que habla ambas lenguas tiene más posibilidades de hacer más amigos...	19	11	9	3	2
Ser bilingüe es algo más común entre la gente mayor	0	3	16	13	12

A continuación leerás más afirmaciones sobre el catalán y el español. Indica si estás de acuerdo o en desacuerdo con ellas. 44 ⓘ

A continuación leerás más afirmaciones sobre el catalán y el español. Indica...	Average	Minimum	Maximum	Count
Es importante hablar tanto catalán como español	1.59	1.00	4.00	44
Saber catalán y español da problemas a las personas	4.80	4.00	5.00	44
Los niños en Cataluña deberían aprender a leer tanto en catalán como en español...	1.34	1.00	4.00	44
Lo siento por la gente que no es bilingüe	2.07	1.00	5.00	44
La gente sabe más cosas si hablan ambas lenguas	1.73	1.00	5.00	44
La gente que habla ambas lenguas tiene más posibilidades de hacer más amigos...	2.05	1.00	5.00	44
Ser bilingüe es algo más común entre la gente mayor	3.77	2.00	5.00	44

Resultados Comunidad Valenciana

Page 1

Encuesta sobre actitudes lingüísticas - Comunidad Valenciana

Jun 27, 2024 4:26 AM

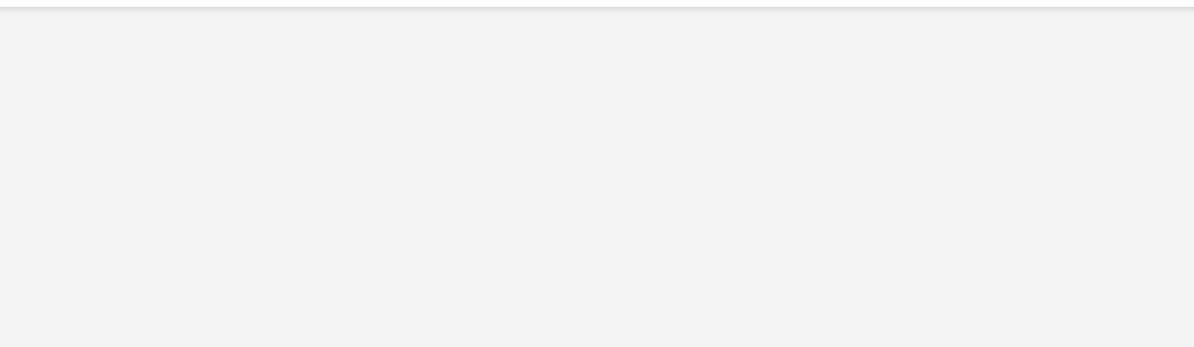
Estimado/a participante, Este estudio de la Universidad de Utrecht se centra en comprender cómo los estudiantes se sienten y se relacionan con respecto a las lenguas, específicamente haciendo una comparativa entre el catalán (valenciano) y el castellano. Tu participación es fundamental para ayudarnos a obtener una visión más completa sobre este tema. ¿Qué son las actitudes lingüísticas? Las actitudes lingüísticas son aquellas percepciones, sentimientos y creencias que tenemos hacia una lengua o variedad lingüística en particular. Estas actitudes pueden estar influenciadas por una variedad de factores, como la cultura, la historia, las experiencias personales y el contexto sociopolítico. Objetivo del estudio El objetivo principal de esta investigación es analizar y comparar las actitudes lingüísticas hacia el catalán (valenciano) y el castellano. Queremos explorar cómo estas actitudes varían entre hablantes de ambas lenguas, así como identificar posibles patrones y factores que influyan en estas actitudes. Procedimiento La encuesta que estás a punto de completar consta de preguntas diseñadas para recopilar información sobre tus actitudes y percepciones hacia el catalán (valenciano) y el castellano. El tiempo estimado para completar la encuesta es de 10 a 15 minutos. Confidencialidad y consentimiento Todos los datos recopilados en esta encuesta son anónimos y se utilizarán únicamente para fines de investigación académica. Tu participación es voluntaria y al completar la encuesta, estás dando tu consentimiento para que tus respuestas sean utilizadas en este estudio. Te agradecemos sinceramente tu colaboración en este proyecto. Tus aportaciones son de gran valor y contribuirán significativamente a nuestro entendimiento de las actitudes lingüísticas. ¡Comencemos! Comencem! Para más información o para resolver dudas, puedes contactar con: j.lucasruiz@students.uu.nl ¹³ ⓘ

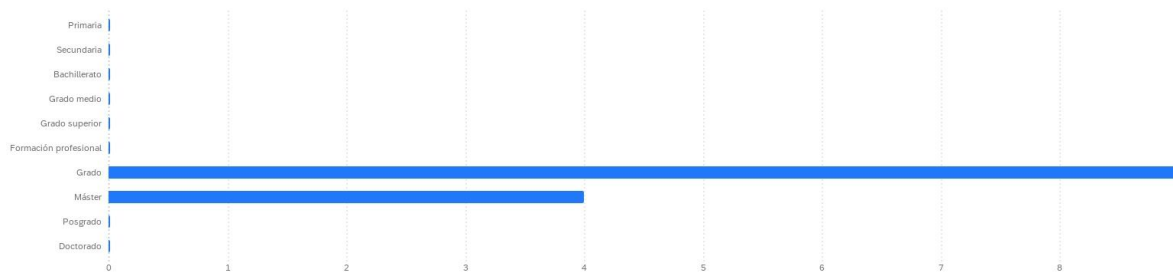
Estimado/a participante, Este estudio de la Universidad de Utrecht se centra en comprender cómo los estudiantes se sienten y se relacionan con respecto a las lenguas, específicamente haciendo una comparativa entre el catalán (valenciano) y el castellano. Tu participación es fundamental para ayudarnos a obtener una visión más completa sobre este tema. ¿Qué son las actitudes lingüísticas? Las actitudes lingüísticas son aquellas percepciones, sentimientos y creencias que tenemos hacia una lengua o variedad lingüística en particular. Estas actitudes pueden estar influenciadas por una variedad de factores, como la cultura, la historia, las experiencias personales y el contexto sociopolítico. Objetivo del estudio El objetivo principal de esta investigación es analizar y comparar las actitudes lingüísticas hacia el catalán (valenciano) y el castellano. Queremos explorar cómo estas actitudes varían entre hablantes de ambas lenguas, así como identificar posibles patrones y factores que influyan en estas actitudes. Procedimiento La encuesta que estás a punto de completar consta de preguntas diseñadas para recopilar información sobre tus actitudes y percepciones hacia el catalán (valenciano) y el castellano. El tiempo estimado para completar la encuesta es de 10 a 15 minutos. Confidencialidad y consentimiento Todos los datos recopilados en esta encuesta son anónimos y se utilizarán únicamente para fines de investigación académica. Tu participación es voluntaria y al completar la encuesta, estás dando tu consentimiento para que tus respuestas sean utilizadas en este estudio. Te agradecemos sinceramente tu colaboración en este proyecto. Tus aportaciones son de gran valor y contribuirán significativamente a nuestro entendimiento de las actitudes lingüísticas. ¡Comencemos! Comencem! Para más información o para resolver dudas, puedes contactar con: j.lucasruiz@students.uu.nl ¹³ ⓘ

QID17 - Estimado/a participante, Este estudio de la Universidad de Utrecht se centra en comprender cómo los estudiantes se sienten y se relacionan con respecto a las lenguas, específicamente haciendo una comparativa entre el catalán (valenciano) y el castellano. Tu participación es fundamental para ayudarnos a obtener una visión más completa sobre este tema. ¿Qué son las actitudes lingüísticas? Las actitudes lingüísticas son aquellas percepciones, sentimientos y creencias que tenemos hacia una lengua o variedad lingüística en particular. Estas actitudes pueden estar influenciadas por una variedad de factores, como la cultura, la historia, las experiencias personales y el contexto sociopolítico. Objetivo del estudio El objetivo principal de esta investigación es analizar y comparar las actitudes lingüísticas hacia el catalán (valenciano) y el castellano. Queremos explorar cómo estas actitudes varían entre hablantes de ambas lenguas, así como identificar posibles patrones y factores que influyan en estas actitudes. Procedimiento La encuesta que estás a punto de completar consta de preguntas diseñadas para recopilar información sobre tus actitudes y percepciones hacia el catalán (valenciano) y el castellano. El tiempo estimado para completar la encuesta es de 10 a 15 minutos. Confidencialidad y consentimiento Todos los datos recopilados en esta encuesta son anónimos y se utilizarán únicamente para fines de investigación académica. Tu participación es voluntaria y al completar la encuesta, estás dando tu consentimiento para que tus respuestas sean utilizadas en este estudio. Te agradecemos sinceramente tu colaboración en este proyecto. Tus aportaciones son de gran valor y contribuirán significativamente a nuestro entendimiento de las actitudes lingüísticas. ¡Comencemos! Comencem! Para más información o para resolver dudas, puedes contactar con: j.lucasruiz@students.uu.nl ¹³ ⓘ

Percentage Count

¿En qué nivel académico te encuentras? ¹³ ⓘ

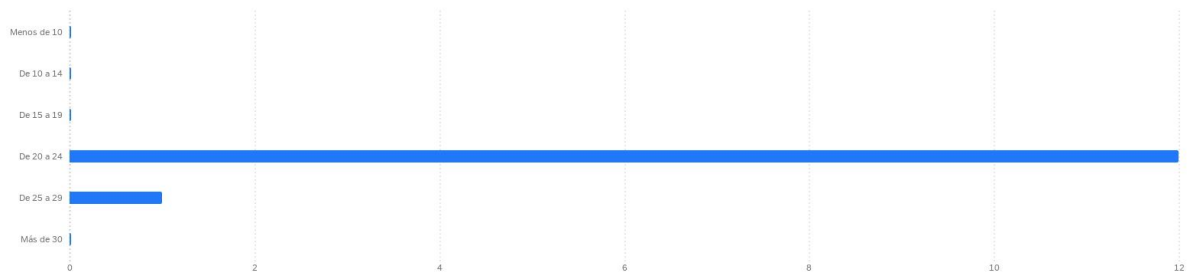
¿En qué nivel académico te encuentras? ¹³ ⓘ

Q1 - ¿En qué nivel académico te encuentras?	Percentage	Count
Primaria	0%	0
Secundaria	0%	0
Bachillerato	0%	0
Grado medio	0%	0
Grado superior	0%	0
Formación profesional	0%	0
Grado	69%	9

¿En qué nivel académico te encuentras? 13

¿En qué nivel académico te encuentras?	Average	Minimum	Maximum	Count
Primaria	-	-	-	0
Secundaria	-	-	-	0
Bachillerato	-	-	-	0
Grado medio	-	-	-	0
Grado superior	-	-	-	0
Formación profesional	-	-	-	0
Grado	7.00	7.00	7.00	9

¿Cuál es tu franja de edad? 13

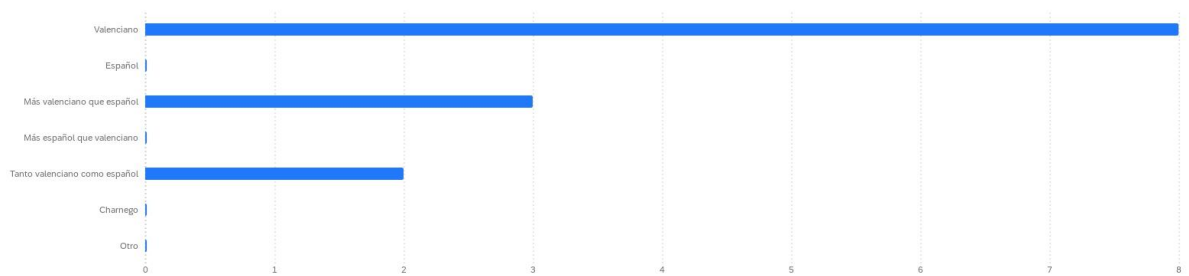
¿Cuál es tu franja de edad? 13

Q2 - ¿Cuál es tu franja de edad?	Percentage	Count
Menos de 10	0%	0
De 10 a 14	0%	0
De 15 a 19	0%	0
De 20 a 24	92%	12
De 25 a 29	8%	1
Más de 30	0%	0

¿Cuál es tu franja de edad? 13

¿Cuál es tu franja de edad?	Average	Minimum	Maximum	Count
Menos de 10	-	-	-	0
De 10 a 14	-	-	-	0
De 15 a 19	-	-	-	0
De 20 a 24	4.00	4.00	4.00	12
De 25 a 29	5.00	5.00	5.00	1
Más de 30	-	-	-	0

¿Cómo te identificas culturalmente? 13

¿Cómo te identificas culturalmente? ¹³ ⓘ

Q8 - ¿Cómo te identificas culturalmente? - Selected Choice	Percentage	Count
Valenciano	62%	8
Español	0%	0
Más valenciano que español	23%	3
Más español que valenciano	0%	0
Tanto valenciano como español	15%	2
Charnego	0%	0
Otro	0%	0

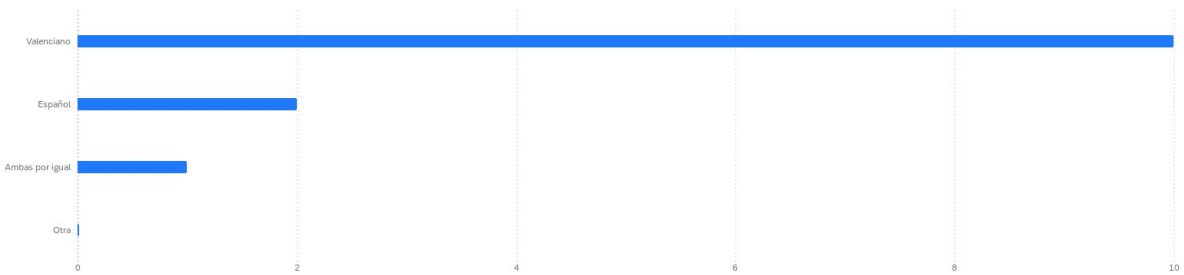
¿Cómo te identificas culturalmente? ¹³ ⓘ

¿Cómo te identificas culturalmente?	Average	Minimum	Maximum	Count
Valenciano	1.00	1.00	1.00	8
Español	-	-	-	0
Más valenciano que español	3.00	3.00	3.00	3
Más español que valenciano	-	-	-	0
Tanto valenciano como español	5.00	5.00	5.00	2
Charnego	-	-	-	0
Otro	-	-	-	0

¿Cómo te identificas culturalmente?: Otro ¹³ ⓘ

Otro

¿Cuál la primera lengua que adquiriste de niño? ¹³ ⓘ

¿Cuál la primera lengua que adquiriste de niño? ¹³ ⓘ

Q12 - ¿Cuál la primera lengua que adquiriste de niño? - Selected Choice	Percentage	Count
Valenciano	77%	10
Español	15%	2
Ambas por igual	8%	1
Otra	0%	0

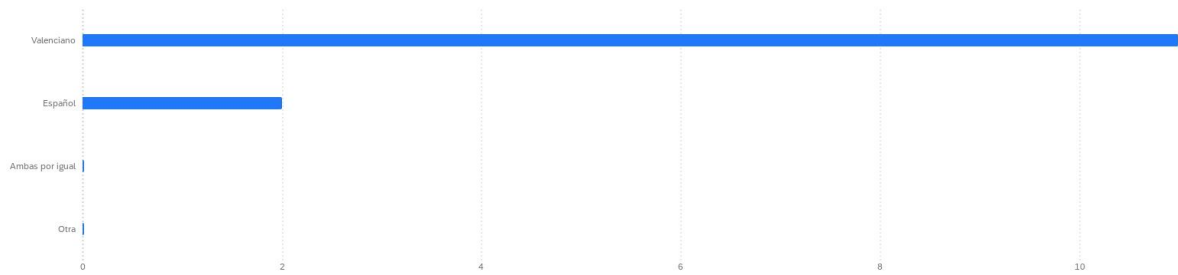
¿Cuál la primera lengua que adquiriste de niño? ¹³ ⓘ

¿Cuál la primera lengua que adquiriste de niño?	Average	Minimum	Maximum	Count
Valenciano	1.00	1.00	1.00	10
Español	2.00	2.00	2.00	2
Ambas por igual	4.00	4.00	4.00	1
Otra	-	-	-	0

¿Cuál la primera lengua que adquiriste de niño?: Otra ¹³ ⓘ

Otra

¿Con qué lengua te identificas más? ¹³ ⓘ

¿Con qué lengua te identificas más? ¹³ ⓘ

Q12 - ¿Con qué lengua te identificas más? - Selected Choice	Percentage	Count
Valenciano	85%	11
Español	15%	2
Ambas por igual	0%	0
Otra	0%	0

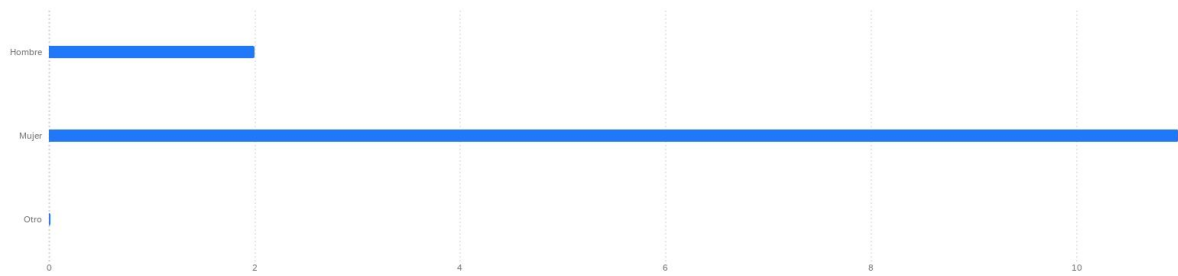
¿Con qué lengua te identificas más? ¹³ ⓘ

¿Con qué lengua te identificas más?	Average	Minimum	Maximum	Count
Valenciano	1.00	1.00	1.00	11
Español	2.00	2.00	2.00	2
Ambas por igual	-	-	-	0
Otra	-	-	-	0

¿Con qué lengua te identificas más?: Otra 13 ①

Otra

¿Cuál es tu género? 13 ①

¿Cuál es tu género? 13 ①

Q13 - ¿Cuál es tu género? - Selected Choice	Percentage	Count
Hombre	15%	2
Mujer	85%	11
Otro	0%	0

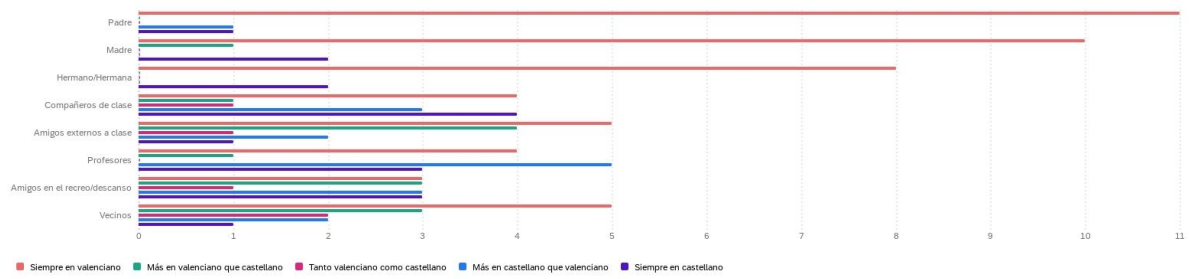
¿Cuál es tu género? 13 ①

¿Cuál es tu género?	Average	Minimum	Maximum	Count
Hombre	1.00	1.00	1.00	2
Mujer	2.00	2.00	2.00	11
Otro	-	-	-	0

¿Cuál es tu género?: Otro 13 ①

Otro

¿En qué lengua hablas con estas personas? 13

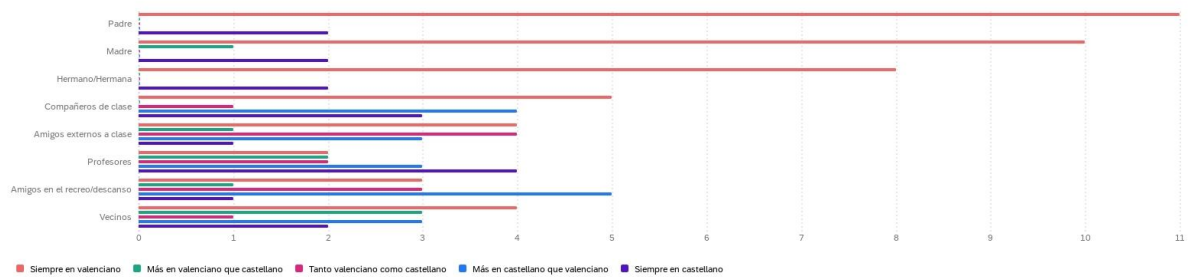
¿En qué lengua hablas con estas personas? 13

¿En qué lengua hablas con estas personas? ↑	Siempre en valenciano	Más en valenciano que castellano	Tanto valenciano como castellano	Más en castellano que valenciano	Siempre en castellano
Padre	11	0	0	1	1
Madre	10	1	0	0	2
Hermano/Hermana	8	0	0	0	2
Compañeros de clase	4	1	1	3	4
Amigos externos a clase	5	4	1	2	1
Profesores	4	1	0	5	3
Amigos en el recreo/descanso	3	3	1	3	3

¿En qué lengua hablas con estas personas? 13

¿En qué lengua hablas con estas personas?	Average	Minimum	Maximum	Count
Padre	1.54	1.00	5.00	13
Madre	1.69	1.00	5.00	13
Hermano/Hermana	1.80	1.00	5.00	10
Compañeros de clase	3.15	1.00	5.00	13
Amigos externos a clase	2.23	1.00	5.00	13
Profesores	3.15	1.00	5.00	13
Amigos en el recreo/descanso	3.00	1.00	5.00	13

¿En qué lengua te hablan estas personas? 13

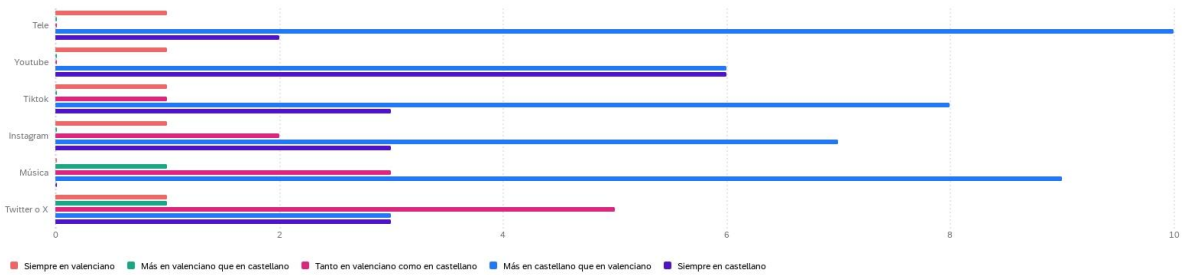
¿En qué lengua te hablan estas personas? 13

¿En qué lengua te hablan estas personas? ↑	Siempre en valenciano	Más en valenciano que castellano	Tanto valenciano como castellano	Más en castellano que valenciano	Siempre en castellano
Padre	11	0	0	0	2
Madre	10	1	0	0	2
Hermano/Hermana	8	0	0	0	2
Compañeros de clase	5	0	1	4	3
Amigos externos a clase	4	1	4	3	1
Profesores	2	2	2	3	4
Amigos en el recreo/descanso	3	1	3	5	1

¿En qué lengua te hablan estas personas? 13 ⓘ

¿En qué lengua te hablan estas personas?	Average	Minimum	Maximum	Count
Padre	1.62	1.00	5.00	13
Madre	1.69	1.00	5.00	13
Hermano/Hermana	1.80	1.00	5.00	10
Compañeros de clase	3.00	1.00	5.00	13
Amigos externos a clase	2.69	1.00	5.00	13
Profesores	3.38	1.00	5.00	13
Amigos en el recreo/descanso	3.00	1.00	5.00	13

¿Qué lengua usas en estas situaciones y redes sociales? 13 ⓘ

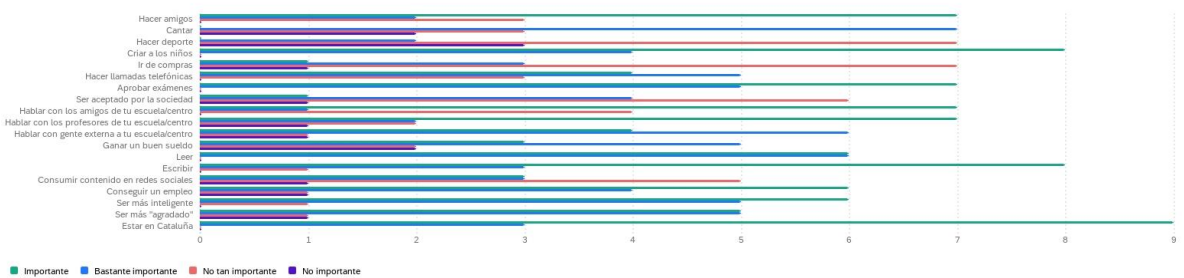
¿Qué lengua usas en estas situaciones y redes sociales? 13 ⓘ

¿Qué lengua usas en estas situaciones y redes sociales? ↑	Siempre en valenciano	Más en valenciano que en castellano	Tanto en valenciano como en castellano	Más en castellano que en valenciano	Siempre en castellano
Tele	1	0	0	10	2
Youtube	1	0	0	6	6
Tiktok	1	0	1	8	3
Instagram	1	0	2	7	3
Música	0	1	3	9	0
Twitter o X	1	1	5	3	3

¿Qué lengua usas en estas situaciones y redes sociales? 13 ⓘ

¿Qué lengua usas en estas situaciones y redes sociales?	Average	Minimum	Maximum	Count
Tele	3.92	1.00	5.00	13
Youtube	4.23	1.00	5.00	13
Tiktok	3.92	1.00	5.00	13
Instagram	3.85	1.00	5.00	13
Música	3.62	2.00	4.00	13
Twitter o X	3.46	1.00	5.00	13

¿Cómo de importante crees que es el valenciano para las siguientes situaciones? 12 ⓘ

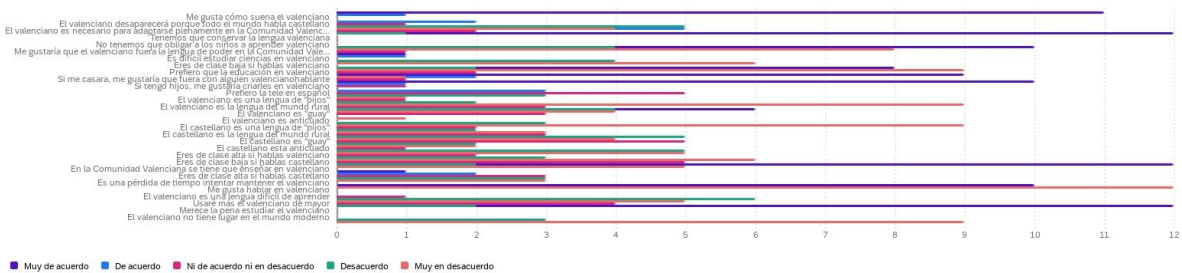
¿Cómo de importante crees que es el valenciano para las siguientes situaciones? 12 ①

¿Cómo de importante crees que es el valenciano para las siguientes situacio... ↑	Importante	Bastante importante	No tan importante	No importante
Hacer amigos	7	2	3	0
Cantar	0	7	3	2
Hacer deporte	0	2	7	3
Criar a los niños	8	4	0	0
Ir de compras	1	3	7	1
Hacer llamadas telefónicas	4	5	3	0
Aprobar exámenes	7	5	0	0

¿Cómo de importante crees que es el valenciano para las siguientes situaciones? 12 ①

¿Cómo de importante crees que es el valenciano para las siguientes situacio...	Average	Minimum	Maximum	Count
Hacer amigos	1.67	1.00	3.00	12
Cantar	2.58	2.00	4.00	12
Hacer deporte	3.08	2.00	4.00	12
Criar a los niños	1.33	1.00	2.00	12
Ir de compras	2.67	1.00	4.00	12
Hacer llamadas telefónicas	1.92	1.00	3.00	12
Aprobar exámenes	1.42	1.00	2.00	12

A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el valenciano. Indica si estás de acuerdo o en desacuerdo con ellas. 12 ①

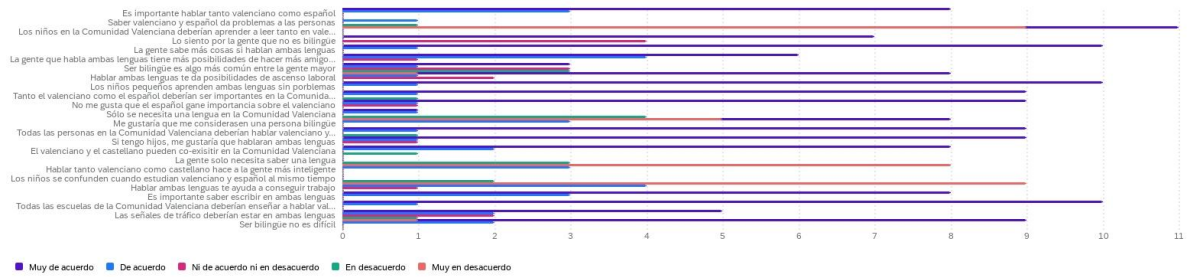
A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el valenciano. Indica si estás de acuerdo o en desacuerdo con ellas. 12 ①

A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el valenciano. Indica s... ↑	Muy de acuerdo	De acuerdo	Ni de acuerdo ni en desacuerdo	Desacuerdo	Muy en desacuerdo
Me gusta cómo suena el valenciano	11	1	0	0	0
El valenciano desaparecerá porque todo el mundo habla castellano	0	2	1	5	4
El valenciano es necesario para adaptarse plenamente en la Comunidad Valenc...	4	5	2	1	0
Tenemos que conservar la lengua valenciana	12	0	0	0	0
No tenemos que obligar a los niños a aprender valenciano	0	0	0	4	8
Me gustaría que el valenciano fuera la lengua de poder en la Comunidad Vale...	10	1	1	0	0
Es difícil estudiar ciencias en valenciano	1	1	0	4	6

A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el valenciano. Indica si estás de acuerdo o en desacuerdo con ellas. 12 ①

A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el valenciano. Indica s...	Average	Minimum	Maximum	Count
Me gusta cómo suena el valenciano	1.08	1.00	2.00	12
El valenciano desaparecerá porque todo el mundo habla castellano	3.92	2.00	5.00	12
El valenciano es necesario para adaptarse plenamente en la Comunidad Valenc...	2.00	1.00	4.00	12
Tenemos que conservar la lengua valenciana	1.00	1.00	1.00	12
No tenemos que obligar a los niños a aprender valenciano	4.67	4.00	5.00	12
Me gustaría que el valenciano fuera la lengua de poder en la Comunidad Valé...	1.25	1.00	3.00	12
Es difícil estudiar ciencias en valenciano	4.08	1.00	5.00	12

A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el valenciano y el español. Indica si estás de acuerdo o en desacuerdo con ellas. 11 ①

A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el valenciano y el español. Indica si estás de acuerdo o en desacuerdo con ellas. 11 ①

A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el valenciano y el espa... ↑	Muy de acuerdo	De acuerdo	Ni de acuerdo ni en desacuerdo	En desacuerdo	Muy en desacuerdo
Es importante hablar tanto valenciano como español	8	3	0	0	0
Saber valenciano y español da problemas a las personas	0	1	0	1	9
Los niños en la Comunidad Valenciana deberían aprender a leer tanto en vale...	11	0	0	0	0
Lo siento por la gente que no es bilingüe	7	0	4	0	0
La gente sabe más cosas si hablan ambas lenguas	10	1	0	0	0
La gente que habla ambas lenguas tiene más posibilidades de hacer más amigo...	6	4	1	0	0
Ser bilingüe es algo más común entre la gente mayor	3	1	3	3	1

A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el valenciano y el español. Indica si estás de acuerdo o en desacuerdo con ellas. 11 ①

A continuación leerás diferentes afirmaciones sobre el valenciano y el espa...	Average	Minimum	Maximum	Count
Es importante hablar tanto valenciano como español	1.27	1.00	2.00	11
Saber valenciano y español da problemas a las personas	4.64	2.00	5.00	11
Los niños en la Comunidad Valenciana deberían aprender a leer tanto en vale...	1.00	1.00	1.00	11
Lo siento por la gente que no es bilingüe	1.73	1.00	3.00	11
La gente sabe más cosas si hablan ambas lenguas	1.09	1.00	2.00	11
La gente que habla ambas lenguas tiene más posibilidades de hacer más amigo...	1.55	1.00	3.00	11
Ser bilingüe es algo más común entre la gente mayor	2.82	1.00	5.00	11